

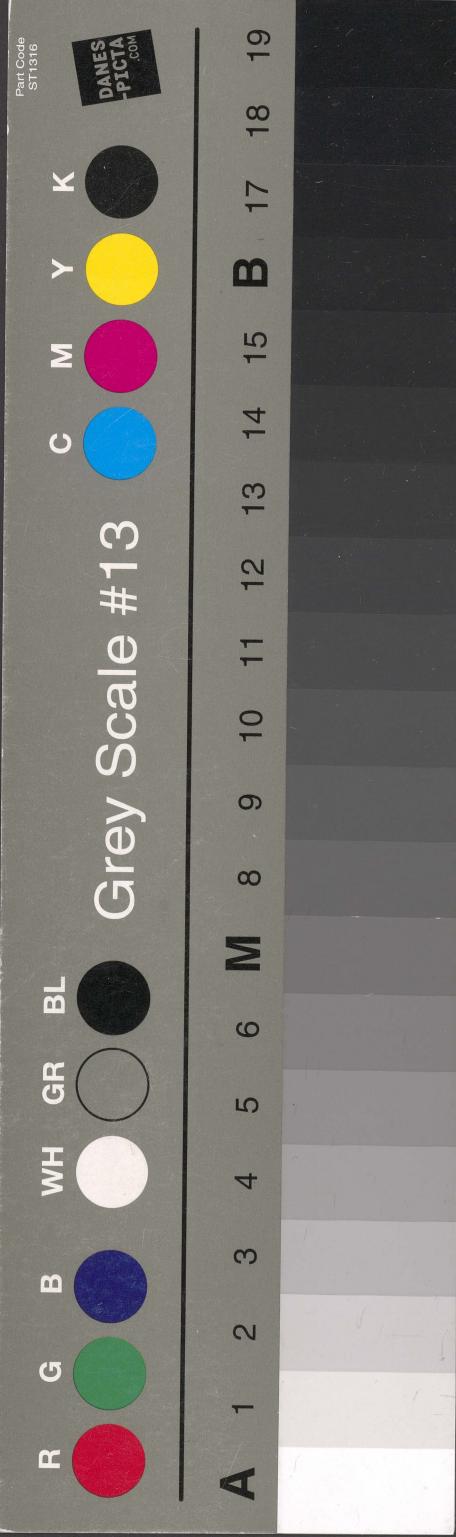

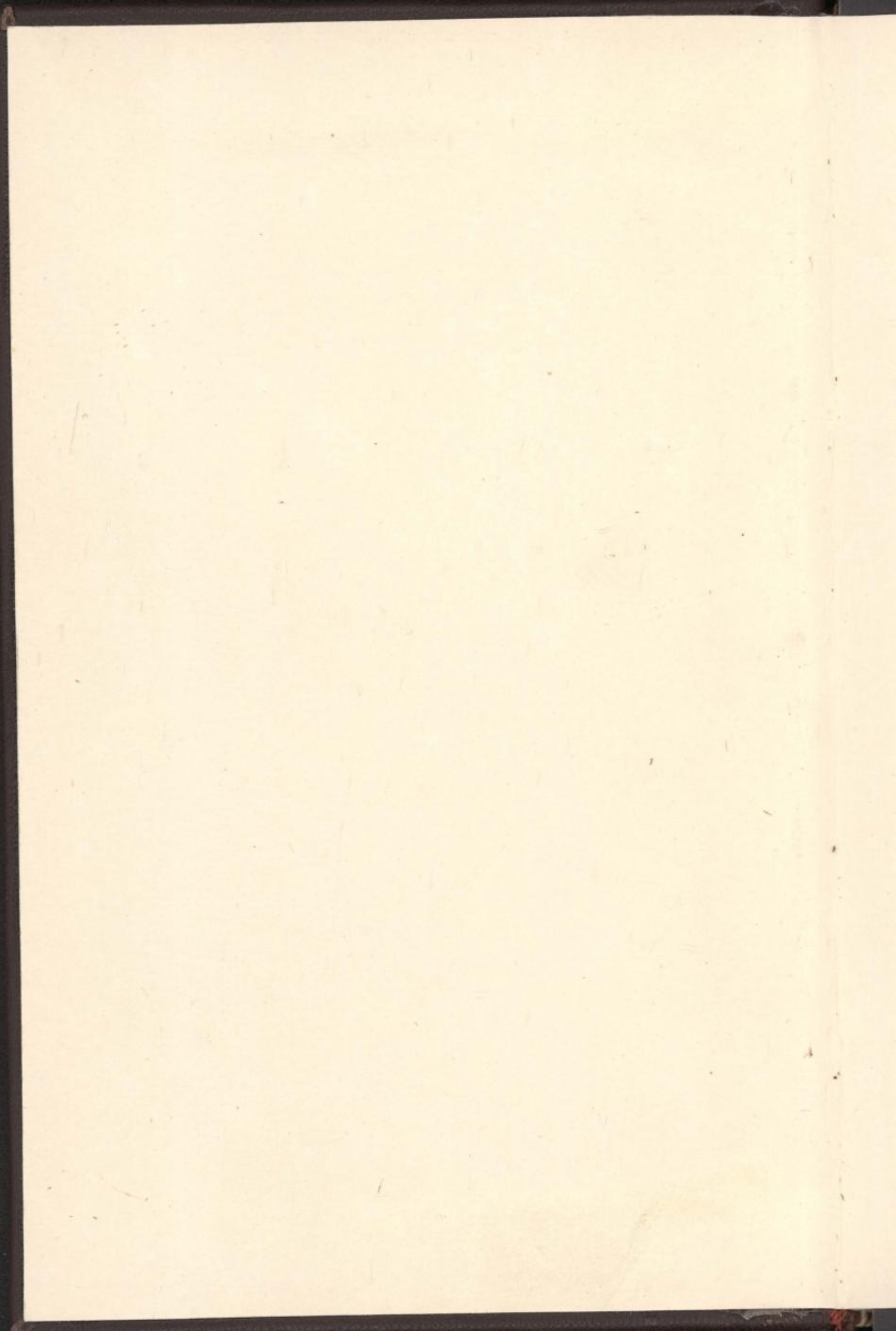
Part Code
ST1316

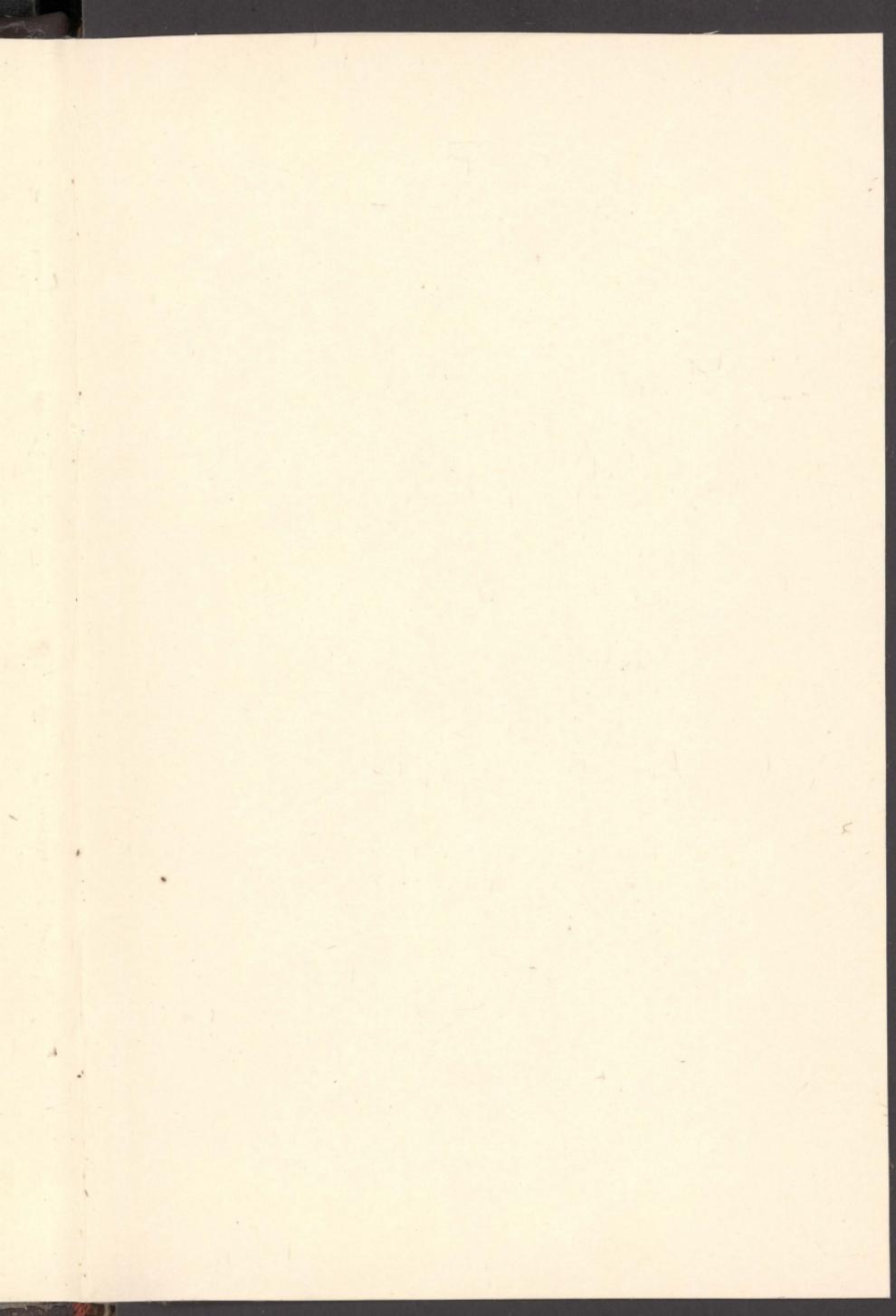
DANES-PICTA .COM

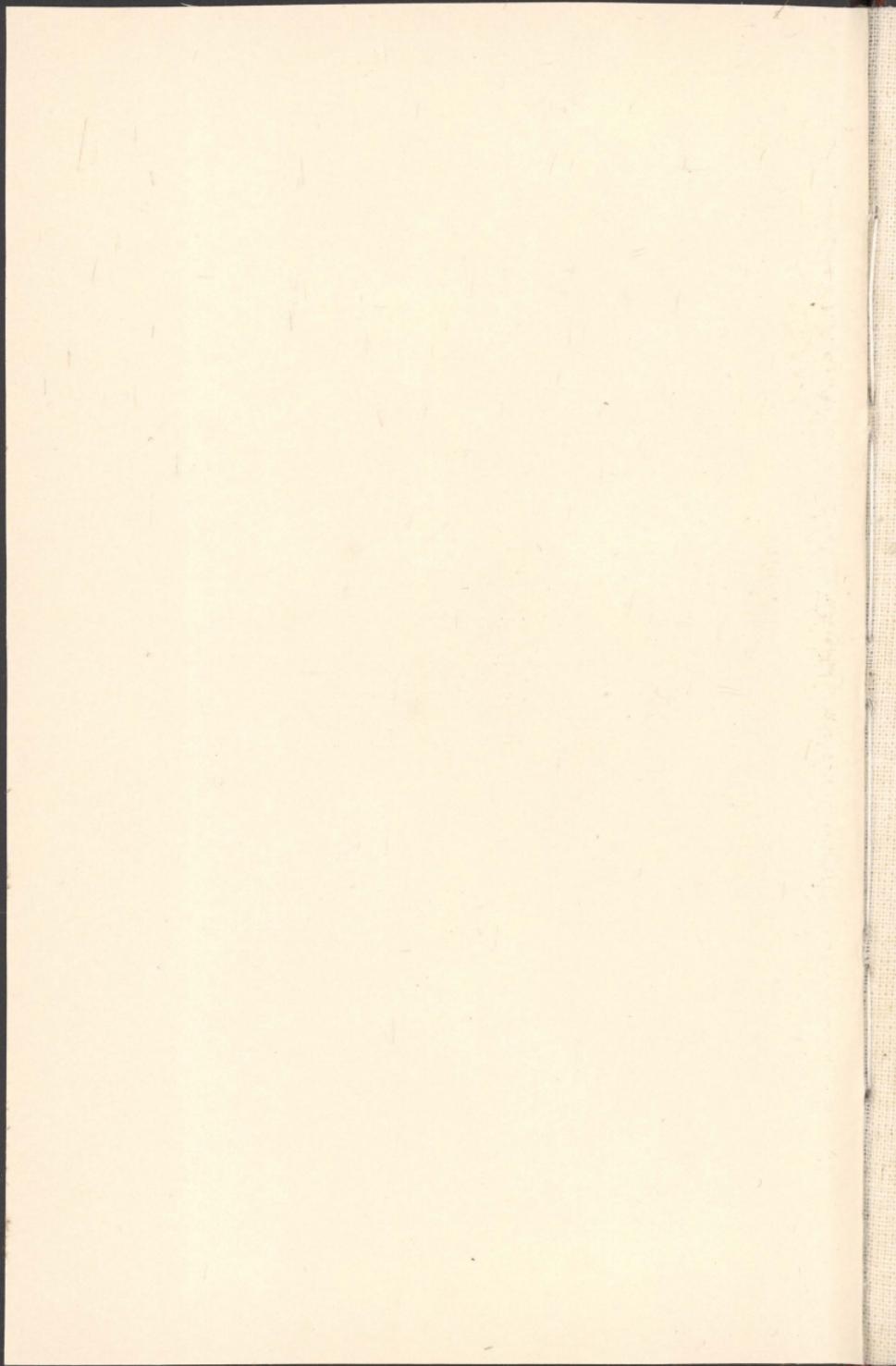
R G B WH GR BL
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
C M Y K

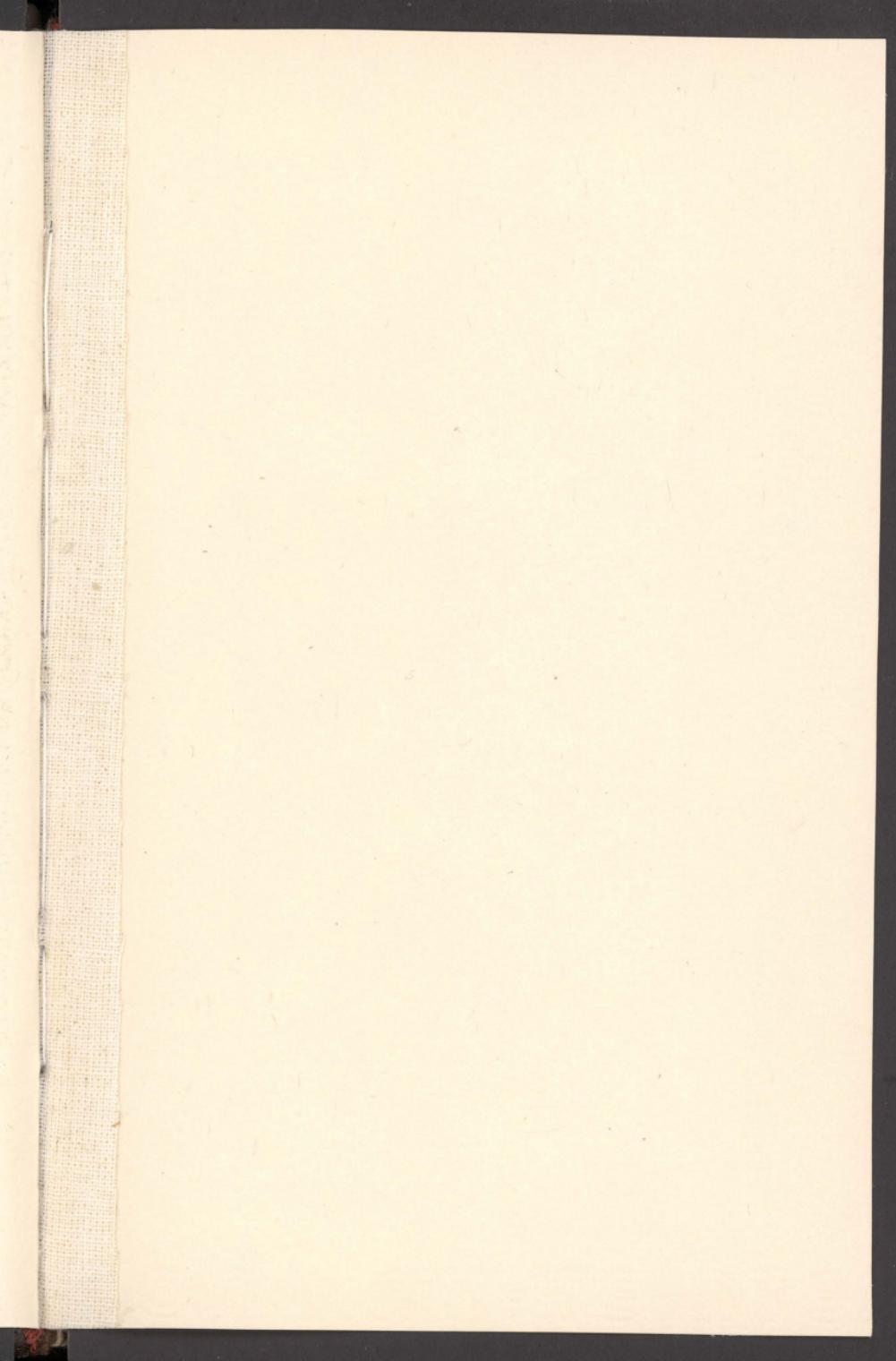
Grey Scale #13
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

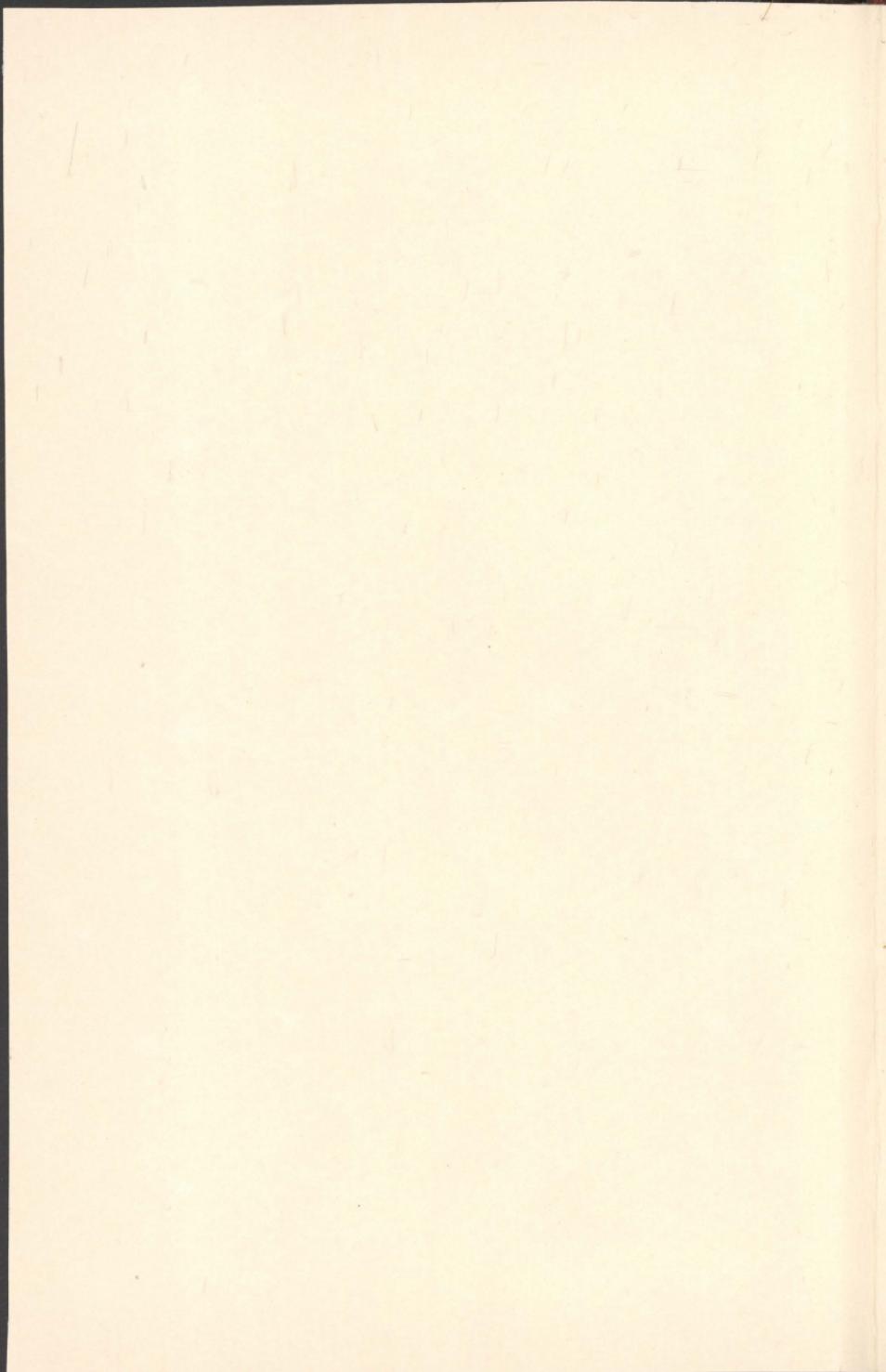

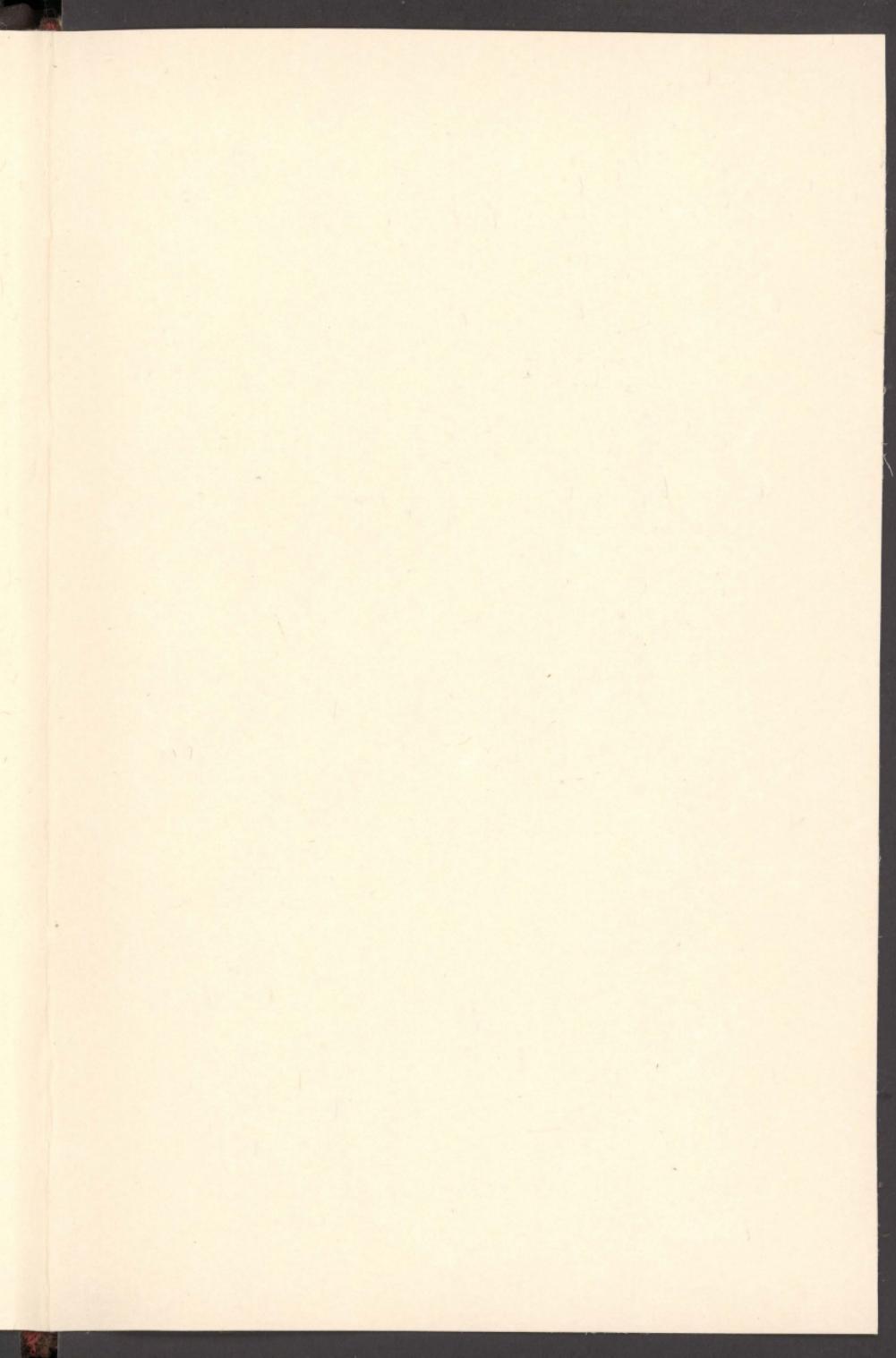

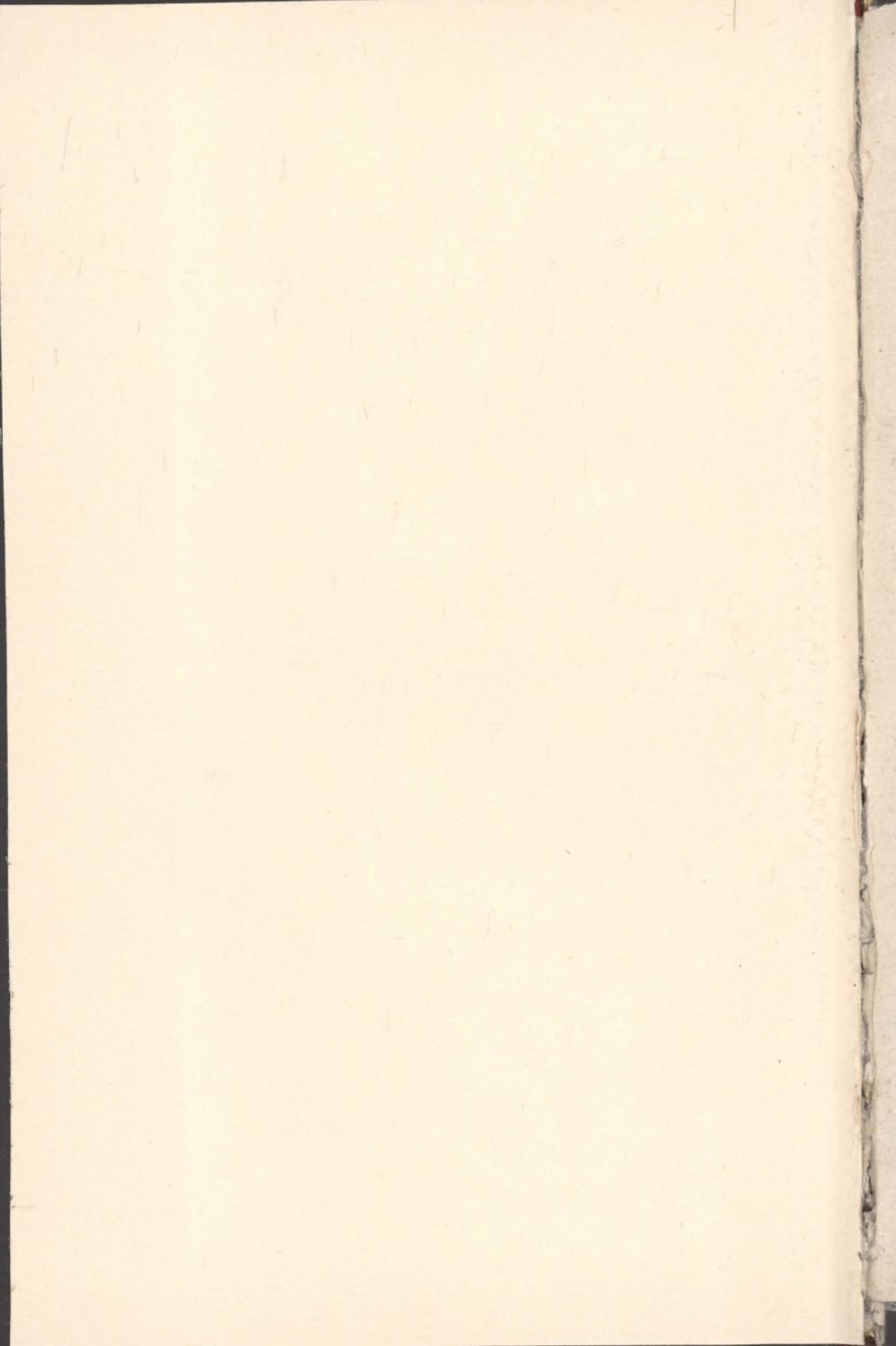

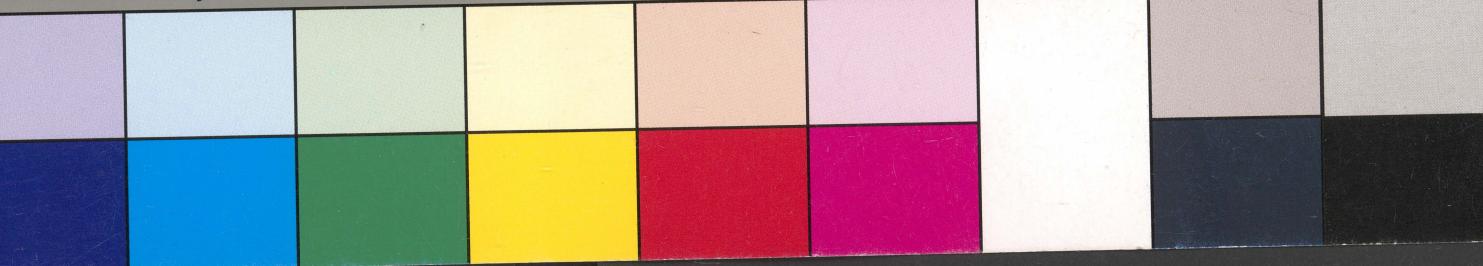

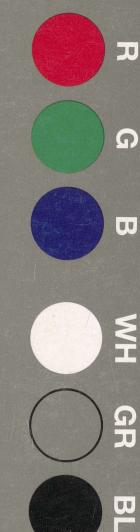
DANES
PICTA
.COM

Colour Chart #13

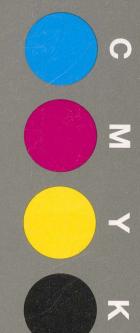
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Grey Scale #13

Part Code
ST1316

DANES
PICTA
.COM

PRAEFATIO

tus & uos experiemini: illis quibus quod parum in plauibili arguento uersari uifus minus placuit, quiq; me cæcutire amore Orichouij uel uehementer adulari indicarunt respondebo, ac eos ipso hoc eodem crimine condemnabo, juaq; illis ornamen ta ac munera remittam. Atq; equidem iam testatus finu, me orichouium amare, nec amare solum, sed admirari diuinum eius ingenium, uirtuteq; ea que pro ueritate pro religione, pro patria, que tam misere impia pietate iſtorum deuexata est, tanto ro bore animi stat. Sed tamen ita hæc in Orichouio amo: ut neq; in hoc meo iudicio cæcutiā neq; ullam caufum adulandi Orichouio uel iſtis ipsis testibus habeam, quem posteaquam ab eoru amicitia receſſe rit, & in noſtra defecerit caſtra, fortuna ut illi a iunt deseruerit, in puluereq; iacentem reliquerit. Sed neq; ei ordinī cui Orichouium Varsauie impudenter adulatum eſſe clamant, adulari de beo: quem tantopere Orichouianarum laudum ut iſti aiunt pœnitent. Nam qui ego ordinī ei adulando placarem qui Orichouium cuius gratia me participem eſſe uoluiffe putant repudiaret: quem tantum latitudin illarum puderet? qui ita in eas animatus eſſet: ut qui eas apud se cantaret in odium grauiſſimum incur eret insanusq; haberetur. Nulla igitur cauſa mihi erat cur aut Orichouio iacenti, aut ordinī ſacro.

A iū richouianas

XVI, 28

P R A E F A T I O

richouianas laudes fugienti horum ipsorum con-
fessione adulandi, unde me immerito ab istis repre-
hendi certum sit. contra uero istos & uehementer
cæcutiri sui amore, & impudenter fortunis aliorū
adulari, planissime patet. cæcutire quidē quod ita
suis uictorijs quas nullas retulerint de. Orichouio
plaudant: quod ita Friciana arma suorumq; indu-
stria dilaudent, ut & Orichouium quid dicturus
sit, non habere: & Fricium, quibus armis nostri pro
Orichouio depugnaturi sint, iam sentire, ac bellum
illud, quale futurum fuerit, procul prospicere, quiq;
Orichouiu nouis illis, nō dicā inceptis narrationib; p-
stratū glorientur. atq; eo scripto id actū, ut Ori-
chouius, ab uniuerso orbe insanus & furiosus iudi-
cetur. Neq; enim isti uiderunt, triumphum se ante
uictoriā cantasse, & Orichouium uirtute sua illa
pristina, qua contra Solimani arma adolescens fir-
missimus, pro patria stetit: nunc uel maximè con-
tra istorum impia dogmata pro religione stare: ac
ea arma illis illaturum: que nunquam sustinere po-
terint. nam quod amicus meus ait. Quæ iam as-
nimo Fricius volutat auxilia, & se le
ad omnem hostium impræssionem su-
stinendam comparat, Quibus verō ar-
mis pugnaturi sint Orichouiani nouic
Fricius, Id quale sit, facile est indicatu. Siue enim
causam

P R A E F A T I O

etansam Orichouij cum causa Fricij, siue copias nostri, cum copijs istorum conseramus: impar est certamen, impar contentio Romanis in castris sub uicillo Petri cohorteis nunquam uictas pro Ciuitate Sancta IESV CHRISTI armat Orichouius: sub Tyranno seuissimo Caluino, alteroq; Catilina temeritate et audacia instructam turbam centurias at Fricius: Extinguit impias flamas Orichouius: suscitat ignes sopitos, quibus Orbis olim flagravit Arrij Fricius: pro uitrixi Ecclesia stat Orichouius Arrianismum impium tuetur Fricius: Ingeniu Fricij literis aptum laudamus, Orichouij miramur: intra alueos dicendi Friciana uis fluit: Orichouij extra ripas inundat: uolentes ducit Fricius: reluctantes trahit Orichouius In plano Fricius suas ostentat acies: in Alpes inuolat Orichouius: nihil tam præruptum, quod non inuadat, nihil est tam arduum quod suis non occupet armis. Fricius quietus narrat ac placido agmine fluit, Orichouius moles obiectas submouet, nullisq; obicibus impetus suos morari patitur. Sed haec mitto, res ipsa docebit, utrius copie maiores: utrius causa iustior sit. ac satis planè quidem ostendi, istos potius amore sui erroris, quam me studio Orichouij cecutire Adulari autem istos et turpissime quidem adulari, quis testis est? isti ipsi re prehensoris nostri: qui cu fateantur se in illis pre-

A V sidijs

PRÆFATI^O

ſidijs & caſtris ordines ducere que contra Eccleſiam Romanam armantur: ab ijs iphis quorum iugulum armis iuis petunt, cibum ſupplices mendicant, dominosq; ſuos ſeruiliter appellant, ad eorumq; pedes ſupplices ſe aduoluunt: qui patrocinia abſuis loſtibus implorant, quid haec uerba amice ſibi uo- lunt. Suscipe igitur & optimi & eruditissimi viri, clientis tui patrocinium. Cuius opem hic imploras? Iacobi Vchanicij, tu cum haec ſcriberem Cuiavienſis Epifcopali, nanc Archi- epifcopi Gneſnenſis & primatis in Regno Polo- norum, uiri prudentiſſimi. contra quem eius auo- ritatem aduocas & patrocinia imploras? Contra Stanislau Orichouiu, quid is quæſo? à caſtris no- ſtris defecit, ad quem? ad ipsum Vchanicum, quid tandem agit? quid nos oppugnat: Vchaniciū ipſius & Eccleſiam Romanā cuius ille hoc in regno Prin- cepeſt, tuetur: nos eam ab imis ſedibus euertere molientes prohibet: ac non ſolū prohibet, ſed etiam uehementer reprimit Eccleſiam iſtam Romanam uobis iniuſam cum ipſo Vchanicio quem nos in frau- dem & in iuſtiā blandicijs noſtris ac iuſtidioſis laudibus præcipitare conamur euertere, unaq; cum Eccleſia euersum præcipitem agere, non patitur: ſu- um iugulum pro illius incolumente opponit extra noſtrum uallum nos egredi non patitur. Quid igitur uoſſ?

PRAEFATIO

Iunus, à sanguine ciuili abesse, hoc omnibus modis
igere, omnem lapidem in eam rem mouere debere,
ut fratres in officio contineat: ut errantes in viam
viam reuocet: ut humanitate prudentia & pati-
entia non ferro, quod uos in uiscera nostra procudi-
atis uincat: hoc igitur agit: miseratur errorem ue-
strum: sua consuetudine, suis pijs ac doctis sermo-
nibus uos flectere conatur: grauissime in uos, nisi
humanitatem tantam eius secuti fueritis cum om-
nibus bonis & Repub: uniuersa animaduersus tu-
ram re ipsa quid est quod in eo uestrum esse putetis?
Iun à cætu uestro Pinczouiano in hoc gradu Am-
plissimo collocatus: num uestra autoritate, sua po-
testas confirmata: cur si uester est, ut uos contendis-
tis, potius summum Pontificem Romanum, que uos
ex insidijs procul ab illo positi, logomachia uestra
oppugnatis: cui in festissima signa infertis: que per-
ditum uno momento esse cupitis: in quem omne ge-
nus hominum concitatis: cur inquam Pontificē Ro-
manum, suæ dignitatis & muneris, autorem esse uo-
luit: cur sacrificium missæ indies prope modū sin-
gulos, magna cum reverentia numinis celebret: cur
Christi corpus mysticum pronus ueneratur: cum
deniq; omnes cærimonias, omnia sacramenta, que
omnia uestrum impium dogma ridet, conculcat, ac
renominari quidem inter uos patiatur) uenera-
tur ac

PRAEFATIO

cur ac pie obseruat: utrumne tandem haec signa
facta uestrarum partium hominis sunt an Princ.
¶ Dictatoris nostri ducisq; Romanæ Ecclesiæ
Non opus est uerbis, amice, ubi rerum testimoniū
adsumt. Vides facta Uchanicij: non est quod ad ser-
mones eius confugias: rebus ipsis uos refellit: nec ma-
gis in illo præsidij uobis est quā quōdam in C. An-
tonio Collega Ciceronis Catilinæ scelerato fuit, re-
ipsa Antonius docuit, se non Catilinæ, ut ille ad
pud omnes prædicabat, Amicū, sed patriæ fuiss.
Hoc idem docet Uchanicius: desinite scelerate age-
re: desinite scriptis uestris optime de religione
sentientium contumelijs onerare: desinite rerum
imperitis eius autoritate imponere: ita miscet
uestra, ne eum nugis istis uestris admisceatis. Satis
respondi Calumnijs omnibus amici, ad te Reueren-
dissime Pontifex redeo, ac cur Orichouij opus de
Maiestate Romana contra Fricium conscriptum
ad te potissimum defero causam reddam. Multas
Cause dez multorum uirtutes, Reuerendissime Pontifex, mul-
dicati ope torū ingenia multorum in rebus gerendis dexte-
ris. ritatem: sēpe mirari soleo: sed nihil est quod ma-
magis admirat: fueri, quā tui animi magnitudine
quā in rebz arduis & difficillimis, animi præsetie
quā sinceritatem, quā religionis auite & reipub-
licanū & amore sumū R. P. Vestrę. Quas qui-
dem

PRAEFATIO

em uirtutes cum mecum diligentius reueluo: non
sq; singulari benignitate & consilijs Dei patris
omnium Misericordiarum factum esse puto: ut tuus
hic Episcopatus, in tam turbulentatēpora: in tam
Reipub: huius miseram faciem potissimum incide-
ret. Etenim cum molicie quadam ac laborum tedium
multorum, consilij temere, magisq; ad ostentatio-
nem quam Syncere suscepis, in tantas tempestates
incidimus: tantisq; fluctibus in altum, abrepti fu-
erimus: ac nullis consilij humanis, salui ad portum
pacis & tranquilitatis uideremur reuersuri: nullū
finem malorum fore putaremus: summam potestis
tem insolentibus, hominibus Rempub: diuexandi
religionem auitam exterminādi, sacra omnia pro-
phanandi & conculcandi, datam uideremus; Subi-
to ecce Deus pater Domini nostri Iesu Christi te
una cum ceteris optimis Principibus, ad clauū na-
uis nostre tam grauiter periclitati imbreuiq; ini-
micum undiq; remis fatiscentibus haurienti admo-
uit: animosq; nostros desperata salute fractos, ad spē
salutis erexit: portumq; illum, à quo tempestate à
sedicio sis & rerum nouarum cupidis ciuibus exci-
tare abreptis sumus ostendit. Nam Reuerendissime
Pontifex, cum aliorum omnium prudentia & auto-
ritate qui Religioni in hac Repub: præsident, tum
uerò animi tui magnitudine, qua omnes omnium

B ij

etatem.

P R A E F A T I O

etatem homines facile superas summumq; illud studiū
dum religionis & patriæ apud animum meum ex-
pendo, nihil nisi tranquillum, nisi beatum huic pa-
triæ ominari possum. nihil nobis omnium uestrum
gubernacula, quam portum tranquillum polliceri.
nam cum ab omnibus hæc ipsa tranquillitas expe-
ctanda sit: tum uero à te pontifex optime, quem cæ-
teris uirtutibus, alijs omnibus parē: animi magni-
tudine ac in patriam & religionem antiquā pie-
tate, omnibus anteire facile uideamus expectanda
est. Cum te, Pontifex optime: cum esse uideamus, qui
& ob pietatem tuam summam uelis, & ob animi
magnitudinem invictā, possis, labores, subire, nulla
q; pericula pro patriæ salute & religione auita
recusere, ac iſis, qui & ocio & ingenio abusi quæ
stus sui, non honoris diuini gratia tanta incendia
in repub: excitarunt occurre, eorumq; insolentiam
reprimere, non difficile posse. Accedit ad eas du-
as præstantissimas & tibi proprias uirtutes pru-
dentia non mediocris tua: accedunt amici plurimi,
accidunt opes paternæ Amplissimæ: clientelæ ma-
xime, accedit summus splendor familiæ uestræ: uno
uerbo dicam. Nihil est quod tibi princeps Optime,
ad bene Rempub: gerendam desuerit. quod cum ita
sit, non temere fecisse putari debeo, si & ipse ad tua
præsidia sub tuis signa confugiam, & ea omnia
tum meo

P R A E F A T I O

tum mea tum aliorum que tua consilia tuos t^entas
conatus instruere, & iuuare possunt, unde quomo-
do & pro quib^r Amplitudo tua depugnare debeat
nō difficilime p^{ro}plicere possit deserā. Nouisti Prin-
ceps Amplissime, ingenium Orichouij, perspectam
habes uiri illius uim dicendi, perspectas rationes,
quibus firmissime in tuenda Ecclesia utatur: nihil
uanū, nihil leue ab illo literis mandatur. quod cum
alijs in scriptis eius factū: tum uero. in hac cas-
tissima Maiestatis Romanae deffensione perspicies,
ac inde ueluti è cornu copia, qd ad eius causæ deffe-
sionē que una hoc tempore potissimum oppugnatur
pertineat hauries. Agnosces in eius uiri scriptis,
animum fortē ac omnium periculorum pro salute
publica ac uincā domini contemptorem: agnosces
spiritus patricio sanguine dignos, à tuaq; defensio-
ne non alienos: par est ut constantis animi scripta:
tibi Magnanimo & fortissimo Principi dedicentur
tuoq; pientissimo sub patrocinio in lucem publicā
prodeat, ac in hominum manus ueniāt. Accipies igē
tur Pontifex magnanime fortis pectoris scripta eo
iure tibi quo Vlijssi Achilea arma, debita: ac maie-
statem Romanam in cuius imperio Vir princeps
Nicolaus Volscius Castellanus Sendomiriensis ac
Thalami Regij Magister, & floruit & uita hac
tempestate tanta impendente, quasi singulari Dei

B iij

erga se

P R A E F A T I O

erga se benevolentia decessit: quam piē & summa
cum ueneratione coluit: quam matrem omnium fi-
delium CHRISTI esse profitebatur. qui se nunc
surgat ~~rum~~ faciem uideat, quos luctus ille
ederet: quam se ~~ne~~ actū diceret: qui hæc ma-
la in uita sua no- ~~iderit~~, ac una cū bonis moribus
cū tranquillitate Reipub: cum religione auita hinc
excesserit. quam ille te contuens in hoc amplissimo
honoris gradu, et gratularetur tibi & Rempub:
cum religione antiqua commendaret: quam te mo-
ueret, ut his flammis occurreres: ut tanta incendia
restigueres, totq; uulnerib; Reipub: medicas manus.
ad moueres. complecteretur te una cum Magnifice
fratre tuo Stanislao Castellano Brzezinio, & cum
lachrimis obtestaretur, ne aras, illas quas Magnifice
erexit, ne templa in quæ patrimonium suum pro-
fudit, ne religionem quam piē casteq; coluit a sce-
leratissimis hominibus euerti pateremini: que omnia
absens ac in uita illa qua perfrugitur eterna
ac beata, uos in Repub: florenteis cernens, à uobis
postulat. Sed ego longius prouochor, finem præfana
di faciē præcatus ut Maiestatis Romanæ que ma-
ter nostra est, ut religionis auitæ, ut salutis pu-
blicæ patrocinium suscipias, quod quidem, non ut à
cessante peto sed (ut dicitur) currenti ultrò cal-
car addo. Utq; Orichouium tam constanti animo
pro-

P R A E F A T I O

p religione & Repub: depugnati p animi tui mag-
gnitudine patrocineris neq; istis, qui panibus Eccle-
siæ obsaturati q illis ipsis quorum beneficio suas sua-
stant facultates, perniciē moliuntur, dilac erane-
dum, permittas. neq; istos Ecclesiæ bonis in perni-
ciem religionis ac tuam ipsius abuti diutius pa-
ciaris. Ac tibi hoc certo psuade, religionē autā tā-
tis p celis agitatā nullius ad huc ope sublevatā, mul-
tis & grauibus uulneribus affectam, uix ullum ha-
bere alium, tanta animi magnitudine, tanta con-
stantia, fide, & pietate tanta, quem apellet, in cuius
suum configuat in cuius patrocinio recreetur,
præter te. Vale Princeps optime. ac nos
tuo patrocinio studiaq; nostra
tuere.

In osternione F facie quarta uerba illa duo perire
uel actum est, quibus uerbum græcum σιχεται. in
terpretanti propter rudiores sumus, ex margine
in contextum imprudentia operarum irrepserunt:
cuius erroris monere uolui, ne quis ab autore ita
scriptum putaret

LAVRENTIVS GO
SLICZKI AD STANISLAVM
ORICHOVIVM

Dij tibi dent quæcunq; Orichoui docte mereris,
Ipse mereris enim, quidquid in orbe boni est.
Qui modo restauras templis, pia iura sacratis:
Qui ut maneat uirtus prisca fidesq; doces.
Pernaeras qui scis docte prosternere mentes:
Qui falsum uero dogmate dogma necas.
Macte uir ingenio, cæptā hāc rogo perfice laude
In uineaq; dei, strenuus esse uelis.
Hæc ducis est uirtus, non uni insistere alme:
Sed uario famam querere marte decet.
Vindico te, redeat pietas antiqua fidesq;:
ad nos, & facias uertere terga nouam.
Quod facis, a nobis abigas & pseudoprophetas.
Qui in populo Christi dogmata falsa serunt.
Ericius inde abeat patriæ qui iura prophanat:
Immemor est patriæ, qui officij; sui.
Viue diu, ductare sacrosiam perge triumphos:
Magna ducis uirtus, uincere scire malos.

drinam: atq; Antiochenam sedem &
qualiter diuidi. Alterum est, veteres
patres non solum Petri & Pauli: vel
etiam Marci, quasi præsulatorum, in
magnis ciuitatibus meritum: sed etiā
maiestatem ipsarum urbiū in collo
candis Apostolicis sedibus fecutos fu-
isse. Tercium est, Episcopos, à Metro-
politanis: Metropolitanos vero à su-
is Patriarchis renunciandos, ac iudi-
cандos esse. Qua de tota Ecclesiæ ra-
tione ab Anacletō Papa, qui Clemē-
ti successit, disertè, copioseque extat
perscriptum: qui multis ætatibus Cō-
cilia OEcumenica antecessit.

A N A C L E T V S P A P A

Distinct. 99.

Prouincię (inquit) multo āte Chri-
sti aduentum tempore diuīsæ, maxi-
ma ex parte sunt: & postea ab Apo-
stolis, & à beato Clemente prædeces-
sore nostro ipſa diuīſio est renouata:
& in capite prouinciarum, vbi dudū
primates erant legis seculi, ac prima
iudiciaria potestas, &c.

C

Et in

XVI, 28

STANIS. ORITHO.

Et infra, Ipsiis quoq; ciuitatibus vñ locis, nostros Patriarchas vel primates, qui vnam formam tenent, licet diversa sint nomina, leges diuinæ, & Ecclesiasticae ponit, & esse iusserunt: ad quas Episcopi si necesse fuerit: confugerent: eosc; appellarent, & ipsi nomine primatum fruerentur. Relique vero Metropolitanæ ciuitates, que minores iudices habebat, licet maiores ciuitatibus essent, habebant Metropolitanos suos, qui prædictis iustè obedirent primatibus, sicut in legibus seculi ordinatum erat, qui non primum, sed Metropolitanorum nomine fruerentur. Hæc ille.

Atqui in hac prouincia paritione, præter quatuor eximios in Ecclesia Christi, nullos alios Patriarchas principes esse, Africanum Consilium testatur infrascriptis verbis.

Nulli Archiepiscopi primates vocentur, nisi illi, qui primas sedes tenent: quarū Episcopos Apostoli, eorumq; successores regulariter Patriarchas, vel

Consilium
affirmavit.

ut primates esse constituerunt.

Iam vero diuisas esse horum Patriarcharum, ratâcꝝ semper fuisse in Ecclesia Christi eorum iurisdictiones, Concilium Constantinopolitanum primum, declarat dilucide.

*Carolinum
Constantinopolitani*

Extranei Episcopi exteris Ecclesiis non inuadant: neq; eas confundat sed præscripto Canonum, Alexandri & quidem Episcopus, res AEgypti solum administret. Orientis autem Episcopi, orientem tantum gubernet ieruatis priuilegiis Antiochenæ Ecclesiæ, iuxta Capones Nicænos.

Iam vero pro Patriarchali ratiōe, Patriarchi iurisdictionem, non illam summam chaleius pastoris, quæ suo complexu vniuersam Ecclesiam Christi, quasi puncti instar continet, de qua dicimus posterius: sed hanc Patriarchalem, quam singuli in Patriarchatibus, exercent, consideres: eandem proportionem, comparationemq; habet ad suum Patriarchatum Constantinopolitanus, Alexandrinus, atq; Antiochenus Patriarchi.

STANIS. ORICHO.

triarcha, quam habet Romanus ab occidentis sui Patriarchatum. Nam vt hic ordinat omnem occidentis stas tum, pallium cum Metropolitanis suis communicans: sic illi tres, Metropolitanos habent suos: per quos provincias suas administrant. At qui pro hac ratione, apud Ecclesiam Christi peræqua proportione ius Patriarchi cum inter hos quatuor par esse Pelagius Papa tradit.

Nullus Patriarcharum vniuersitatis vocabulo vñquam vtatur. quia si summus Patriarcha vniuerſalis dicitur Patriarcharum nomen cæteris dergatur. Sed absit hoc à fidelibus. hoc si bi velle quempiam arripere, vnde honorem fratrum suorum imminuere, ex quantulacūmq; parte videatur. Quapropter charitas vestra nemine vñquam, etiam suis in Epistolis, vniuerſalem nominet: ne sibi debitū subtrahat, cum alteri honorem infert in debitum. Hæc Pelagius.

GRE

REGORIVS EVLO-
GIO PATRIARCHAE ALEXAN-
DRINO.

Ecce in præfatione Epistolæ, quā
ad me ipsum, qui prohibui, direxistis,
superbæ appellationis verbum, vni-
uersalem me Papam dicens, imprime-
re curastis: quod peto mihi dulcissi-
ma sanctitas vestra vltra non faciat.
quia ~~ad~~ vobis subtrahitur, quod alteri
plurimæ ratio exigit præbetur: &c. Et
infra. Si enim me vniuersalem Papam
veltra sanctitas dicit: negat se hoc es-
se, quod me facit vniuersum. Sed ab-
sit hoc, recedant verba, quæ veritatē
inflant, & charitatem vulnerant.

Præclara, & digna veterum Ponti-
cum mansuetudine sententia, quæ &
antiquorum Paparum æquitatem: &
imoderationem, & recentium quorū
nam diritatem, atq; immanitatē per-
spicue declarat. Fuerunt enim in vrbe
Roma Papæ, qui commune Patriar-
charum vexarunt omni scelere: iūsq; tollunt
publicum Patriarcharum quod erat,

C iii omne

STANIS. ORICHO.

Pape qui omne id ad suum commodum, fastum
dim equa que conuerterunt. Quia sanè ambitio
litatē p. i. ne, vt illi veritate in Patriarchalem in
triarcha = flauerint: & charitatē vulnerauerint.
tem uio. tot incommoda, atq; dissidia, quibus
lent. assidue affigitur Ecclesia Christi, te-
stantur. Sed erit fortasse huic conque-
stioni aptior quidā locus. Igitur nos
ratis autoritatib; adducti, sic æquato
honore has Patriarchales sedes in re-
gno Dei venerēur, vt q; quis has sedes
vnam, & alteram, omni suo flagitio sa-
crali egioq; violauerit, atq; earum ius,
& officium imminuerit, & ab illis see-
cesserit, illum in hostium Christi nu-
mero habeamus. Hec est enim illa Ca-
tholica Christi Ecclesia, quam Sym-
bolo profitemur Christiano: quæ in-
tra hos Patriarchas, tanquam parie-
tes quatuor inclusa, domicilium sum-
mo Deo præbet: & in quadro posita,
portis distincta quatuor, noctes, atq;
dies humano, vndiq; patet generi. vt
his patentibus portis, filii Dei, in qua-
tuor eccl plaga dispersi, confluant in
ynas,

Catholica
Ecclesia.

vnam, sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: in qua sumimus ille sacerdos Christus Iesus, assidue fūgens, lingua atq[ue] ritu vario sacerdotis filii, munera, semper habet in prop̄ptu Apostolos, & discipulos suos, quorū ministeriis, tanquam pluviis salutari bus, Ecclesiam suam irrigat, auget, se enndat. Hæc nos de Ecclesia Christi sentire par est, o omniū hæresi infatu ate Frici: hæc etiam de illius unituersitate nos tenere, credere, ac docere fas est. Illas vero Helueticas tuas, multis modis deprehensas imposturas, constanter repudiare, & fortiter ius est: quibus Ecclesia Christi, regnum auctem Dei oppidò in augustum cogitrita, ut iam vobis Heluetiis, extra Tygurim, & Geneuam, Ecclesia Catholica, vbi pedem ponat in suo, nihil uspiam habere videatur loci.

Quod quoniam falsum, & contrariū Symbolo Christiano est, ideo has fabulas, ne Homero quidem ipso Medi us fidius dignas, missas faciamus: &

C. iiiij. Eccle

STANIS. ORICHO.

Ecclesiam Catholicam, toto terarum
orbe latè, longeque diffusam, quatuor
Patriarchatibus maximè insignem, a
gnoscamus: in qua, ut cum Deo secun
dum spem vocationis nostræ dignè a
bulemus. Cognitis Patriarchis, atque
comparatis inter se, Patriarcharum
caput restat ut cognoscamus: Et cum
sibi subiecto corpore illud compare
mus: quandoquidem hæc regula Ecclesie
Christi est: ut supra est in mon
stratum: omnem Christianam multi
tudinem, ut uno constet in cœtu, certo
principio, & quasi capite necessario
astringendam esse. aliter enim Conci
lia, & cœtus hominum, quamvis iure
sociati, dilabuntur.

Habemus Apostolos. id autem est
Patriarchas, quasi columnas quatu
or, in quorum innixa humeris cohe
ret Ecclesia Christi. post hos proxim
o loco Prophetæ, id autem est Me
tropolitani: tum Euangelistæ, id est E
piscopi, postremo Pastores, et Docto
res, id est presbiteriorde consequū
tur.

tur. ita ut ex Paulina descriptioē nūl-
ius ordo, neq; Magis ~~atus~~, ne nunc
quidem absit ab Ecclesia Christi. ut
autem hæc multitudo oīnis vno as-
tringatur societatis capite, amplius
differendum est: vnde liquido appare-
bit, illum ipsum Petrum, quem verti-
cem, atq; os A postolorum, cæterorū
q; ministrorum Ecclesiæ Chrysolotos
mus appellat, cuī omni vi, potestate
q; sua tiam nunc in Ecclesia vivere. I
tāq; q; i Petri pastoriciū inter Pa- Petrus
triarchas teneret locum, magna fuit Romanus
priscis etiam temporibus in Ecclesia
dubitatio. nec sine magnis motibus,
inter veteres patres agitata. Nam qui
penēs vrbein Romanū priscum impe-
rii nomen manere volebant: Petri pa-
storatum in vrbe Roma, tanquam in
arce omnium gentium communi: col-
locabant. Qui verò imperium cum
Constantino Imperatore Constanti-
nopolim transferebant: in eam quoq;
vrbein sedem Petri pastoriam infe-
reabant. Ita Græci recenti, Latini ve-

C v teri

STANIS. ORICHO.

teri imperio pastoratū sibi asserebāt
nec vlla alia causa, quam contentionē
iſiarum vrbium inter ipsas, hæc diu
dicata controvērſia est, quod tam Ni-
cæni, Constantinopolitanique, quam
Chalcedoneniis Concilii autoritatib-
us ſupra eſt demonstratum, in quib⁹
vrb⁹ Rome, princeps Ecclesiæ ſedes
eſt attributa, ita tamen, ut id patrum
placito potius, quam vlo Dei expreſ-
ſo mandato factum eſſe videatur. Et
enim cum patres amplissimi illi, Apo-
ſtoli inquam iſi, qui enim poterant a
lī: lummo pastori Petro certum vite
domicilium quererent, ad quem vni-
uerſitas gentium, atq; nationum om-
nium pariter, æqualiterq; pertineret,
vrbem Romam Petro pastori potiſſi-
mum delegerunt: vnde, tanq; ex ſpe-
cula, gentibus fidei, ac ſalutis lumen
Petrus affidue pferret, quod ea vrb⁹
& nomine imperii eſſet in orbe terra-
riū celebratissima: & loco ipſa ad re-
gerendas oportunissima. Ultra hæc e-
tiam ad hunc probandum locum, ma-
gnam

gnam vim, magnam religionem mae-
toribus nostris afferebat interea loci
Simonis Petri, pro Christo fuisus san-
guis. Neq; vero sedem Pastoriciā pri-
mam, ex autoritate, verbi Romæ ita vbi pe-
attributam esse arbitremur, vt ea si in trus ibi
aliam ciuitatem translata forte fuerit Romæ.
Omnem vim, potestatēm q; sitam sit a-
missura. Neq; enim pastoratum Petri
idem esse existinemus, quod Delphīa
cum oraculum; aut Amphirai, Hamo-
monisq; antrum apud gentes impias
olim fuit. Nam Delphos quidem, nō
aliam ob rem honorauit fama Græci
æ, nisi quod illa Pithia, quæ furiosa lo-
co, responsa Delphis dabant, alio trans-
lata, absque tripode frigebat visitata.
Nec enim alibi, quam Delphis præter
tripoda, Delius ille ardebat furor. Idem de Amphiarai Hamonisq; corti-
na sentiendum est: vnde auilse vatuum
ignaræ mentes, pristino furore cares-
bant. vt idem de urbe Roma sentiam⁹
esse, inibi tantum pascendi vim, quæ
ad salutem ouium Christi in animos
illabere

STANIS. ORICO.

illaberetur pastorum: & nulq; præ
ea alibi gentium, quod credere, ac te-
nere, hominum est, immensam pote-
statem Dei, angustis finibus, circum-
scribentium. Quapropter, impuros
quosdam homines, autoreſq; fuitiles,
ut homines mente captos, repudiem⁹
qui ita Petri sedem, veluti possessionē
quandam, Romanæ vrbī adiurant: ut
si hæc sedes alio emigret ex urbe, ac
domicilium commutet; mox periclitē
tur omnia Petri iura: nihil valeat ille
lius claves: soluendiq; atq; ligandi po-
testas euaneſcat, postremo ipsum pa-
ſcendi Petri munus cum vestigio ob-
ſoleſcat. At quoniam, non locus Pe-
tro: sed Pastor Petrus loco illi auto-
tatem tribuit, illud positum sit: Cui
Petri pastoris nomen vniuersitatis
Romanumq; imperium ad prædicā-
tionem Euangeliū diuinitus delectum
biat, vniuersum, vbi cūmq; terrarum
pastor Petrus pedem intulerit: ibidē
Romam esse cum omnibus iuribus,
atq; priuilegiis pastoriciæ sedis, quæ
presbie-

πρεσβεῖα Græci appellant.

Antiquitus certe quidem maiores nostri pastoratum Petri in vrbe Roma ad eum finem locabant; ut in principe omnium gentium vrbe, esset vno ille: & Cephas, & Petrus dux Domini gregis: pastor ouium Christi: ac Iesu Christi vicarius, cuius autoritate Ecclesia Christi vniuersa, in officio contineretur, quem ducem sequerentur: qui etiam quæstiones legis, patrum in conuentu ratas faceret, denique, qui Ecclesiam sectis dilabí non sineret. Quæ res tantum apud maiores nostros valebat, ut magna illa, atque mirifica Sy nodus Nicæna, Arriū ter hæreticū, propterea condemnauerit, quod is a Syluestro Romano Petro de sacratis simæ trinitatis natura dissenserit. in Ephesino quoque Concilio, A Egyp̄tiorū Episcopi impietatis condemnantur, quod Leonis, Romani Petri autoritatem, de incarnato verbo ad condensationem Nestorii non fuerant secuti. Prætereo alios, Romanos Petros, quorum

STANIS. ORICO.

Officium
Petri.

quorum in condemnandis hæreticis
princeps extitit autoritas. uide liquet,
Romani Petri, pastoris autem summi
illas fuisse præcipuas parteis, Concili
um Pontificum cogere, & illi prelide
re, causas Episcoporum cognoscere,
& illas in integrum restituere, ordinē
inter Ecclesiæ ministros præstare, &
illos in officio, vel sacerdotes excitare:
vel proteruos coercere. & breuiter,
huic soli Romano Petro, pro Christi
præcepto ex autoritate prima ab ori
gine Ecclesiæ datum est: ut is in vigili
a Ecclesiæ Catholice positus, unus ut
gilaret pro omnibus: siue Concilium
res posceret: siue iudicium Episcopos
rum Ecclesia flagitaret. siue quid ordi
nandum inter ministros Ecclesiæ fo
ret. prora: atq; puppis, deniq; & co
uncti Ecclesiæ hic Petrus Romanus,
Ecclesiæ Dei, tam secundis, quam ad
uersis in rebus fuit est eritq; semper,
vel concidat omne cœlum totusq; in
hæreticos sceleratas, & impios illaba
sur orbis, in pauidum hunc tamen Pe
trum

trum fuerint ruinæ. Ac de Concilio
quidem cogendo, vel hæc sola testat
res, eius habendi summam potestatē
esse penes ipsum hunc Romanum Pe-
trum, quod tot regum, atq; imperato-
rum, populorūm omnibus votis cō-
cilium tot seculis expertentī, frusta
ad huc in eo cogendo, hoc solo inuito
elaborauerit industria. vnde aperte
liquet, in domo Dei Romanum Pe-
trum præcipuum procuratorem esse:
& penè dominum, ac iuris Iesu Chri-
sti vicarium, cū illi inuitissimo in Ec-
clesia, vi extorquere manibus nihil
possit. Cæterum in iudicandis Episco-
pis, summum ius penes Romanum Pe-
trū esse, vetustissimi Sardicensis Con-
ciliī infrascriptus testatur Canon.

Olius Episcopus dixit, Placet si qd
Episcopus accusatus fuerit, & Episco-
pi prouinciales gradu illū mouerint,
& ille appellando confugerit ad bea-
tissimum Romanæ Ecclesiae Episco-
pum, si illum audire voluerit, & istū
esse duxerit, in integrum quæstio-
nem

STANIS. ORICHO.

hem illius restituere, vicinis dignabis-
tur scribere Episcopis: ut illi diligens-
ter: & exacte ierutentur singula. & iu-
xta veritatis fidē, de causa decernāt.

Nec tamen eam iurisdictionem in
Episcopos, tanqz dictator, aut a*utorum*
tau exlex quispiam Romanus Pon-
tifex exercebat: ut ille seuerus Episco-
porum iudex, alios in se iudices seue-
ros esse nollet. Sed cum ille singulorū
priuatim iudex esset: iudicari tamen
publicē, nisi ab vniuersis in Ecclesia
non poterat. Nam & Damasus de a-
dulterio accusatus, publicē causam a-
pud patres dixit: & Sixtus iii delat⁹ a
Bastio, in Episcoporum iudicio absolu-
tus fuit. Et Ioānes xiiii pp̄ter immani-
a, & sacrilega facinora, patrum auto-
ritate Pontificatu pulsus, a gubernaz-
culis Ecclesię fuerat remotus. Longū
est, & nō necessariū aliorū Pontificū
exemplis vti quibus constat, Roma-
nos Pontifices ita iudicasse alios Epi-
scopos, vt ipsi quoqz aliorum Episco-
porum iudicio inuicē essent subiecti.

Quæ

STANISLAI
ORICHOVII RO
XOLANI AD IACOBVM
Vchanicium Cuiauiae Episco-
pum FRICIVS. Siue de ma-
iestate sedis APOSTO
LICÆ.

ANDEM ALI-
quando progreditur,
magna testificationū
comitāte caterua, An-
dreas Fricius, Iacobe
Vchanici, præsulū de-
cus: comicēne, an tragice īstructus
contra me, nondum plane statui. Nā Fricius
is mox a príncipio libri, tragædorū scriptor
ad morem: scribarum, officialium, te- præposte
stificationūmq; insanit turba. & idē rus.
tamen, quod coœdum decet: ad ex-
tremum tranquillat, componitq; om-
nia. In quo tamen ipso Fricii hominis
docti, & non incallidi acumen requi-

A ro:

STANIS. ORICHO.

10: quod is in tractando præposterus
esse, q̄ posteriora ordine ex priorib⁹
maluerit nectere. Nam violata m̄
citiām conqueri: et inconstantiam scri-
ptorum, dictorum, factorū meo-
rum insectari: & conclusiones editas
refelli, opere premium fuerat prius: q̄
erat illi decurrentum, ad hæc postre-
ma scribas, videlicet, & officialeis: at
q̄ iudicialeis testificationes: quæ cau-
sarum desperatarum vltimi solent es-
se exitus, ut ita recte, atq̄ ordine, a
protasi per epitafin, ad suam catastro-
phen perueniret fabula: sed stat sua
cuicq̄ sententia, nam & mihi certū est,
quod fortasse displicerit Fricio: in
respondendo ordiri ab eo, quod apud
Fricium in causa fuit postremum: in-
dēq̄ ad illius regredi inīcium. Osten-
dam enim primo, ius amicitiae in Fric-
io nunquam a me violatum esse. De-
inde, me in Papatu summa constantia
semper vixisse: postremo, Conclusio-
nes, a me contra Fricium Volborii ea-
ditas, Christianas esse. Quæ vbi cur-
sim de-

Divisio li-
 bri.

3:

31

32

sim demonstrauero, de concertatione
quoq; nostra Volboriēsi aliquid pau-
cis dicam.

Sed antequam ad ea, quę proposui,
aggrediar: videſ esse iustus ex postu-
landi cum Fricio locus, non potuisse *Fricij lass*
videlicet, Fricium, nauum, prudentē, dator nea
& probum, ac doctum etiam virum, *quam.*
alium laudatorem parare integrata-
tis, & elegantiæ suæ, præter hunc ter-
ræ filium: qui in præfatione scripti
Friciani, dum Fricium extollit, me
autem deiicit, conscientia humilitatis
suæ credo, coactus, supprimit nomen
suum: contegitque silentio: néque
in subscribendo vltra primas literas
nominis, & cognominis sui C & R.
quicquā addidit amplius ad nomen.
Atqui hic Fricii laudator, Prospiciē-
te illo, multò est timidior, qui, Hercu-
lem vt vidit, periit. Degeneres enim a-
nimos timor arguit. Nam hic n̄ nau-
ci vir effet, putas illum tanta in re ces-
laturū fuisse nomen? Sed si poeta pec-
cat, cum probam orationem aſtingit

A ii impro

STANIS. ORICHO.

improbo, quomodo Fricius non res
præhendendus, qui laudari se voluit
a nebulone nescio quo, non tantum il-
laudato, sed ne de nomine noto quidē
viro⁹ qui de vtroq; nostrum ex tem-
pore effutit, quicquid in buccā venit.

Lauda- Sed ne sit vlla in causa Fricii ratio:
tor Fricij tua præstans Pontificalis autoritas,
lædit Epi an non violatur ab hoc eodem lauda-
scopum. tore planissimè: qui principio Frīcia-
ni libri ad te præfatus, & me vobis E-
piscopis Varschauiae adulatum esse:
& vos Episcopos ferro, ac flammis
sic enim scribit, dogmata Christi per-
sequi cōtendit: Quod si illi vexare pro-
bris Episcopos apud te Episcopum li-
cuit, num itidem tibi huic nebuloni, ad
ordinis tui amplissimi dedecus, paci-
entes aurēis præbere licuerit, tuum sit
iudicium, tua existimatio. Nolo ratio-
nem officii ab Episcopo reposcere: ab
eo præsertim, qui bene subducta rati-
one, in vita semper vixit. Cæterum, e-
go non sum eum honorem huic sorici
habiturus, ut illius maledictis respon-
deam.

FRICIVS.

3.

deam, ne vel pugnare cum ventis; vel
cū spectris velitari videar. Itaque hoc
lumbrico, pede pulso, ad Fricii scriptū ^{Fricius a-}
venio; in quo significare ille multis lo
cis videtur, se apud te habere ante me ^{telatus O}
partes priores. Nam & gratosi scri-
bæ illi, querenti de me: apud te affue-
rūt de familia tua: qui mihi adesse pro-
hibiti nolebant: & maximam audiens
tiam, id quod ex scripto Fricii appa-
ret, sibi apud te faciebat diserti senis
de me conquestio: quæ mihi patebat
apud te minus, quodquidem videtur
abs te rectè datum clienti, scultetōque,
id autem est, fundo populo tuo. Sed
tamen, si rem ad rationem reuoces,
non propterea, quia populus fundus
ille tuus est, gratus es apud te pos-
tuī; necque hac vna re, quia cliens tuus
ille in ære tuo est, meam apud te grati-
am anteuertere debuit. Nā Fricius,
vel hoc vno infra me est, quod is nul-
lam partem tuorum temporum vnc̄
attigit: semp̄que pacis, & ocii tui co-
mes; nunque periculi, necque turbarum tu
A iii arum

STANIS. ORICO.

arum socius fuit. Ego contra, nullum
periculum; nullum discrimen pro tua
dignitate vñq̄ refugi. Cum enim eo-
dē tempore Episcopatus tibi, quo &
vxor mihi, a Paulo iii eripere: scis,
meministi enim: vt mei, meorūm̄q̄ os-
blitus, fortunas meas in communio-
nem tuorum temporū contuli: caput:
dignitatēm̄q̄ tuam, vxori, ac liberis
meis antepotui: quæ tum stabant, ca-
debantque simul Pauli iii decreto.
Quod si hęc apud ipsos fiscaleis Rome
agerem, quibus me pro te obseceram:
vel his ipliſ iudicibus obtinerem me:
notum, Frīcium autem, ignotum, in di-
scrimine capitis tui, aduersariis tuis fu-
isse, cui parum viſum fuit: res meas
pro te gestas, contra Paulum iii, re-
prahendere: niſi etiam verba ipſa
scriptorum meorum contra Paulum
iii recitasset: quibus tute fateris fisca-
lium Romanorum in te impetus re-
pressos esse & retardatos. Quæ tamē
ego tela, ex tuis pharetris, illi contra
me suppeditari, doleo. Nam hęc, nęq̄
per se

per se scire neq; aliunde Fricius sume
re potuisset. Sed hæc adhuc meq; fidei
erga te fors fuit: ut tam Polonica, quā
Latina scripta mea, euolent facile ex
armario tuo: & in manus hominum e
xeant: occasionemq; maleuolis meis
dent, multa de me detrahendi. Verū,
hoc adhuc percommode cadit: nihil i
storum euenire, vt me illa scripsisse, et
egisse p te, tam necessario tuo tēpore
peniteat. Susceptū enim mihi fuit in tu
o discriminē: cōtra Principe illū, quā
par erat asperiorem, patrocinīū ve
ritatis, fidei, iusticiæ, pacis: quę in tur
a causa periclitabāt oīa. vt paulopost
liquidō apparebit. Quo quidē tempo
re, lentus erat Fricius: ac penē frigis
dus, ad res tuas aduersas subleuādas.
qui etiam nunc ea ipsa pestifera ē scri
ptis meis mihi vult esse, quæ, a nobis
profecta, apud fiscaleis Romanos tibi
fuerant oīm salutaria. hic honos sci
licet pro meritis habitus est nobis.

Sed tollantur de medio illæ omnes
ineptiæ, Dixi: scripsi: feci, vulgaria e-

A iiiii nūm

STANISL. ORICHO.

nim hæc sunt: quæ in agendo, apud re
vchanici- os habent ponderis fortasse aliquid:
us disput
memorando, apud immemores
tione
boriens
testis nihil. Quod ad propositū atti-
net, tuā fidē nūc ego imploro, te testē
in p̄senti mea cum Fricio disceptati-
o mihi fidelem esse volo: qui nō au-
tor solum, verum etiā disceptator do-
mesticus, illius nostræ Volboriensis
disputationis, fuisti: vt non solum ora-
tione mea: sed multo magis testificati-
one tua, refellatur a nobis narratio
Frīci: hoc enim titulo eius liber est,
quæ nūmis conquestionibus est facta
mendosior, vt res, & veritas ipsa pro-
babit.

Amicitia
nunquam
violatur
ab Oricho-
nia,

Quare fare: age Frīci. prodī inquā
Frīci: ac nos doce, quidnam in Epilo-
go scripti tui tumultuaris? quid insa-
nis? Deseruisti ius, amicitię inquis, no-
uum quoddam in me: & inusitatū cri-
mē, quod ego dissimularem, nī vir bo-
nus essem. Nam cum tu commemo-
ratione huius criminis miserabiliorē
epilogum dicas, demonstrandum est
paucis,

FRICI VS.

paucis: a me nihil esse in amicitia vio-
latum: quæ mihi nunqz tecum Piladea
illa fuit: que in voluntatum, studiorū,
sentenciarū consensione cōsistit. Qui
enim poterat esse vna in vtrōque nos-
strum voluntas actionum, in quibus
non est eadem fides mentiū: aut quo-
modo iisdem tenebamur studiis, cum
tantopere, non consiliis solum. sed se-
ctis etiam dissideamus: aut quomodo
eadem sentēcia, vnum, quasi animum
in nobis faciebat ex pluribus, quod
quidem in amicitia præcipuum est,
cum nunc de sententiis ipsis inter nos
lis sit capitalis: Non fuit igitur iusta
amicitia inter nos Frici, non fuit. fa-
miliaritas quædam fuit: nonnullis of-
ficiis vtrobiqz inter nos cōciliata: que
a me sanctissimè est culta quoad licus-
it: & quo ad fas fuit: Semper ego tu-
os Frici probauit mores: fidem dilexi:
doctrinam suspexi: vitam amauit. nul-
la te lacesti in iniuria, testor Iouem ho-
spitalem ipsum, nunquam tentauit te
leuiter, quo animo aliquid ferres: in

Av tua

STANIS. ORICHO.

tua moderatione, modestiāc^q acquies
Conclusio ui. Sed tu conclusiones iactas, & ostē
nes in Fri tas in te a me editas. Primum, dico cō
eum edi= clusiones illas opinionum esse, non as
tē non aio miciarum certamen: quo in certami
lant amiⁿ ne id agitur, vt verum, falso cōcedat:
tūiam, non vt amicus, amico succumbat. De
inde, in his conclusionibus, ego dissen
tio ab amico Fricio non autem, vt ho
stem, Fricium conuincō. Postremo,
demonstratione veri tuam benevolē
tiam ad me amandum allicio non au
tem illam vlo artificio pellicere in
meas parteis studeo aliter cōtra te fa
miliarem meum, aliter vero cōtra ho
steis patrię belligerando. In causa ma
iestatis, maxime in certamen venerā
nuper apud Polonum Regem, cum
Francisco Stancaro Mātuano: aduer
sus quem Chimera est nostra proxi
me edita, argumento nouo, atq^z admi
rabilis: in qua, cum illo hoste patrię
nostrāe, ante oculos Poloni Regis des
certauī, non, vt cum Antisophista ali
cui⁹ Gimnasiī: sed vt cū perduelle Po
lonia

Ioh*n*iae Regni. quem etiam, non tam ar-
gumentis disputationū superare: quā
perduellionis criminibus exterminas-
re ex Polonia inimicissimē, & infestis
simē contendebam: Erat enim Stācar
eiusmodi aduersariūs mihi datus: qui
euellere radices ex Polonia conare-
tur omnis Diuini, atq*ue* humani iuris.
quod illum licenter agere: ut funestū
patriæ, ita indecorum nobis videba-
tur esse. Ergo pro patria solus exarsi,
in Stancarū incredibili dolore nihilq*ue*
exagerando crimen vt spero, preter-
missi: quod ad tollendam ex Polonia
illam pestem pertinebat. Contra autē
ego nunc tecum, vt cum gentili, vt cū
conciue: deniq*ue* vt cum familiarī ciui-
liter contendo, non de honore, néq*ue* de
vita: quæ salua vtricq*ue* esse cupio. sed de
opinione, & de sententia: in quo ipso
vt vincat veritas, hoc est maxime op-
tabile omnibus. Quam rationem di-
sputandi, etiam inter amicissimos sem-
per viguisse: testis est philosophorum
ille Deus, Aristoteles: qui in primo li-
bro

STANIS. ORICO.

bro de vita, et de moribus, veri inqui
redi studiū, ante ponit Platoni Magi
stro. neq; enim tu patriā cōmunē nul
lāvis esse; nēq; legē ex ea tollis; nēq; re
gem eius spernis: quod Stancar facit,
sed imprudētia laplus, peregrina quæ
dam sequeris: eāq; ab Ecclesia Chri-
sti aliena, quę ego in te infector, & ex
agito, non vt in hoste patriæ, nimis
fero, & immani: sed vt in aduersario
Ecclesiæ, minus cauto, ac prouido: q
deposita, & abiecta publica Ecclesiæ
opinione, parum diligenter quod opti-
mum sit, ex hęreticorum comentis eli-
git, quod qui facit, hęreticus a Græ-
cis, elector a Latinis dicitur. quod ta-
men nomen, infamiae subiectum: non
tibi per me illatum, sed vltro abs te a-
scitum est, qui generalibus sententiis
repudiatis, quæ bases Ecclesiæ Chri-
sti sunt, singulares sententias tibi ascis-
cis: quæ ante, & retrò falsæ, impiæ,
sacrilegæ, perniciosa, & functa sunt,
vt mox apparebit,

Iam

I A M illud, parumne tibi ipsum Fricius
per se hæreticivalet ad cognomen: q̄ sua culpa
in hoc ipso scripto, quod cōtra me cō- uocatur
uastasti, Helueticum dogma tueri, sic hæreticus
enim scribis, & in Ecclesiis reforma-
tis viuere te pfiteris. quid quæsto his,
& aliis sententiis, quas in fra exponā,
promereris aliud: q̄ hæretici nomene
parteis enim in Ecclesia facis: & quas
libet eligis, & assumis tibi: Quid enim
est Heluetia separati sumpta: q̄ pars
a suo auulsa vniuerso? Quid vero Ec-
clesię reformatę aliud sūt: q̄ mulieres
fornicarię quædam, omnibus stupris,
coruptelis, adulteriis, incestis deniq̄
a Sathanā viciatae: quib⁹ qui se se in-
quinarunt nō sequunt agnū illum im-
maculatum, qui in vna domo, ab vni-
uersa multitudine filiorum Israel, iugis
sacrificio immolatur: quæ sane domus,
est vna sancta, Catholica & Aposto-
lica Ecclesia, vna inquam, quia in ea
credentium cor est vnum: & anima v-
na: & labiū vnum, & sermo vñus. San-
cta, quia non habet maculam, neq̄ ru-
gam

STANIS. ORICHO.

Catholica

Apostolica

gam erroris ullam Catholica, quia generaliter vniuersales sententias: & vniuersales regiones habitabiles possidet: Apostolica, quia viuit, vigetque Apostolicis traditionibus scriptis, & non scriptis: In super habet Romae Apostolum Petrum, harum traditionum curatorem: & sive communionis auctorem aspectabilem: qui curator eius rei est, ut haec ipsa Ecclesia semper sit una, sancta, Catholica, et Apostolica. At tu, cum non Catholicus, sed Heliusticum sequaris dogma, & te non in una sancta Catholica Ecclesia: in reformatis Ecclesiis aperte confitearis vivere, quid aliud agis: & parteis facis, & quasuis eligis: & Ecclesiis reformatas, hoc est ipsissimas heresies sequaris: Quae Ecclesiae reformatae, nisi erroris vicio variarentur, nunquam reformatae dicerentur. nunc cum reformantur, erroris condemnantur, summa cum execratione eorum omnium, qui eas affectantur. Quos vniuersos, haereticos, hoc est electores appellat

pellat vna, sancta, Catholica, & Apo-
stolica Ecclesia; quæ nunquam ita la-
bitur, vt fulcienda: nunquam depræ-
uatur, vt corrigenda: nunquam defor-
matur, vt reformanda, ylo humano
ingenio esse videatur. Quis est enim
tam oblitus sui, qui Ecclesiam Dei vi-
ui, columnam, & firmamentum veri-
tatis, fulcire, corrigere, reformare, se
velle dicat: nisi forte sit is: cui cordi
Helueticum tecum quoq; vna sit do-
gina, semper enim suo statu manet Ec-
clesia Christi cæteræ autem Ecclesiæ,
quas tu reformatas appellas: labuntur,
fluunt, nec diutius esse vno, & eodem
statu possunt. quas quoniam te sequi
profiteris, satis doces, te partes sequi,
Ecclesiæ Christi aduersas. vnde debitis
tum errori tuo refers nomen: vt pro-
pterea hæreticus, hoc est, elector im-
pius vocere: Non igitur ego te hære-
tici nomine infamem reddidi: sed indu-
ctio animi tui: atq; volūtas prava, atq;
peruersa. quæ te præcipitem eo amē-
tiæ impulit, vt in reformatis Ecclesiis
lapidem,

S T A N I S. O R I C H O.

lapidem, serpentem, scorpionem ab
Heluetiorum veneficis accipere ma-
lueris: quam in Ecclesia Catolica, a Ie-
su Christi vicario, panem, piscem, atq;
ouum: ut ita fame enectus, dentes, la-
pide conteras: serpente venenum obi-
bas: scorpio, vero ictus pereas. aduer-
sus cuius ictum, vnum tibi adhuc re-
stat remedium: si videlicet, scorpium
contusum, obtritumq; e vestigio adhi-
beas vulneri. Nam scorpious, vt viuus,
ictum necat: ita obtritus, morsum is-
pse suum sanat, quod si cessaueris, a-
ctum est: illicet periisti. Quamobrem,
desine, meq; tecq; querelis exanimare
tuis, o Frici, ipsu: te accusa: qui ex Ec-
clesia Catholica, in reformatas Eccle-
sias præcipitem te dedisti: in quibus fi-
dem amisisti: & ex perfidia Helueti-
ca, qua nunc exultas, & immodesi-
te tu te iactas: heretici nomen inueni-
sti, vt admodum scitum in te quoq; il-
lud Homerici Iouis videatur esse car-
men.

Ω πόποι οἴου Δίκυ θεόνες βρότοι ζιζιώνυτο

FRICIVS.

εἰς μεώρη γάρ φασικάν ἔμμεναι διδέ καὶ τὸ modo Deo
Σφίσιμον ἀλασθαλίσιμον πεζό μορφή λαγῆ (Τι os homies
εἶχονε.

9. O Dij quo
causantur

ERGO sua cuique conscientia sceles. Ex nobis
rum, & fraudum suarum quoniā pœna est, accusandus non sum, si tu, qui o mala esse.
lim in Ecclesia Christi Catholicus ap̄ h̄ uerois,
pellabare: nuuc in Ecclesiis reformati,
tis, spontē tua hæreticus vocere. Ha- Suis scele
bes de iure amiciciæ læso, nunc audi, ribus præ
vt ego in Ecclesia Catholica, quam tu ter fatum
funditus amisisti: atq̄ in ipso Papatu, mala &
quē prodidisti, grauiter, constanterq; dolores
vivam, id enim erat ex tribus propo- habent.
sitis partibus alterum.

Sed anteq; id, quod proposui demō
stro: ostendendum prius est, quid vo-
cis sit Papatus ipse. ne allucinati in
verbo a re quoq; ipsa aberremus. Ac Papatus
mihi quidem altius Ecclesiæ statum quid est
perspicīti, gens, atq; natio hæc Chri-
stiana omnis, videtur esse cætus quic-
dam amplissimus, dissipatorum homi-
num, in societatem vitæ beatæ, uno
Deo, una fide, uno baptismo conuoca-

B

tus

STANISL. ORICH.

tus: & communione religionis, atq; sa
cramentorum vinculo inter se conuin
ctus. Qui, quoniam ex diuersis locis,
ad unam societatem vitæ beatæ diuis
nitus est euocatus, Ecclesiæ nomine a
a Græcis est appellatus. Quod sane ver
bum ita multitudinis est, ut iunt illa,
populus, turba, concio, plebs: & quæ
sunt eiusdem modi cetera. vt enim hec
vno & altero homine non constant:
sed multitudinis indigent, sic Ecclesia
una gente, atq; natione non expletur:
sed per vniuersitatem generis huma
ni, longè, latèq; diffusa peruagatur: v
niuersalim; basim, vt ita dicam, orbis
terrarum amplectitur. quod fore ~~ece~~
lestis ille Pater Filio suo in Psalmo
primit. Postula inquit, à me & dabo
tibi gentes: hereditatem tuam & pos
sessionem tuam, terminos terræ. Hæc
Ecclesia, *eniuictas* *aplißima*. Ecclesia, appellata est a Davide ciui
tas Dei: de qua multa, immo vero om
nia gloriosa dicta sunt à Prophetis: A
postolis: Euangelistis: & à pastoribus
atq; Doctoribus antiquis. Sed ne infi
nita

ita persequamur, illa est magnifica,
& gloria ostentatio huius ciuitatis:
sines videlicet eius, atq; leges. hæc e-
nim duo amplitudinem ciuitatum fas-
ciunt: sine quibus gloriosum in ciuita-
tibus nihil est. Nam, neq; in angustis fi-
nibus, ciuitatis gloria intus includit:
neq; hæc eadem sine legibus in ciuita-
te alitur, ac sustentatur. Porro leges
nihil valent ipse per se, ni accesserit
Magistratus: qui præsit præscribatq;
recta, & utilia, & coniuncta cum legi-
bus. ob quam sane rationem, tanta est
inter legem, & Magistratum coniun-
ctio: ut quidam præclare dixerit: Ma-
gistratum, legem esse loquenter in legē
autem, mutum esse Magistratum. Quia
in ratione ciuili, hæc tria reciproca in-
ter sunt: Cetus, Lex, Magistratus, qui
a Græcis λειτουργος dicitur, quasi cura-
tor publicorum munerum. quicquid
autem horum trium ciuili rationi de-
fuerit, ciuitas non erit: sed erit turba
quædam, et colluicies hominum, ad vim
& ad facinus, cædemq; collectorum,

B ii Quam

STANIS. ORICO.

Quamobrem, cum Ecclesia Catholica, atque haec ipsa Ciuitas Dei, Iesu Christi penè structa manibus, perfecta sit, atq; suis partibus absoluta, necessario est latissima finibus: amplissima legibus: sanctissima Magistratus bus. latitudinem enim possessionum suarum, quatuor mundi plagis diffinit: & quod bene constitutam ciuitatem decet, legibus & moribus ita legibus, & moribus ita regitur, ut in ea sit, & vox id est scripta lex: & vox id est traditio. quæ est in more ciuitatis positæ. Atq; harum legum, atq; morum suorum ciuilium habet hec eadem ciuitas administratos, non aliun de quam ab huius ciuitatis Architecto Christo Iesu profectos. si quidem, eiusdem est autoritatis iura, Magistratusq; legere, sanctumq; senatum, cuius est urbem statuere, ac fundamenta ciuitatum locare. Igitur, cum Christus Deus, & Dominus noster, supra firmam, excelsamq; petram ædificauit Ecclesiam suam, ciuitatemq; hanc sanctam

sanctam Hierusalem, supra eminentē posuerit montem, idem Magistratus huic ciuitati debitos dedit: totāq; ciuitatem ordinib; certis descripsit, a lios enim illi dedit Apostolos, alios Prophetas, alios Euangelistas; alios pastores, atq; Doctores, quæ tamen omnino frequentia, multitudōq; Magistratum, in hac ciuitate Dei, ad vnum aliquod principiū referatur ne cesse est. Nam multitudinē, in vnam oīs multitiae societatem collectæ, & numero^{titudo ad} rum eadem est ratio, vt enim numeris unū alliga nisi ab uno fluant: & ad vnum redeat. tur princi dispereunt vniuersi. ita quoq; multitu pem.
do, nisi ax aliquo pendeat vno principe, dilabitur facile, atque dissipatur.
Quocirca, vt cætus ciuium in ciuitate
Dei stabilis esset, vniuersum ciuitatis
multitudinem, Magistratusq; omnes,
vno capite aspectabili Christus Iesus
astrinxit: Nam pastores, ad Euanges
listas: illos, ad Prophetas: istos ad A
postolos: hos vero, ad ipsum principē
huius ordinis Petrum retulit: atq; sub
B iii ipsius

STANISL. ORICHO.

ipius curationem, dispensationemque
subiunxit: Atque huic principi Petro,
in Cæsareâ claves cœlestis regni pro-
misit, qui quidem mysterio non vacat
locus, nam Cæsareæ nomine, iam tamen
~~vrbs Roma~~ principi Petro æterna de-
stinabatur sedes, quæ verè sola Cæsa-
rea est; cæterarum vrbium omnium
cum sit regalissima, cuius etiam rega-
le ciuitatis genus, est veterum Régū
atque Cæsarum Romanorum domus.
sed eas tamen claves, in partibus Cæ-
sareæ Petro promissas, cœlos ascen-
surus, eidem deum tradidit, hoc edi-
cto: Petre pasce agnos meos, plus iis
omnibus quos hic corā adesse vides:
Pasce itaque tu: cæteri autem agni mei

Obediētia
erga pa-
stores.

omnes, abs te Petro pascuntor, ut his
verbis vtrobique, & imperii, & obedi-
entiæ constet ratio. Cum enim nō uia
reipublicae pascendi apud Græcos verbū, ad
edictum adjunctā habeat pœnam, ut
id vel in primis commouet explicatio
vocabuli, ac nominis: Profecto, ouiuer
obedientia pari pœna, erga hunc pa-
storem

storem sanctitur. Nam si anima pasto-
ris debetur pro anima ouis, Ezechie-
le teste: quomodo ouis contra huc pa-
storem contumax, sive singularis inlo-
lentiæ, superbiæ, contumaciæ, poenas
non sustinebit? præsertim cum autoriz-
tatem pastoriciam a Christo domino
audiat illo sancti. Qui vos spernit me
spernit &c. At qui Frici, hic prosyllo-
gismus uti spero, valebit nobis, quo
ego te reformatoq; tuas Ecclesias,
qui à Romano Petro disseditis, infra
iugulabo. Sed tamen Ecclesia Catholi-
ca, nunc eadem est, vt olim fuerat, le-
gibus, atq; Magistratibus descripta. Ecclesia
Non enim bigamus, sed unius uxoris semper u-
vir Christus Mediator noster est: non natus esse
aliam Ecclesiam habuit Tyberio im- que.
perante, quam nunc habet Ferdinandu-
do regnante. mutata quidem sunt in
Ecclesia Magistratum nomina: sed
illorum autoritas eadem remansit. A
postoli enim ideo patres dicebantur,
quia fuerant propagatores Euangeli
i primi, in quorum locum, quoniam
B. iiiii. suc-

STANIS. ORICHO.

successerunt Episcopi, appellati sunt
filii qui tamē ipsi, constituti sunt prin-
cipes super omnem terram, multo me-
liori ordine, atq; modo, quam illorū
constituti fuerant patres. Nihil enim
simul & viret, & floret semper: ætas,
succedit ætati. &, vt Aristotelis ver-
bis utar, quanto posteriores, tāto ho-
mines sunt doctiores. semper enim æ-
tas & dies aliquid afferunt noui. Nā
illud, quod sub Christo domino, et sub
illius Apostolis impolitum, & acer-
bum fuit, id postea, vulgato per orbē
terrarum Christi Euangeliō, extulit
se aliquando: atq; suam maturitatem
consecutum, quam vim habet. pro-
dit: Etenim nec in Iudea docen-
tū provincias ullas Christus fecerat: nec Pa-
ulus postea, præter circumcisōnem,
& præputiū, alias dioceſes nouerat;
ita ex paruis negociis, magnarum ſe-
per momenta ducuntur rerum: confu-
ſaq; atq; effecta, præcurrunt distin-
ctis, atq; præfectis, Christus enim do-
minus Apostolis multo discrimina do-
das o-

cendas omnes gentes cū attribuisset,
ordine tamen ab illis vt fieret potesta
tem penes Ecclesiam suā esse voluit;
Ita quocq; illa Paulina prouinciarum
particio, in circumcisionem, & prepu
cium, initio nascentis Euangeli, pero
portuna fuit, facta est enim Iudaico
instituto: qui in Iudea sola verum De
um & sciri, & coli gloriabantur: ob e
āmç rem cæteras omnes gentes, quæ
vt Deum, ita circumcisionem ignoran
bant, per summam contemptionem,
præputium appellabant. Hanc ratio
nem Paulus secutus, præputii se Apo
stolum prædicabat esse: quod eas gen
tes daret Christum: quibus nihil
cum iohannis commune esset. At postea
quam gentes quocq; ipsæ, per commu
nem fidem, in ciuitatem Dei essent ita
receptæ: vt nihil illis ad coalescendū
in vnum populum cum Iudeis præpu
ci obstareret nomem: uno Deo, una fi
de, uno baptismo obliterata est illa
vetus Paulina particio: vt amplius A
postolicæ prouinciæ, necq; ex circuncisi
onē

B V sione

STANIS. ORICHO.

sione, neq; ex præputio: sed ex vniuer
sitate Christianorum celerentur: cū
illa nomina, Circumcisio, & Præputi
um, sedicionis plena, luce illata Euans
gelis, ex ciuinate Dei Apostolorum
penē manibus euellerentur: sola au
tem Ecclesia Catholica ex Iudeis, &
ex gentibus, vna quasi ciuitas quædā
Iesu Christi, in cūcto terrarum orbe
potiretur rerum.

CVM qua veteres, patres illi, ab
Apostolis profecti: eam habuerunt
rationem, vt propter tot gentium cō
modum, quæ in potestatē, ditionēq;
thales se Christi venerant, in principibus totia
des qua us orbis citiratibus, principes sedes,
quas propter autoritatem Apē
cam vocauerunt: collocarēt, vt in qui
bus vrbibus antea fuerant ī imperio
rum populorum domicilia, in eisdem
quocq; principes patrum, quos Patri
archas Græco verbo appellārunt: su
mum ius in Ecclesia Dei tenerent. vt
essent summi, & certi patres, per cer
tas prouincias dispositi, ad quos, &
Archis.

Archiepiscopi de maioribus rebus
referrent: & quorum fidem Episcopi
ab Archiepiscopis oppressi implora-
rent. Itaqz, cum quatuor essent in toto
orbे autoritate præstantes vrbes, vi-
delicet, Roma: Constantinopolis: A-
lexandria: Antiochia, in has veteres
flli, & Apostolicas sedes intulerunt:
& harum quatuor vrbium sedibus v-
niuersam Christi Ecclesiam adiunxe-
runt. Nam & Roma terrarum caput:
& Constantinopolis, iunior. Roma:
& Alexandria, austri decus: & Antio-
chiae, arx orientis à vetustissimis scri-
ptoribus appellata fuit. Nam Hieros-
olimam illam veterem, fractam iam,
& dissipatam ciuitatem: augustiorem
maiores nostri arbitrabant esse, qua
quæ sedis Apostolicæ maiestate in
plitudinemqz caperet. proinde illam
priuato Episcopatu insignem, Antio-
chenæ subiici volebant sedi. Huc acce-
dit, & illud cum Hierosolymorum ci-
uitas antiquitus habita fuerit figura-
rum loco, quæ Christo aduenienti ces-
serunt.

STANIS. ORICO.

seruant, ut umbra soli: Hierosolymmā quoq; illam veterem, huic nouae Hierosolymæ, quæ Ecclesia Catholica est, concessissimum certum est. Porro, cum de iis sedibus, quas Apostolicas vocamus, agimus; quid quoq; aliud facim⁹ quam ipsius Hierosolymæ, quæ master est omnium nostrum, principes sedes quarimus? quarum nullam illa vetus Hierosolyma in exiguum redacta vicum potest capere. Ut autem in illas principes vrbes, quas supra posui, maiores nostri Apostolicas sedes diuiserint, ex patrum liquet decretis, quæ ego ponam ordine.

DECRETVM CONCILII

NICAENI.

Græcum contextum Conciliorum autor ipse ascriperat, quē nos imprimendo prætermissimus quod Latine ab eodem autore referatur ne idē bis repetendo cresceret sine opere prerecio uolumen.

Vetera instituta maneant. Quæ in Aegipto, & Libia & Pentapolitana gesuntur. Alexandrinus Episcopus omnium hos

nium horum potestatem habeat, quā
doquidem et Romano Episcopo hoc
consuetum est. Similiter autem & as-
pud Antiochian, ceterāsc̄ prouincias
as honor suus vnicuiq̄ seruetur Eccle-
siæ, vniuersaliter autem manifestum ^{Difst. lxv.} ~~ca.~~ Mosan
illud est, quod si quis præter senten-
tiam Metropolitani fuerit factus E-
piscopus, hunc talem magna Syno-
dus censuit non oportere esse Episco-
pum.

Sed tamen hæ sedes, quarum hoc
Concilium sanctissimum, & omnium
grauissimum meminit: iam inde Apo-
stolicis temporibus principes in Eccl postolice
clesia Christi vocabantur sedes, quod ab ipsis A-
quidem ex Græco hnius Canonis ver postolis
bo liquet. nam τὸ ἀρχαῖον Græcis est, fundato-
id, quod quapiam in re prima ab origi-
nē vetustissimum est. At cum hunc
Canonem à patribus Nicę editum es-
se constet, Anno Christi Dei nostri
CCC. XXX. IX. quis negauerit, a-
liquot seculis ante hunc Canonem, vr-
bi Romæ, itemq; Alexandriae, atq;
Antio-

339

STANIS. ORICO.

Antiochiae amplissimos honores in Ecclesia Christi esse habitos: Näm et Simon Petrus, Antiochiae docens, primam Ecclesiae sedem interea loci posuerat & Alexandriam, discipulum Marcum miserat: & Romam sanguine ipse suo, cum collega Paulo conseruarat, ut dubium non sit, has semper in Ecclesia sedes existimatione, autoritateq[ue] prestatissime, quibus postea propter autoritatem noui Imperii Constantinopolitana sedes adiuncta fuerat quarta. Qua de re ponam Constantiopolitani primi, & Chalcedonensis Concilii decreta, quae Concilia tantæ autoritatis in Ecclesia Catholica sunt: ut cum Nicæno, & Ephesino Concilio, quatuor Evangeliorum autoritatem adæquent. Sic ergo habet Constantinopolitani Concilii Canon.

Constantinopolitanus Episcopus habeat primaria honoris post Romanum Episcopum, propterea quod ipsa sit iunior Roma.

I AM IN CHALCEDONIENSIS CONCILIO,
non

Non tantum locus Constantinopolitani Patriarchæ assignatur verum etiam iurisdictio eius, quanta, & quam ampla sit, ex autoritate circumcribitur, hoc CANONE.

Vbique sanctorum Patrum regulas secuti, & eum, qui modo recitatus est, Canonem C. L. Deo dilectissimorum Episcoporum, collectorum temporum pia memorie magni Theodosii Imperatoris, in Regia Constantinopoli iu niore Roma cognoscentes, eadem & nos definimus, & decernimus de primatu sanctissimæ Ecclesiæ Constanti nopolitanæ iunioris Romæ: Etenim Throno senioris Romæ, propter imperium eius urbis, patres merito attribuerunt primatum. & eodem proposito permoti, paria priuilegia assignauerunt iunioris Romæ, sacratissimo Throno rationabiliter iudicantes, imperio, & senatu honoratam civitatem, & æqualibus fruentem priuilegiis cum seniore regia Roma, in Ecclesiasticis quoque illam magnificas ri res.

STANIS. ORICO.

tri rebus, altera cum post illam sit. Quæ
obrem Ponticæ. Asiae & tracie di-
œcesis, Metropolitas solos atq; eos
qui in barbaris sunt, Episcopos, præ-
dictarum diœcesium ordinandos esse
decernimus à prædicto sacratissimo
Throne, Constantinopolitanæ sacra-
tissimæ Ecclesiæ, videlicet, ut quilibet
Metropolita, prædictarum diœcesiū,
cum conprovincialibus Episcopis, or-
dinat protincales Episcopos, quem-
admodum sacris canonib; præcipi-
tur. Ordinator autem quemadmodū
dictum est, Metropolitæ diœcesium
prædictarum, à Constantinopolitano
Episcopo, suffragiis de more consonis
existentibus, & ad illum delatis.

In horum Conciliorum ut antiquis
simorum, ita sanctissimorum Canonis-
bus tria notatu digna sunt: vnum est,
Ecclesiam Christi, quam Paulus cum
Petro & aliis Apostolis in circumci-
sionem, & præputium diuiserat, pa-
trum grauissima autoritate, in Roma-
nam, Constantinopolitanam, Alexâ,
drinam

Quæ in Ecclesia Christi in columnis dū
staret disciplina, iure tū ipsius Eccle-
siæ autoritas grauis habet: iure etiam
apud omnes gentes per æquæ illius flo-
rebat nomen. cum Patriarchæ qua-
tuor vni ē sinu suo diuinitus delecto,
ita in communī officio parerent: vt va-
bicūmq; hic vnuſ terrarum esset, ibi
esset omne Ecclesia: præſidium, vel po-
tius ipſa Ecclesiæ in qua eadem potes-
statē in vnum exerceſet vniuersi: quā
ille in eorū singulos exerceſet vnuſ.
qui propter eximiā præſtantiam, Pa-
pa, id est, pater patrum appellabatur.
qui ſolus ita ſubiiceretur Ecclesiæ vni-
uerſitati: vt vniuersis tamen in Eccle-
ſia imperaret, quę parendi, atque im-
perādi par, atcq; mutua ratio, quam-
diu uſque quaque in Ecclesia Christi
valuit, Ecclesia ipſa vt erat, ita dice-
batur: vna, nō erat alia, neq; hęc Or- Ecclesia
thodoxa, illa vero Schismatica voca- unde una
batur. ſed cum re ipſa, tum omnium e-
xiftatione vna cum eſſet, Catholi-
co nomine erat inſignis, in qua Deus,

D &

STANISL. ORICH.

et Dominus noster Christus Iesus, solus summus pontifex, solus uniuersitas habebatur Episcopus, sub quo Pontifice magno, atque sacerdote summo fuerant diuisa ritu vario Ecclesiæ munera: Patriarchas, Metropolitas, Episcopos, atque presbiteros, qui graduatim Apostolorum, Prophetarum, Euangelistarum, Pastorum, atque Doctorum in Ecclesia Christi teneret locum. Qui ut pro salute Ecclesiæ communis, pro eo, ac deberent excubarēt, neve quid cessarent, hic illis a Christo datus fuerat Petrus, qui Romæ, & Apostolus, & Pastor esset. Apostolus inquam, quia sue sedis Apostolicæ in urbe Roma antistes erat. Pastor, quia ad eum ordinis, atque iurisdictionis Ecclesiasticæ summa pertinebat. At nunc conuersa hæc ratio omnis est. Nam nunc quidem decretales Pontificiae, Patriarcharum cōmune quod erat, id per vim, & Icelius auertitur in urbem Romam, ad Patriarchā vnum, quo sit, ut irati, Græci Alexandrini

Causa
Schismatis.

driñi Antiochenicꝝ Romanum Papā
non iam pastorem, sed crudelem quē
dam tyrannum esse autuinent qui iu-
ra neget sibi esse nata: & nihil non ar-
roget armis: hominūmꝝ callidorum
commentis. Itaqꝝ summo cum Eccle-
siæ detrimento: duim par refertur pa-
ri, cum Patriarchico iure, ius quoqꝝ
pastoricum euanescit. nam, vt apud
Romanos, viluit autoritas: ita apud
reliquos Patriarchas, propemodum
īā summi pastoris euanuit maiestas.
Ex qua illorum mutua contemptiōe,
altercationēqꝝ inter ipsos, extitit dissī-
dium illud quasi linguaꝝ, & cordis. vt
cum corde credamus, Ecclesiam Ca-
tholicam quatuor Patriarchatibus,
tanqꝝ quibusdam columnis nixam es-
se, lingua tamen profiteamur præter
Romanum, tres reliquos Patriarcha-
tus latissimos, amplissimōsꝝ ob schi-
sima spretos, & pulsos ex Christi Ec-
clesia esse, tantumqꝝ ambitio, indigna
sacerdotibus Christi ad errorem val-
uit, vt yeniētes à Gr̄c̄is, ad Latinos,

D ii quasi

STANIS. ORICHO.

Reba quasi baptisati non essent, ab integrō
ptizatio baptisentur. aliter ne honore quidem
Grecorū sepulturæ illos intra Ecclesiam suam
dignantur Latini. Idēmque sāpe viu ve
nit apud Græcos ipsiis etiam Latinis:
sed neq; in Ecclesiam tantum commu
nem incommodū hoc, detrimentūmq;
redundat: verumetiam in ipsas ciui
tates, atq; gentium respulas. Que
re enim Moschouitarum tyrannum,
quæ nam illi sint cum Polonorum re
gno bellorum causæ: non aliud respō
debit opinor: nisi quod Poloniā, Schi
smatico subiectam Papæ, Moschouie
Catholicæ anteponi fas non esse: Idē
dicet Valachia, Dacia, olim dicta: idē
quoq; vicina huic Tracia responde
bit. Sed quid ego extrarias gentes cō
memoror: quasi intus nobis domi de
sint exempla. In Roxolania enim vis
uumus cum Græcis, atq; Armeniis cō
trouersi. &, quasi distemus plurimum
alteri in alterius professionem insul
tamus vehementius. ut hoc dissidio,
atq; dissensione illa scisso tunicae incō
futilis

utilis Christi, à cohorte prætoria sub
cruce olim attentata, nunc demum in
Ecclesiam ab istis nostratibus Patris
archis videatur esse transacta. vt ea
tunica quæ sorte ad vnum quondam i
deo peruererat: vt omnes pariter te-
geret: nunc nudatis partem maximā
sociis: vix iam illius vnius principis
verenda contegat. vt iam formidans
dum sit, ne ex dissidio optimatiū Ec-
clesiæ, hæc Christi curta, mutilatæ
tunica, nisi Tridenti nunc laxetur, ne
ad vnum illum principem deniq; tes-
gendum, tuendūm; parum ipsa per-
se sufficiat: qui pro loco damnari ma-
luit: quam æqua parte de communi di-
judacando esse contentus. Sed tamen
ego hoc loco scire ex iis velim: qui ad
vnum in Ecclesia deferunt omnia, qui
nam putent Concilium OEcumenicū
Tridenti nunc haberis: si ut schismati-
ci absunt ab illo iudices OEcumenici
illi reliqui tres, sine quorum scriptio-
nibus in Conciliis OEcumenicis ra-
gum nihil est: more maiorum. An ego

Concilii
OEcume
nicū quid
nam est.

D iii OEc

STANISL. ORICO.

OEcumenicum id esse deputēt quod
occidens, absq; oriente, meridie, atq;
Septentrione voluerit, iussit, ac p
lege pertulerit solus : profecto tam
hoc mihi OEcumenicum erit: quam
est Ecclesia OEcumenica, pars terra
rum orbis, soli occidenti subiecta. Ac
prisca quidem Concilia ideo OEcu
menica dicebantur, quia illis præside
bant Romanus, Constantinopolita
nus, Alexandrinus, atq; Antiochēus
Patriarchæ, iudices videlicet atq; sub
scriptores OEcumenici, qui sunt com
munes Ecclesiæ Catholicæ longè, la
tèq; per omnes regiones habitabiles
diffusæ, custodes, atq; præsides. Nec
verò alia causa est, cur Gangrense,
Laodicense, Mileuitanum, & eiudē
generis alia Concilia OEcumenica
non dicuntur esse, nisi quod in iis
necq; quæstiones ferē semper propo
nebantur OEcumenice: necq; etiam iu
dices illi quatuor interfuerunt OEcu
menici. Contra verò Nicænum, Con
stantinopolitanum, Ephesinum, atq;
Chalcedo-

Chalcedonente Concilium, uti, reue-
ra fuerūt, ita dicuntur esse OEcume-
nica Concilia, habebant enim & quæ
stiōes & iudices, et subscriptores OEcum-
enicos: propter quorum summā
autoritatem, tam dissentire nobis ab
illis Conciliis non licet: quam ab Euā
gelio dissentire licet nemini. Qua de-
tota re vt me expediam paucis, ex
Conciliarum OEcumenicorum pro-
logo libuit ad verbum hęc ponere.

Sciendum est, quia & reliquæ Sy-
nodi, quas recensuimus pariter, cum
his OEcumenicis ab Ecclesia recipi-
untur: & omnia ab his deffinita, pro
Apostolicis legibus Ecclesia censet.
OEcumenicæ autem ideo appellatae
sunt hæ solæ quinq; Synodi: quia ius-
si imperatorum, Patriarchæ ex cun-
cto Romano imperio, fuerant conuo-
cati: et per se ipsi affuerunt: aut locum
tenentes suos miserunt: & quod, in
qualibet harum quinq; Synodorum,
de fide agitabatur quæstio, ac suffra-
giū, & definitio decreti prolata fuit.

D iiiii Cum

STANIS. ORICO.

Tridenti-
num Con-
cilium. **C**um igitur Concilium OEcumeni-
cūm aliter non constet; nisi quæfānd
ne, iudicibus, atq; decretis OEcumeniq;
nicis: quæso, obtestorq; hoc in ~~dicto q~~
Tridentinos patres, prouideantur
quæ exceptio hæreticis ab illis derur,
aduersus illorum conuentum versan-
tur nunc Tridenti quæstiones, quas
nemo negauerit OEcumenicas eise-
pertinent enim ad Ecclesiæ Catholi-
cæ statum. vt sunt de Pontificali auto-
ritate: de Sacrificio: de Cæna: de Sa-
cramentorum numero: de Fide: de O-
peribus. & breuiter, nihil prisce fidei
ac religionis antiquæ est, de quo hoc
tempore hæreticorum culpa non am-
bigatur Tridenti, ita vt etiam Sacra-
tissima Trinitas ipsa, post Arriū
maximum hæreticum illum, nunc de-
nuo ab istis magistris autorib;que
Heluetiis in dubium, incertumq;
uocetur. Sed ad has quæstiones vtiq;
OEcumenicas diiudicandas: quos tā
dem alios OEcumenicos adhibebi-
mus iudices, si illi tres reliqui, vt Schi-
smatici

ici à Concilio absuerint Patriar-
Nam si quis dicat, Pium iiii Pa-
Romanum iudicem, & subcri^s Pontifex
eius Concilii, etiā si reliqui ab Romanus
int, ipsum per se futurū, id quidē idolatria
nil est. Romanus enim Papā (ō rē reus.
indignam) citatur nūc ab istis idolola-
tria reus, causāq; de maiestate di-
cit. Qui ergo conuenit vt idem sit in e
odē criminē, & iudex, & reus? Quod
si autem quis ipsam occidentis Eccles
iam in Papam det iudicem, ne id qui
dē aliquid est. Tota enim rea ab hēre
ticis citatur Latina Ecclesia, vñq; ade
o, vt tu etiam Andrea Frici Volbo
rii, apud Iacobum Vchanicum, dum
cōtendimus, Papam manicis post ter
ga neuinctum, compedibūsque cōstri
ctum: coram regibus, ac tetrarchis,
populisque cum sua cohorte Pontifis
calimpura, sic enim dicebas, ad cau
sam dicendam, vt furem, & latronē,
ex ergastulo representandum esse in
Concilio Tridentino cēsueris, neque
cōmittendum, vthomo peccati, hostis

D. v autē

STANIS. ORICO.

autē Christi, ius in reges, atque prīn-
cipes, Christianosque populos, reus i-
ple maximorum criminum cū sit ius
Tridenti dicat. Hæc tua cum fuit, te-
stor Vchanicum ipsum, Frici oratio
speciosa verbis: impia sententiis. sed
hoc videro posterius. Cæterum os il-
lud diaboli filius sceleratus, Achilles
autem tuus, Ioannes Calvinus, nunc
libro edito, Concilium Tridentinum
Cōciliabulū ppteræa vocat: quod ne
q̄ fas, neq̄ ius esset: vt is iudex in reū
sedeat, qui grauissimis criminibus ab
usta Ha. reo ipse supponitur reus: Quamobrē
reticorū vt integro iudicio, sine exceptione,
condem= hæretici condementur à vobis o san-
atio. ctissimi patres Tridentini, vos enim
appello, qui in illam ciuitatem summi
pastoris vocatu conuenistis: detis o-
peram, vt reliqui Patriarchæ OEcumenici in vestro cætu ad sint, qui vo-
biscum una ex autoritate cognoscāt:
num in missa sacrificium corporis, &
sanguinis dñi p viuis et defunctis, mini-
sterio Pii iiii offerri idololatriæ sit cri-
men.

mē. Quod vbi fuerit factū nihil adex-
cipiēdū cōtra vestrā autoritatē reliq-
tū istis loci. Obmutescet os blasphemū,
sceleratorum istorum: clamoribus es-
tiam ipsius orbis terrarum aut frā-
gentur, aut profligabuntur filii augu-
stratricis, isti qui nunc Orientis fide, à
qua sunt alienissimi, cōtra vestram
Latinam Ecclesiam dum pugnāt, cir-
cumueniunt imperitos. nullus iam i-
stis nebulonibus tergiuersandi super-
fuerit locus: si quatuor Patriarchæ,
hoc est, orbis ipse terrarū: Tridenti cō-
paruerint, quasi Dii quidam quatuor **Tridenta**
in vestro cætu. Quod quidem spero **ni concilij**
confore, vidimus enim nuper Leopo**autoritas**
li in Roxolania Galatiæ Archiepis**summa,**
scopum, Constantinopolitani Patri-
arche τοποτήκητίν Tridentum, cū sum-
ma potestate designatum: qui è Leo-
poli Vilnam ad regem Polonnm fle-
xerat iter: oratum regem, ne Maies-
tas sua Roxolaniam hæreticorum te-
chnis ab ea fide pateretur abduci:
quam constanter Constantinopolita-
na sedes

STANIS. ORICHO.

na sedes cum Romana sede profite-
retur vnanimis. Berardus etiam Bon-
ioanes vir clarissimus idēr. q̄ Lega-
tus in Sarmatia Apostolicus, in Var-
schauensi Synodo, apud Polonicos
patres nuper confirmauit: Alexan-
drinum atq; Antiochenum Patriar-
cham à Pio iiii Tridentum ad Concil-
lium euocari; Quod si fit: periistis, in-
teriistis occidistis, o vos scelerati fa-
cramentarii ad vnū omnes: & ut quo-
dam per Mosen vento vrente, & ab
occidente vehementissimo flante, lo-
custæ A Egyptiæ præcipitatæ erant
in altum: sic vos sceleratos & impios
hæreticos Pii iiii congregat: cum so-
ciis præstantissima autoritas, præci-
pites in abyssum ab occidentali Eccle-
sia primo quoq; tempore dabit.

Sed ego dum Petrum Romanum,
Petriq; locios glorifico, longius ora-
tione, quam par fuit, prouectus sum.
Redeo itaq; ad illud, quod de pasto-
re summo institueram dicere. eo vide
licet gradu honoris, & potestatis illū
esse

Petrus ea
put in Ec-
clesia
Christi.

esse in Ecclesia Christi, vt etiam si pa-
triarcharum, aut denique sacerdotum
omnium superstes sit nemo, hoc vno
tamen saluo, & incolumi Petro, salua
& incolumis sit Ecclesia Christi. hoc
vero sublato de medio, Ecclesia re-
stet nulla, carebit enim aspectabili, &
principio, vnde predeat; & capite quo
astricta in cætu permaneat. Hic enim
suo ministerio cum sociis nobis, cœlū
Deumque conciliat: hic terras regit;
hic Ecclesiam colligit; hic oues Chri-
sti pascit; legem exponit: Euangeliū
tradit: patrum decreta custodit; tem-
poribus mysteria diuidit: seriem Ec-
clesiae ostendit; vcque noua, veteribus
succedant, definit. postremo, quid fa-
cum, quid prophanum sit in Ecclesia
præscribit, demonstrat. Iam vero in
tanta scriptorū, opinonumque turba,
quam quælo pietatem haberemus, si-
ne hoc præmonstratore, atque magis-
tro! An in repub: Platonis erit alis Petri
quis, qui opiniones hominum, quasi principis
cibos, expredat, nenoxię pro salutari testes in
bus Ecclesia.

S T A N I S . O R I C H O .

bus in ciuitatem inferantur: in Ecclesia Christi erit nemo, qui facias haereticas, a Catholica veritate possit ex autoritate secernere? Et verò tanto magis is erit in Ecclesia, opinionū, quasi, pregustator quidam vnum, quanto haereses venenis ut occultiores, ita sunt nocentiores. Ac mea quidem sententia, si quis hunc Pastorem & illius munus aipiciat, vel ob id maximè illū divinitus datum esse Ecclesiae dicet, ne Ecclesia Christi illo custode, et preside dissiparetur sectis. Quā enim causam aliam possumus afferre, cur in omnium temporum, seculorumq; memoria, vna tantum Ecclesia Christi semper fuerit, nunq; duæ, nec plures: nisi quia vnum aliquis semper in Ecclesia fuit, humanarum opinionum moderator, atq; césor, cum quo eiusdem rationis, atq; pietatis collecti homines, Ecclesiam reddebant vnam. Nam & prima hominum progenies, Abel & Caim, sub primo parente, eodemq; sacerdote Adamo fuit: a quo de sacrificio cū

cio cum dissensisset Caim cedēq; abelis
pteræa fecisse, ex illa Ecclesia quæ
tū erat, in perpetuū ab Adamo patre
exterminat⁹ fuit. Sic Noe, alter huma
ni generis parēs, Ecclesiæ cōmunionē
tuebāt in arca, quia cū diuidere Chā co
naref, decreto patris, fratrib⁹ addict⁹
per seruo fuit. Quid ego nūc patres vete
res illos, Abrahamum, Ilaac atq; Ias
cob commemorem⁹ qui proteruos li
beros etiam ipsi suoſ eiiciebant ex fa
milia: ne reliquiſ domesticis ad com
munionem Ecclesiæ tuendam illorum
obstaret contagio. Iam Moses, dux,
atq; liberator dilecti populi, quid, &
in A Egypto contra Magos, & in de
serto contra impios, non fecit? ne illa
Israelis ad pietatem cum Mose con
sentiens multitudo, prauis impiorum
opinionibus scinderetur in parteis.
Sed ne multus in exemplis sim: ad nos
uam legem veniam, cui uetus, vt vnu
bra soli, concessit. Quis quæſo aduen
tus ad nos Christi alius finis fuit: nisi cur uenit
ut is aduentiens, filios Dei dispersos,

in vnum

STANIS. ORICO.

in vnum colligeret; & illos erroribus
liberaret: quod etiam est gloriosissime
& magnificentissime ab illo factum.
nam ipse & in Iudea, per se: & extra
Iudeam, per Apostolos suos ex mul-
tis dispersis Dei filii, vnam, sanctam,
Catholicam, & Apostolicam Ecclesi-
am fecit, cui ultra Euangeliū, spiri-
tum etiam sanctum interpretēt Euā-
geliū dedit: pastorēmōz in super vnum
illi imposuit: qui & communitatem
Ecclesiæ præstarat & heresēs ab Ec-
clesia prohiberet. Ergo vna, & eadē
Ecclesia sub Christo, eiusque vicario
nunc est: quæ sub Adamo illo primo,
quæ sub Patriarchis, quæ sub Mose,
quæ sub Prophetis fuit. quod nos
soli Deo referamus acceptum, qui ve-
nius alicuius prouidentia, prima ab
origine, per varios casus, per tot dis-
crimina rerum Ecclesiam suam ad
nos usq; propagauit.

At qui nos hic pastor, quo de agi-
mus certos facit, ut sciamus, vbi gens-
tium simus: & quam Ecclesiam habe-
amus.

amus. Nam ut ille in locū Christi suc^z Petrus
cedit ita Christum Mori, & Prophe^{Romanus}
tis successisse, idē nobis ostendit, quod veteris
qui negat, pœna, non causa est à no^m Ecclesiæ
bis refellendus: Quod si quis hoc pa^z coniunctioⁿ
store, ac vicario Christi remoto, alios nem cum
pastores sibi quærat: is nunq^z coniun noua oſte-
ctionem Ecclesiæ illius veteris, cum dicit.
hac noua intelliget. cum perfidia cæ-
cus, quo sursum, aut deorsum eat non
intelligat: nec habeat, qui illum ad ma-
iores deducat, parenteisq^z illi suos ex-
tentu quasi, digito, ostēdat. Et ut hoc
cuiusmodi sit intelligatur, producam
pro exemplo Machometē. Dicat mihi
qui vult, ex illo infelici populo, quā
tandem Ecclesiam habeat Turcæ, nu-
perrimā se habere, dubio peccat, respō-
debunt. nec ultra Machometen illam
proferri posse putabunt, nihil illi de
successione præsumendum: nihil de coniun-
ctione Ecclesiarum: nihil de commu-
nitate earum dicēt. tantummodo pro
pterea venisse Machometen contē-
dent: ut ille Euangelio sumiam ma-
E num

STANIS. ORICHO.

num imponeret. Qua de re planus ille
improbissimus in alcorano suo admo-
dum mentitur. Sed quibusnam anti-
stribus Machometes in superstitione
illa successerit, aut quos eiusdem sectae
præsultures ante se habuerit, ut per
illos ad ipsum Adamum ascēdat, hoc
ex illo infelici populo dicit nemo. fa-
tis enim Turcis est, Machometen ex
Arriana fraude, et ex Nestoriā mē-
dacio sectae ipsorum extitisse autorē.
Sed quid ego de Machomete plura
disputo cū isti nostri noui, recentēs
Evangeli Euangelici, malunt enim hoc nomi-
ni Christū ne, quam Christiano dici: nequeant
ignorant. dicere, sublato Papa, quisnam, vt Ios-
ānes Iudæis olim, sic illis cum dito,
demonstrabit Christum, à quo enim
illi illud audient Ecce agnus Dei: si
hic de medio sublatus fuerit pastor,
profecto, nisi successione certus demō-
strator accesserit, Christus ipse vene-
rit, nec ne venerit, incertū, dubium
erit. At dicent fortasse scripturam es-
se, quæ id demonstrat primum ab illis
que

quæram qui nain sciant illam scripturam veram esse quæ tota in atramento est fixa. Nā si illa carebit teste qui sciri poterit illam digito Dei esse conscriptam. At hoc loco, itidem ut Vol-
bōrii, exclamabit credo Fricius, Ec-
clesiām q̄ citabit scripturæ testē; quæ
propter certissimam fidem, omnibus
horis, in oculis, auribus, complexūq;
suo scripturam tenet. Dii approbent
Frici, quandoquidem viui huc peruen-
nimus ambo. Ecclesiæ fidē imploras,
adiutio te: Ego quoq; idem dico. sed
tamē illud abs te quaro, qui scias Ec-
clesiām cuius testimonio scripturam
veram esse deffendis, vnam, & certā
esse, ne si alia Ecclesia, vt Machome-
tis, v: g: producatur cōtra te, addubi-
tes vtrī habeas fidem: expecto quid
hic respondeas Frici: aut quomodo
vnius autoritate Ecclesiæ pugnabis
contra Machometen, nisi vnum ali-
quem esse príncipem in Ecclesia con-
cesseris, à quo illa Ecclesia dicatur v-
na, cuius testimonio scripturam de-

E ii Chri-

STANIS. ORICHO.

Christo domino verā esse deffendis.

Ergo hic pastor, qui communitatē Ecclesiæ præstat idem & Ecclesiam, quæ sit, nobis demonstrat: & scripturam veram esse probat; & qua via, quib[us]ue gradibus ad ipsum Christū perueniendum sit, demonstrat. Nec vero ille sola scriptura connixus ait cedet ad Christum dominum, sed successiōnē ipse suam etiam proferet: & à quo, per quōsue ille profectus hunc in locum venerit, ostendet. Dicit enim hic Pius iiii quo Pontifice hæc scripsimus, se in pastoratu successisse Paulo hunc Marcello istum Iulio illum Paulο iiii, eum vero Clementi, Clementem, Adriano, Adrianum Leoni. Etne multus, & insolens sim, per consequentes sursum versus Pontifices, quasi per dispositos gradus, hic Pius iiii ad ipsum Christum summum Pontificem ascendet. Quod si tu hanc pastorum successiōnē ex Ecclesia susstuleris, nec ipsi Ecclesiæ ullum locū relinquas, & scripturam dubiam, & fabulis

Succes
Episcopo
rum.

fabulis non dissimilē facias. quod non
solum scelerato Machometo, vt iam
ostendi, sed etiam iōsī nostri tempō-
ris hæreticis apertē contigit. qui cum
pastorem Ecclesiæ abiurassent, succes-
sionem quoq; pastorum vna abiura-
runt. ynde illis necesse fuit, cum Eccle- Hæritici
siam veram amisissent, falsam Ecclesiæ cum pasto-
am colere: & pro vero, atq; germano re Eccle-
Ecclesiæ Dei sensu, fabulas se qui. Qui siam ami-
dianis fabulis nō dissimileis. Quomo- serunt.
do enim fabula Lycaonis, quem indi-
gnatus Iupiter, lupi induerat in for- da
mam, vera non erit, si illa rebaptisan-
di ratio apud Anabaptistas vera est:
quæ Antigone, negabitur in ciconi-
am mutata fuisse Iunonis iracundia,
si baiuli, atque zonarii apud Lutera-
nos mutantur in sacerdotes imperite
plebis manus. Iam quo pacto verum
non erit, frustra dilectam, moribūdo
Iphi, Anaxareten conuersam esse in
saxum, si illa verba morituri pronos-
bis Christi, HOC EST CORPVS ME-
VM, apud Zuinglium in cæna nō cor-
E III pus,

STANIS. ORICHO.

pus, pro nobis traditum: sed pañem
monstrant ex furno petitum: Deniq; ne omnes hæreticorum fabulosos pro-
feram, si Luterus, Zuinglius, Calui-
nus, Bucerus, Bulingerus, Brencius,
Lismaninus, Stancarus: ac simioli no-
strates etiam illi, Crouicci, atq; See-
bresini, & his consimiles hæreticorū
antesignani, atq; duces, Ecclesiæ ore
conuicti, & in cætu legitimorum Epi-
scoporum condemnati, sacerdotiōq;
priuati, neq; hæretici, neq; cæcorum
duces, sed sunt veri Iesu Christi serui,
atq; ministri, vulgari ac populari ere-
ati manu, cur ego non putem Tiresia
à lunone oculis captum, à Ioue augu-
rem fuisse factum profecto, hoc illud
est à Paulo prædictum tempus, quo
futurum aiebat diuinus ille vir, cum
homines sanam doctrinam non susti-
nentes, aureis auersuri erant à verita-
te: & ad fabulas conuersuri; quæ fabu-
lae nusq; vberius, quam in Ecclesiæ
dissensioē, tanquam in nocte quadam
crescunt, idq; iure ac meritō. nam que
ordine,

ordine, & ratione vacant, ea mentita
& falsa, plenâq; erroris sunt ônia, qui
enim ordo ibi esse potest, vbi prin-
ceps ordinis adest nemo, à quo in cæ-
tu ordo fluat: aut quæ ratio valet ibi,
vbi multitudinî furiôsa temeritas i-
pla sibi dux ad audaciam est: quod tū
fit in Ecclesia maximè, cum ille seruo-
rum Dei seruus, aut officio suo ad ali-
as res abutitur. aut quacumq; tandem
de causa contemnitur. Ergo si Ecclesi-
am nosse, si in ea piè, et verè volumus Petrus fü-
viuere, cum hoc uno duce, atq; magis damentū
stro congregemus nos necesse est: cuius est pacis
ius præstantissimâ autoritatem, Chri Charita-
stus Deus, & Dominus noster in Siz tis, libera-
mone illo Galileo primitus nobis san tatis.
xit: Petrûmq; quasi Regem, Ecclesie
fecit, tanta quidem cum potestate, ut
fine hoc Petro, neq; pax, quam chari-
tas parit: neq; libertas quæ pacis est
comes, constare vlo modo in Eccle-
sia potest, quam enim, quæso, pacem
hoc Petro remoto speramus, aut quâ
libertatem absq; hoc autore optem⁹.

E iiii non

STANIS. ORICO.

non habemus, ad hunc enim præcipu
o iure quodam illa in communitate di
cebantur, P A C E M M E A M D O V O
B I S: P A C E M M E A M R E L I N Q V O
V O B I S. I, tu nūc, & eiice ex Ecclesia
Petrum, eiicies pariter ex illa & pa
cem. Nemo superfuerit alter, qui lege
tibi dicat illud, P A X V O B I S. per hūc
enim vnum largitur Deus, quod aliis
non negauit. cum enim homo nō pos
sit habere boni quicquam, nisi detur
illi desuper, hic princeps utiqz Petrus
instrumentum apud Deum dandi est,
vnde bona in Ecclesia habemus cun
cta, quæ ad vitam piè degendam spe
ctant. quem qui ex Ecclesia eiicit, om
nia salutaria, humano generi, cum il
lo eiicit. sola autem pestifera relin
quit. quæ præter cætera sunt: horribi
lia illa, furor, cæcitas, & amentia mē
Fricij hæ tis. Necq; vero argumentis velim cre
res nibil das meis tantum ò Frici quantum re
explora = bus ipsis. Sectam ipse tuam sacramen
tu habet. tariam. atq; adeo ipsum te inspice, qd
est, quod tu exploratum de Catholica
ca fide

ea fide habeas: vniuersa (me hercule)
in parabolam conuersa est Christias
na religio tibi, ita ut libri de Ecclesia
ab te editi, nihil habeant, nisi academicas
quæstiones quasdam, quibus in
certa apud te de religione fiuit omnia
Nec mirum, perturbatione enim rati
onis, atq; ordinis peccas, dum homo
laicus, ac nullo clericali honore insi
gnitus, extra ordinem, grauissimas
Ecclesiæ causas disceptas. quas tu hæ
resi cæcus non secus, quam vespertia
lio solem, intueris: & quod pastore ca
res, præposterus ac deuius totis in li
bris es: quos tu ad arbitrium multitu
dinis imperitæ ideo conscripsisti, vt
viam demonstrares ignobilis vulgo,
ad summi pastoris, ac religionis Ca
tholicæ despiciatum. Qui sanè libri, si ē
Latino trāllati in alienas linguis sūr,
vt tute gloriaris, ab hæreticis æquali
bus tuis id factum esse puto: non autē
à Catholicis viris, apud quos illis li
bris nihil detestabilius est, vt pote in
quibus id agit per te, vt nulla sit Eca
E v. clesia

STANISL. ORICO.

Elesia princeps autoritas, quæ vestrā
Frici furiosam temeritatem coerces-
at, quo minus in Ecclesiā Christi in-
cursus: in quā nunc impunitate pro-
posita, insultatis vīo arbitratu. Sed
hoc adhuc abs te arte tractatum est,
non prius enim dispergere gregem
Christi te posse sperasti, quam ore im-
pio ipsum percussisses pastorem, quo
stante intelligebas tibi ad nihilū om-
nia recidere. Sed hic rāmen astus hæ-
reticis in promptu semper fuit ut pa-
store Petro de præsidio Ecclesiæ de-
iecto, nemo esset vnius, qui Ecclesiam
tranquillare posset, quod nunc aper-
te videmus fieri: Pastore enim Petro
de medio remoto, quam ipsum hoc o-
uile pace cassum vestris agitetur, nūc
sectis, ac pateat lupis, longe ine Her-
cule nocentioribus, quam omnes fue-
runt superiores, quis est, qui vt res po-
stulat, explicare queat? Nam superio-
rum ætatum omnes hæreses, quod i-
psum non appetebant caput, neq; pa-
storem suo mouebant loco, magis ad
exercit

Heretico
rum intē-
tio.

exercitationem spectabant Ecclesiæ, ~~heres~~
quam ad illius euersionē. Quid enim ~~moderna~~
Arrii tumultus nobis tantum pepere ~~nocentissi~~
runt malis; quid Macedonii; quid Eu*mæ.*
tichetis; ~~quid Nestoriis~~ quod illi bo*nus*
no non sit à nobis postponendū, quod
illis tumultibus de Trinitate profes
tas sentencias, absolutasq*e* habemus.
quippe, quod filium, patri parē; quod
spiritum, ab utrōq*e* procedentē; quod
Christum verum Deum, & verū ho*minem*
dīua virgine esse natūm, cum
illis hæreticis belligerando comperi
mus. Iam Donati secta, vnicō baptis
mo contenti ut essemus, nos docuit,
Pelagius etiam nōnne dissentiēs à no
bis planū nobis fecit, sine gratia Dei
præueniente, & sequente, nos pie nō
posse viuere. Et ne omnia persequar
illud dīcam, & vere dīcam, Quamdiu
Pontifex Romanus integra existimā
tione fuit, & quamdiu is pastoratum
pro salute Ecclesiæ Christi inter hos
mīnes gessit, tamdiu sectę omnes, quā
uis asperæ, ac vehementes, plus boni
sem

STANIS. ORICHO.

semper, quam mali Ecclesiæ afferebant. Nam rebus salutaribus constituatis, errores, atq; sectæ illæ à Romanis Pontificibus conuictæ, atq; profligatæ, euanescebant ex Ecclesia Christi sua sponte. At nunc cum hæretici nō quoduis Ecclesiæ membrum, sed caput, id est pastorem ipsum petant: nihil boni ex contentione hac speram⁹ neq; iam pro Ecclesia, sed de Ecclesia ipsa prope modum certamus. Quod dissidium tanto periculosius est, quāto s̄aþe hic pastor ciuilibus occupatus bellis, hostibus sui inuadendi apertum dāt latus. Quod quidem acerbo illi Principi Paulo quarto obtigerat. qui cum de sua vigilia, atq; custodia pastoricâ ambitione præceps decessisset: bella ex bellis quotidie se rebat: excindebat vrbes: atq; humas num genus omni cruciatu delebat: ob quam insaciabilem atque à tam sancto munere alienam crudelitatem susam, tanto in odio omnium mortaliū erat, ut iam non vna aliqua ciuitas,

tas, aut regio, sed integræ gentes, atq; nationes legibus etiam latis, &c. rogatis, decernerent; non solum illum: qui de exitio Ecclesiæ, quam vastabat, tā acerbē, tāmç crudelit̄ cogitarat: sed ipsum Romanorum Pontificum nō men ex ciuitatibus cum vestigio esse tollendum. quod sane incommodum tantum & tam magnum est, vt nullo commodo ex hac eadem contentiōe sumpto, compensari posse videatur. electo enim ē nauī nauclero, quam salutem speremus, in hoc omnibus tē pestatibus concitatissimo mari, non habemus. profectō ipsa si cupiat salus non poterat nos seruare; nisi Deus, misertus nostri hūc Pium piissimum ^{Pius p̄issi} Ecclesiæ suæ Papam donasset qui afz ^{mus.} flictam, quassatāmç Petri ratē Pauli acerbitate, ē naufragio illo maximo, ac miserrimo, tot gentium, atq; natio nū sustulit: in portūmç reduxit. Quē sane optimum virum, atq; pastorem sanctissimum, vt Deus opt. max. in his tantis tempestatibus sedicionum, & dis-

STANIS. ORICHO.

& discordiarum, Ecclesiæ suæ seruet
incolumem, omnes id velle, & opta-
re debemus. vtq; hoc nauclero nauis
illa Petri fluitans in alto, fortiter alis
quando tandem portum occupet: &
ne illam referant in mare Paulini flu-
ctus, vota nuncupanda nobis Frici
sunt.

Ob malos pastores Sed quoniam ea conditione, atq; es
non est de o fato hæc nauis nata est, vt magnis
sereda Ec quotidie iactetur fluctibus, si quando
lesia. in ea naui à nauclero contingat nos
destitui, metu exanimati non prosili-
amus in vndas ex naui hac cuius ea
vis, & natura est, vt obruto interdū
nauclero, ipsa tamen mergatur nun-
quam, quod apertè in illa naui Chris-
tus ostendit, quæ iactabatur quidem
ventis mari in medio aduersis, nō ob-
ruebatur tamen fluctibus. Petrus ve-
toreius nauis nauclerus extra suam
nauim, insanis illis tum penè obrutus
erat aquis. Iactemur sane quibusuis
fluctibus cum naui hac, periclitemur
naufragio etiā: tantatamen fide, spēq;
prædi-

prædicti simus, ut si hominum adfue-
rit nobis nemo, tamen non deerit nau-
clerus ille, qui suam porrigit pericli-
tantibus manum. & qui miseretur o-
uium suarum carentium pastore. Nec Ecclesiast
vero nouum, nec ante hunc diem in-contingit
auditum crimen illud est, nauim hanc esse absq
absq nauclero sæpe fluctibus pericli pastore
tari solam. Nam muliere Pontifice,
biennium sine Petro pastore, tanquā
sine nauclero nauis Ecclesia Dei fuit.
neq; enim mulier illa, sexum mentita,
vlo modo pastor fuerat. & tamē Ec-
clesia tum pastore Petro, quasi viro
suo orba, Christo autore, atq; huius
Ecclesiæ tutore, sponsōq; à lociis Petri
gubernata permansit integra. Quidē
Liberii pontificis ad Arrianos defen-
ctio, non tum Ecclesiam pastore redi-
diderat cassam: & tamē in hoc tanto
illius casu, & orbitate, summus Ponti-
fex, Christus ei non defuit: sed mox il-
li in locum Liberii perfidi, Felicem
fidum misit: ut in locum mulieris Be-
nedictū postea miserat. Prætermitto
alios

STANIS. ORICO.

alios Papas, quorum pertida mēns,
vita improba conuicta tæpe fuit. Sed
tamen, vt maiores nostri ob pastorū
perfidiam, ab ea Ecclesia non discede-
bant: verum illius ritus, mores, sacra-
menta, ceremonias, in illo discrimine,
mirifica incredibilis Ecclesiæ cōsen-
sione, tuebantur, quoad fuerat illis as-
liter diuinitus prospectum: idem nos
quocq; ad eorum exemplū faciamus:
neq; propter sceleratos, & nefarios
pastores, quos Deo irato nostro in-
terdum habemus, oculos ab Ecclesia
Catholica usquam deiciamus. Nam
ne usquam ab Hierosolymis, hoc est
ab Ecclesia Catholica, discederemus,
ore suo Christus ascensurus in celū
præcepit nobis. Tum etiam præsentī
bus ministris, Archiepiscopis inquā,
Episcopis, & præbiteris orbitatem
nostram consolemur. quibus autori-
bus, administrisq; sacra, atq; instituta
quæ à maioribus per manus accepis-
mus tradita, tueamur contra hæreses
prætentes constanter, & fortiter. ne
que

que ob scelera pastorum, aliam nobis Ecclesiam fabricemus præter eam, in quam ab initio dicati sumus. neq; alia quæramus sacramenta: neq; aliter illa teneamus, quam quomodo illa primitus accepimus, forma, atq; modo veteri. Ministros etiam Ecclesiæ eos *Ministri* veros esse agnoscamus, quos legitimi Ecclesiæ manus impositiōe, ordinaria quotidie creat autoritas: non eos quos heretica nobis obtrudit temeritas. q̄s nos ut detestabiles sunt, ita ab Ecclesia Christi detestemur. Isti enim sunt, qui non intrant per ostium, in ouium ouile: sed ascendunt aliunde. quibus ostiarius non apperit. quin vero illos fures, et latrones esse decernit. Postremo verbum illud Dei, quo solo viuit Ecclesia Christi, non hæreticorū postillis viciosis: sed veterum patrū traditionibus, Conciliis, tractatibus, ex rūm; comentariis explicatum, explanatumq; habeamus. qui in Ecclesiæ Catholicæ eductati sinu, illius doctrinam, quasi cum lacte materno, cū

*Verbi in
tellectus.*

F. suc;

STANIS. ORICHO.

suxissent, quanto propius à prima illa Ecclesiæ aberrant origine, tanto certius mysteria nouerant Christiana. Quod si hac inductione animorum surreimus: & cum tali sententia in gressu Ecclesiæ Catholice vixerimus, miserebitur nostri Christus Iesus, mittet in locum Iudæ Iscariotis, si quando ille nobis obtigerit, (atq; hoc quidem detestabile omen auertat verus ille Jupiter) mittet inquam Mathiā iustum: & fidelem, cui suas attribuat oues, sanguineemptas suo.

Papæ ex. Nec vero audiendi sunt illi, qui dextra Ecclesiæ cunt, nunquam esse posse, ut hic, quem siam esse dico, Nauclerus extra nauim suam, posse. & nauis absque hoc nauclero fiat. Quod sane Sophistarum commentū multis argumentis & exemplis refellit res ipsa. Nam ut de Simone Petro prius ipso loquar, non is exciderat tum è naui, salua tamen nauis, cum Sathan à domino fuerat appellatus? An ille non amiserat gubernaculum, nauimq; illo die, cum viliis mulierculæ testificas?

stificatione adigeretur ad periurium?
Sed fortasse, tum ille Simon tantum:
nondum verò Petrus, hoc est pastor
erat. Sed tñ memoria vetus, locisque
Romæ, Domine, quo vadis, dictus.
non ad hanc diem usque testatur os
lim Petrum Neronianos illos perhor
rescentem fluctus, & nauim deseruisse,
& Roma profuisse. Quid ego nūc
huius successores commemorē? Mar
cellinū idolatram Honorium hæreti
cum, in Concilio Constantinopolita
no vj condemnatū: & Liberium Ar
rianum, deiectum sede, et pullum vr
be: cuius supra mentionem feci. mit
to alios. Iam vita ipsa perdita in supē
rioribus multis, & in modernis Ro
manis pontificibus profligata, non sa
tis docet nullam fidem fuisse in Ro
manis pontificibus quam plurimis?
ne fiat, vt in uno mortali homine no
bis vniuersis ita posita sint oīa, vt ad
illius mutationem, conuerzionemque
mutari nos vniuersos, conuertique o
porteat, vt si verbi gratia, Paulus iiii

F ii cuius

STANIS. ORICO.

cuius nomen mortui populus Roma-
nus erasit, statuamque deiecit, & in
Tyberim abiecit, omnemque memo-
riam nefarii hominis non modo ex
memoria, sed etiam ex fastis euellen-
dam curauit, hic inquam Ecclesię tur-
bator, si cæde ciuiun, miserarumque
Christi ouium sanguine fidem ipse su-
am extinxerit, nos illico vna voce il-
lud in Ecclesia conclamemus cuncti,
dixeras, id est, periit, vel, actum est:

Petri nūq;
deficit fi-
des quo-
modo. Sed dicit aliquis, quid ergo fiet il-
lis sentenciis: **T V E S P E T R V S**, & is-
tem. **EGO ROGAVI PRO TE, V T**
NON DEFICIAT FIDES T V A. Hęc
verba si ad solum Simonem Petrum,
& ad illius successores referas, aut si
illa ad rem apponas, tam cum Petro
ipso, quam cum aliis multis Petri suc-
cessoribus pugnant. nam in plerisque
illorum deficiebat fides ut iam est os-
tensum. Tum etiam Christus Petru
appellat, non Simonem illum solum:
sed in Simone Petro Apostolos etiā
omnes, qui vna mente, & vna senten-
cia il-

ea illud per os vnius Petri Simonis
erat magnificè confessi, TV E S C H R I
STVS FILIVS DEI VIVI: Et quia v
na erat omnium fides, ideo merces q̄
que omnium erat vna: quippe illa, vt
totum collegium illud, Chorūsque A
postolicus à Domino in uno Simone
nominaretur Petrus, ab soliditate (ni
mirum) illius fidei, quam omnes vni
us Simonis ore erant confessi: supra
quam fidem, in Petro præcipue, dein
de in cæteris Petri sociis habitantem
vt supra petram solidam Christus Ie
sus ædificauit Ecclesiam suam. Ergo
illa verba Christi, promissionesque o
nes, de nūquam intermoritura Eccle
siæ vera fide, referenda sunt: non ad v
nam aliquam singularem partem: sed
ad ipsius Ecclesiæ corpus vniuersum
in qua fides vera nunquam deficit, e
tiam si millies mentiatur, & peieret a
liquando Simon Petrus. supra enim
est demonstratū, duas Petrum in Ec
clesia sustinere personas, vñam pasto
ris: Apostoli alteram. Apostoli offi
cium

Petrus du
as perso
nas sustie
net.

F III Cium

STANIS. ORICHO.

clum est, doctrinam in Apostolatu
præstare veram: pastoris vero est, le-
ge, atque iurisdictione cogere Apo-
stolos, cætorisque illis subiectos, re-
cte, & ordine, eque repub: Christia-
na sua fungi munera. Quapropter, si
Petrus Pastor aberrauerit, ab Eccle-
siaque recesserit, caput quidē, atque
origo ipsius iurisdictionis supremæ,
fortasse ab Ecclesia aliquantulum ab-
fuerit: Sed nihilominus reliquis Apo-
stolis curantibus, Ecclesiæ fides salua
permanserit, quod sanè euidenter ap-
paruit, partim quando Christum ab-
iurauerat Simon Petrus: fratres ian-
tū suos confirmare iussus, partim ve-
ro quando sub domina meretricie Ec-
clesia Christi fuit: aut quando pasto-
res Arrianos habuit. idq; iure optio.
alia enī est fidei; alia iurisdictionis rati-
o. nā fides alta spectat: & ad illa tatu-
modo contueſ, que Symbolo Christis
āo sūt expressa. Iurisdictione vero, mo-
dū & rationē oīum, que fuit, quāq; a-
gūt in vniuersa Ecclesia respicit. Qua-
rell

te, si casu q̄ cesseret, aut parūper abiit
ab ecclesia ordinis. et iurisdictiōis āti-
stes Petrus, cuius esse Deus putatur
periclitabitur fortasse Ecclesiæ ordo.
ad tempus in turba, atque in confusio-
ne rerum omnium: non continuo ta-
men euaneat ex Ecclesia fides illa,
quam magna constantia semel confes-
sus est Simon Petrus. quę etiam in Ba-
bylone lucet, splendētque per se se:ne
que vlla vñquā humana perfidia ob-
solefecit. At quia, fidē Catholicam abſ-
que pastore summo fixam, immotāma
que sedere, eum mors pontificum Ro-
manorum docet: quo tempore in Ec-
clesia re ipsa Petrus pastor est nemo:
rum schisma illud quadrienne, quod
Sigismundo imperante Ecclesiam ha-
buit, ad Martinum vscþ Pontificem
Petro pastore caruit: Neque ego hoc
dico, vt in perpetuum, tanq̄ capite
Ecclesia careat pastore: id enim Ec-
clesia incoluni fieri nullo modo pos-
test: vnde enim Apostoli, vnde Pro-
phetæ, vnde Euangelistæ, vnde Pa-

F. iiiii stores

STANIS. ORICHO.

Petro sub stores, & Doctores prouenieunt nobis, si hic perpetuo ab Ecclesia absuerit pastor: cuius omnis ratio sanctissime, & prouidentissime eō est constituta, ut ex eo ministerium Ecclesiastis nemo. cum pendeat ita, ut hoc amoto, funditusq; sublato, minister in Ecclesia rite habeatur nullus: imo verò fides Catholica absq; hoc vno, prorsus habeatur nulla, carebit enim prædicatoribus legitimis, qui nisi à Petro pastore mitantur, aut cum illo dextra societas coniugantur in veris prædicatoribus non sint habendi. Illi ergo, si casu abesse ab Ecclesia Petrum accidat, consilio, & autoritate Ecclesiam aliquid quādiū tutantur, conseruantq; , qui à summo pastore, ante illius notabilem defectionem, in partem sollicitudinis vocantur: aliter enim pars nulli est in munere isto. Quid enim aliud indicat atque innuit nobis illud extra nauim Simonis Petri naufragium, saluis in naui Petri sociis: nisi Ecclesiam, quasi nauim, in tam ærumnoso huius vitæ salo,

Naufragium Petri.

falo, tenere interdum cursum suū, abs-
q; Petro Nauarcho, nō ab aliis utiq;,
quā à Petri sociis directā: qui non ad
hęreticorū sophisnata, quasi ad par-
vulam cynosuram: sed ad Catholi-
corum dogmata, quasi ad Helicen ple-
nissimis velis nauigāt ipsi per se, quo
ad ex naufragio seruatus: et in nauim
hoc est in Ecclesiam, à Christo domi-
no restitutus fuerit Petrus. In hac igit Fides Ori-
tur ego nauī cum Petro Petriq; soci- chorij.
is, ne insanis huius vitæ aquis extra
nauim obruar, permanebo. Frici: pro
cuius nauis ratione, hos ministros e-
go, tanq;nautas, cum Nauarcho Pe-
tro veneror, qui à Christo profecti,
continua serie, successionēq; sempiter-
nis seculorum ætatibus ad nos vñq; p-
uenerunt: fidēm̄q; portentis, miracu-
lisq; comprobatam nobis tradiderūt
cuius fidei non aliqua vnius gentis o-
ra, pārse terrarum: sed regio habita-
bilis vniuersa basis est. Paitorem etiā
summum, & omnium excellentissimū
quoad spatribus aliter fuerit visum,

F v nusquā

STANIS. ORICHO.

nusquam alibi gentium, quam Rome
requiram, venerabor, & colam. qui,
si sede in illa probus fuerit, mirabor
in eo vitam; amplectar doctrinam; co-
tra vero in malo Petro, sequar ego.
doctrinam negligam vero illius vita
quod si neutrum in eo fuerit, ita auer-
tam me ab illo, ut nusquam nisi in si-
num Ecclesiae Catholicae me recipia,
ut cum reliquis sociis Petri, à Petro
destitutis, me congregem: sacrificia:
preces: votaçō solennia inibi pro Pe-
tro facturus. Atqui huius sentencie
veteres patres non pœnitiebat, qui in
summa nonnullorum pontificum per-
fidia, ut iam est demonstratum, sele-
cum reliquis Patriarchis, Metropo-
litis, Episcopis, ad salutem Ecclesiae
congregabant:

Horum ego exemplis atçō autoris-
tatibus adductus profiteor corā De-
o, & sanctis Angelis eius, me credere
& ita traditum habere, in Ecclesia, Je-
su Christi, summi sacerdotis, institu-
to, Romanum Petrum, summum pa-
storem.

Orichou-
us in Pa-
patu cona-
fians.

storem Ecclesiæ esse datum: atq; dicitur
nitus ad id donatum, vt is esset unus,
qui Ecclesiæ vniuersæ moderetur ra-
tionibus: quem Papam, id est patrem
patrum, honoris causa vocamus. Nā
Ecclesiam illius procurationi subie-
ctam, vt Papatum vocemus, Luteri
fecit secta, qui dum Papæ sanctissimo
atq; maximo impium bellum fecit, ad
obrobrium religionis Catholicæ, Ec-
clesiam ipsam, cuius Papa aspectabilis
le caput est: Papatum nomine novo,
& ante illum hæreticum inaudito, ap-
pellavit. Homines vero Papæ subie-
ctos, idem Papistas contumeliosissi-
mè nominavit. Sed tamen ea sors Pa-
pæ pastoris est, vt ne inimicissimus q= Pape Iag.
dem homo, cum cuperet, ullam con- inde lobis.
tumeliam in Papam pastorem iacere
potuerit: immo imprudens, et inuitus
cum verborum contumeliis lacerare
Papatum pergit, amplissimè, vt de-
cuit, ipsum Papam laudat: Etenim si
Papistæ impuri, & scelesti sunt: Papa
certè, à quo dicuntur Papistæ, nomen
sanctum,

STANIS. ORICHO.

sanc*tum*, religiosumq*z* sit necesse est:
ut enim Sophista, Grammatista, Ba-
ptista, Euangelista: & quæcumq*z* alia
eius generis sunt, affectarum, & in-
choatarum rerum sunt nomina ita σό-
φος, γραμματικος, βάπτος, ἐναγγέλλος,
profectarum, atq*z* absolutarum rerū
sunt vocabula. Nam & ἐναγγέλλος bo-
ni nuntii, eiusdēmq*z* perfecti nomen
est: quo nomine magnus ille Iouis, &
Deorum nuncius Mercurius, à Græ-
cis honoratur. Et βάπτος, siue βάπτης
apud Aristophanem Comicum tin-
ctor egregius est. Ergo & Ioannes
βαπτίσκ, nequaquam autem βάπτης
cum Christo collatus appellabitur,
nec minima enim ex parte huius ba-
ptisma, cum Christi baptismo confer-
rendum est: & illi etiam, quatuor vi-
ri pro ueritate satis: pro dignitate ve-
rō rei non satis, scripserunt. Nam &
pontificiī ministri, cur, ac iussi erant,
vincitum non adduxissent Iesum, re-
spondebant, nunquam sic locutus est
homo, sicut hic homo. Ergo nunquā
etiam

etiam sic scripsit homo, sicut hic locus
tus est homo. Ob quem sane in scriptu-
ra defectum, recte illi quatuor viri E-
uangelistæ, Euangelli autem nullo
modo, sunt appellati. Solus enim Christus
stus εὐαγγέλιος ille magni consilii est,
à quo enarrata, nemo pro dignitate
vnquam enarrauerit. Pro qua sane
ratione papista quoq; flagiosum, ac
viciosum cum sit verbum, Papæ no-
men, vnde id ducitur sanctum, & reli-
giosum esse declarat. Quo nomine as-
pud Iuuenalem in Satyra educator,
altorq; pueri infantis appellatur. alit
enim paſcendo humanum genus hic
Papas: siue potius illius ministerio cū
cti diuinitus alimus, tam verbo quam
sacramento. In cuius Papæ papatu
confiteor vel intus o Frici, papistarū
omnium, hoc hominū in papatu pra-
uorum, nequissimum papistam esse
me. Qui enim quæſo aliter me tibi os-
tentem aut venditem, in tanta infir-
mitate mentis, tantacq; imbecillitate
yirium, tam grandi peccatorum op-
pressus

Orichonius
papistæ
nequam.

STANIS. ORICHO.

pressus pondere, quibus foedior, atq;
inquinatior me uno in papatu corā
Deo est nemo: idq; adeo, vt etiam in
illa multitudine honorum, Papæ alū-
norum, comparere præ pudore non
audeam. togam enim ego illam purā,
quam in baptismo à Papa sumpsi, mu-
liebrem stolam (proh pudor) reddie-
di, omni flagitio pollui: atq; omni des-
decore stupro, & scelere maculauī.
Nomen deinde apud illum professus
& ad pugnam ab illo cōfirmatus, ex
acie ignauis miles, abiecto scuto fugi-
quantum potui. Iam vitam datam ab
illo mihi nouam, in veterem protinq;
conuerti vitam, vt fædissimam, ita mi-
serimam, & cum pecoribus commu-
nem, ventri obediens vixi. alimentis
etiam cœlestibus refectus, & recreas-
tus, sub domino Sathanā peccatis
pendia merui. Deniq; vnguentis suas
uissimis, ab hoc vnguentario oblitus
ut lutulentus sus in volutabris sordiū
putui. Postremo vxore ab hoc patre
mihi data, alienas turpis adulter ex-
petiui,

pétui. Sed quid ego hos lapsus meos
erraticos, temerariosq; lachrimans
modo, commemoror: cuius illa singu-
lari insolentia, superbia, contumacia
contra Papam patrem inicio in Polo-
nia est perfectum, ut multi extarent
in Polonia sacramentarii Fricii, qui
maiestatem Papæ vexare, atq; ampli-
tudinem summi pastoris diripere cu-
piat. Iis talibus, tantisq; viciis, pecca-
tisq; perfectis, & vltro à me prolatis,
quis est Frici qui in Papatu papistā
recuset dicere. omni honore, atq; or-
namento papatus cassum? An ego tis-
bi in tantis flagitiis prodigus filius es
se non videor ille? qui cum meretrici-
bus consumpta substantia, ab hoc pa-
tre tradita, ad Papam rediens, & ad
pedes illius iacens, iure illud dicam.
Opater peccauit in cœlum, coram te,
iam non sum dignus Papæ vocari fili-
us, modestus, & frugi. Papista enim
hoc est filius tuus, degener ego sum.
omnia enim quæ utilia, honesta, atq;
salutaria in papatu abs te acceperam
ea tur;

S T A N I S . O R I C H O .

ea turpiter, & nequiter prodegi, dispergi, & consumpsi, vitam dum viuo aduersam tibi.

Vtinam vero ô Frici exemplum imitatus meum, tute aliquando colligeres, & execrandum, ac detestabile istud sacramentarium os pudoris, ac verecundiae digito compesceres, ut humiliis, ac mitis ad Papam patrem in papatum, ex hac longinqua regione sacramentaria postliminio rediens, et ad pedes eius beatos projectus, superplex illud tu quoque dicas. Opie pater, peccauit in celum coram te, en fame cunctus, ac siliquis pastus adolescens a pud Helueticos, senex vix tandem aliquando ad te redeo, vt tuis saturer famelicus panibus. Iam ego illos Calvinos, Bulingeros, Brencios, Martyras, Vergerios, & cæteros lupos eiusmodi, in ouile tuum infestos, repudiò: à quibus per summam fraudem, & maliciam, impulsus, deceptus, induitus, fidem, iurandumque in baptismo tibi datum, neglexi. insuper, contra te

Fricij ger
mana con
fessio.

tra te vicerium Christi, & communem
omnium gentium patrem, leuaui cal-
caneum meū: tibiq; impium bellum
fecī: atq; ouile tuum, in quo eodem tē
pore, & suscep̄tus in lucem, & in tuū
gregem dicatus fui: hæreticorum cu-
niculis oppugnaui & omni scelere la-
cerauis: dum altum sapio: nec cum hu-
milibus in ouili tuo consentio. Tæde-
bat enim me harum quotidianarum
sententiarum, quæ in vsu, vitâq; com-
muni gregis tui versantur. quod hæ
paterent æque rudibus, ac doctis: qui
bus, qui excelleret, nullam iactatio-
nem haberent in populo. Itaq; com-
muni intelligentia ouilis tui, non con-
tentus, meā singularem, ac propriā
secutus sum qua excellerem in vulgo
ac leuiculus illo susuro delectarer,
prætereuntium: anicularum, Hic est
ille Fricius, religioni aduersus. quan-
doquidem non genus meum in Polo-
nia illustre, quod plebeium minorum
gentium fuit: non opes, quæ tenues,
& infirmæ sunt, non doctrina, quæ vī

G

tra Gram

STANIS. ORICHO.

tra Grammaticam, atq; Rhetorican,
nugacissimas arteis, transuerium vn-
guem non ferè in philosophia proces-
sit. Postremo non gradus honoris Ec-
clesiastici ullus: qui insimus plebe in
media laicalis fuit, me clarum, & ho-
noratum virum in Polonia faciebat.
Iccirco, cum ad famam popularèm a-
liunde non daretur mihi aditus, male-
ficio ad hanc affectabam viam. &
quod Herostratum fecisse acceperā
qui ut causam celebritatis, & nomi-
nis haberet, templum Dianæ Ephesi-
næ incenderat, idem mihi faciendum
putabam: ut ex facinore nomen inue-
nirem. & ne longius abirem ab Herō-
strato, cum Saxoniciis, atq; Helueti-
cis prædonibus illis, in tuam nauim, o
pie pater, impetū feci: phana diripiū:
sacrificia ex iis extirpauit: sacerdotiū
tuum inde exterminaui: tum altaria
deieci: postremo, templa ipsa fūditus
euerti. Nec eo fuerā contentus, quod
præter spem successerat facinus, verū
etiam Cardiacus, ex insolentia. & fre-
neticus

heticus ex licentia factus, sum ausus
dicere ac scribere, & in vulgus spar-
gere, te pater constrictum loris, ac
manicis post terga reuinctum, cum
fociis tuis, Concilio esse repræsentan-
dum: in quo de te plebs, atq; turba se-
tenciam effet latira. Hæc ego, tanquam
crapulam, quandam, crudam in te, &
in tuos socios impurissimis faucibus
euomui, cum alibi, tum vero apud
Episcopum tuum Iacobum Vcha-
nicium, duin Orichouio Volborii or-
re durissimo aduersor, inanissime lau-
dis elatus cupidine: quam ego nunc
coram te o pater, vt dedecus, & infa-
miam meam sempiternam, mei nomi-
nis, ac generis, conculco, protero: ex-
tinguo, deleo. ac me, ab istis Archipi-
tatis Helueticis, communibus hosti-
bus omnium, sub quorum signis præ-
do nefarius contra Ecclesiam pirati-
cam feceram, segrego: et in tuum sinu
ab integro configuo: & ad te postli-
minio perditus, & nequam filius re-
deo, vt in tuis bonis communibus aca-

G ii quies

STANISL. ORICHO.

quiescam, quæ ego infatuatus hæreticorum fallaciis, deserueram: singulare illorum commenta dñi sequor. Hæc confessio errati tui germana fuerit Frici, qua te uti tam cupio, quam me vivere. Habes sensum omnem de papatu meum, nunc crimina mihi aste obiecta, tanquam huic sententiae repugnantia, audi, quam dilucide refellam.

Papatum à me sæpe oppugnatum
esse scribis, principio abs te quæro,
quodnam scriptum meum vñquam legeris, editum in papatum, hoc est in ipsam potestatem amplissimam, diuinatus in Simone Petro pontificibus Romanis commissam: profer vnum ex omnibus scriptum, vinces. sed non poteris. nam ipse tu librum à me annos ab hinc xvi editum in Luterum commemoras, in quo summa fide papatum defendo. Neq; vero hic solus liber testificatur, quanta fide Papatum semper coluerim: sed complures alii.
ut Diatriba, ut libri pro baptismo. ut

Medi

*Papatum
Orichou
us nunq
oppugna
bit,*

Mediator. vt Varschauiensis actio.
vt Confessio. vt proxima Chimæra:
At oratio tua (dices) cōtra cælibatū,
tū repudii libri cum Papatu Pugnat
maximē. Nunquā ego orationē illam
vt ederetur Frici, cōtra cælibatū, au-
dax iuuēta scripsera, in qua, quāc⁹ sit
feruor etatis, stupra, corrupteles, adul-
teria, deniq⁹ incesta, ineūtis etatis me-
æ insolentius exagerata, quam pudor
meus postulabat, demonstrant: eōc⁹ i
pso vehementer ab editione abhorre-
bant. Sed tamen argumentum illud
institutum fuit, quasi oratio à nobis
haberetur Tridenti in Cōcilio, coa-
cto Pauli iii vocatu. Si ergo in Concil-
lio apud Papam habetur illa oratio,
cælibatum falsum, & mendacem in o-
ratione damnavi: eius autem iudiciū
Papæ submisi, itaq⁹ Papatum illa de-
clamitando agnotui, yt nihil hic calū-
niæ restet tibi loci. At vrges adhuc,
& instas, libri repudii contra Papam
abs te inquis sunt scripti. fateor, verū
hi libri vulgo nec dum factantur: sed

G iii inter

STANIS. ORICHO.

Inter paucos, quos tu nosti: plane sc̄re
creto narrantur. à quibus tu s̄is,
quæ modo coīcis in me probra. qui
quam decori suo defuerint: & vt cre-
diti tenuerint fidem, scriptum tuum te
statur. quod nullum esset nisi hæc ab
illis habuisses cōtra me suppeditata.
Sed tamen, si ex secūdo repudii libro
promere tibi libuit, que contra Papa-
tum faciunt: cur primum librum ta-
ces, in quo Papatus sanctissimus esse
Magistratus à nobis demonstratur?
Et vt intelligas constantiam animi,
atq; iudicij mei. sic habeto. Cum in pri-
mo libro demonstrassem Papatum à
plissimam esse potestatem: in secundo
libro ex altera parte posui insignes
abusus, cum papatu pugnantes. vt ex
contentione veri, v̄lus cum abusu per-
spici possit, quam esset Papatus ille, o-
lim Simoni Petro datus, amplexan-
dus: hic autē, qui hominum vicio nu-
per inoleuit: repudiandus. Quis enim
obsecro in Christi vicario ferat crue-
sa bella ciuilia, atq; horrenda illa im-
peria

vicia in
Papa re-
prehendē
da nō illis
efficia.

peria in Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, tum nundinatores rerum sacrarum. Mitto alia Christiani auribus detestanda. quæ à me notata diligenter sunt in secundo libro. in quo illud præcipuum est, remindis gnam esse illius mansuetissimi agni vicarium, de gladio mundanè potestatis, ad internicionem usq; certare cū regibus terræ. Non itaq; pugnantia loquor Frici si ea quæ pugnant cum sanctissimo Papæ magistratu stylo p sequor summa ipsius Papatus salua. At scripsisti inquires in Paulum iiii a^r Paulus sperius, scripsi fateor, nefariam illius hominis crudelitatem persecutus, qui hominum cruciatibus, atq; cædibus ultimum suum spiritum exaturare ne quibat, cuius etiam sceleratum nomine ex omni memoria verbis posse: Ro: ve supra dixi, propterea sustulit. Denique familiam illius monstri, funestam, ex vita communis, hic Pius iiii pie nuper exterminavit. Sed tamen dum homo improbus tollitur, dum infamia mon-

G iiii tuo,

STANIS. ORICHO.

tuo irrogatur, num etiam officium, atque
imunus, quod is inter homines ges-
sit violatur; nihil minus. alia est enim
officiorum, alia viciorum ratio. Nun-
quam humanum scelus, in societatem
Diuini munera admittitur: neque hu-
mana culpa officium Diuinitus insti-
tutum contaminatur: ut tu perperam
intelligis.

Vicia non tollunt ex successisse vicem, quod is à Stephanu-
Papa officium Pa- no successore, atque æmulo exhu-
matus, & abscisis duobus dextræ dis-
gitis, quibus sacerdotes in re Diuina
vtuntur, damnatus post mortem, vt
proditor: & in Tyberim, vt perduel-
lis, nouo, horrendoq; modo præcipi-
tatus fuit: Cuius tamē Stephani The-
odorus; ii; crudelitatem detestatus, a-
cta Formosi in integrum restituit: &
eius laudatores in precio habuit. quē
postea Theodorum Ioannes x subse-
cutus, Formosum in Diuos penè retu-
lit. At contra post hos fecit Sergius
iii, qui Stephani contra Formosum a-
cta com

ea comprobauit, Theodori autem atque
Ioannis solutione irritauit. In hoc
tanto tamquam horrendo schismate, atque
Pontificalis maiestatis confusione,
quis negauerit nauiculam Petri flu-
ctibus iactata fuisse vehementissime:
nec tam propterea eius nauis naukle-
ros: id quod erant fieri desisse. Nam
fuerit sane quantuus sceleratus For-
mosus, tamen is quoad in statione sua
& in communione Ecclesiae manebat
sanctissimus officio, si non merito, suo
fuit: per quem itidem ut per Simonem
Petrum, Christus sacerdotii sui ad hu-
manam salutem exequutus est mu-
nus, nam, ut per canalem lapideum
transit aqua, ad areolas aromatum: et
æleemosyna per nequam seruum pie in-
terdum transmittitur Pauperi, & e-
grotus ab medico curatur saepe infir-
mo: ita per nequam legitimum tamen
ministrum, Diuinitus interdum, cres-
atur, alitur, & confirmatur hominum
salus. in dato enim, non in dante utili-
tas accipietis sita est. Quamobrem ma-

G v neat

STANIS. ORICHO!

reat hoc iam Frici quod mutari non
potest nēpe in homine potestate pon-
tificali prædicto aliud esse officium a-
liud vero meritum, quæ ut vtracq; in-
pontifice concurant, optabile est. si-
minus ad officium diuinitus in ponti-
fice institutum reuertamur hic herea-
mus, hic habitemus, tanq; in nostro
nihil nos moueant merita aliena, ni-
hil fastus illi etiā pōtificaleis, quos tu
animo dum indulges tuo nīmū Rhe-
torice exageras, nihil hēc inquam ob-
sist nobis ad vitam piē degendā, quæ
vniuersa non ex merito hominū, sed
ex officio pontificum pendet. Et quo-
niam ego officium Ecclesiasticum in
Pontificibus Romanis maximopere
defendo, scelera autem illorum impu-
gno, non debo tibi videri pugnantia
loqui, quandoquidem meritum cum
officio pontificio, non est idem.

Conclusio. Atqui, pro hac ratione Conclusio-
nes in Fri- nes ego, pro maiestate, amplitudi-
nem adi- neq; Papali contra te Volborii edide-
re. ram. in quibus meriti Papalis vestigi-
um

um nullū est de officio mihi omnis te-
cū. At conclusionib[us] in illis sermo
de quibus videtur esse iam dicendi lo-
cus, si prius illud ex calumnia tua fri-
gida, atq[ue] ie[un]a deiecero. Reprehen-
dis enim Conclusionum mearum ver-
ba, ac ne syllabis quidem ipsi parcis,
ut aliquid egisse videare, cum nihil
prorsus agas. Nam experimentū ve- Fricius
rorum sermonum esse ut concordent eptus.
sensatis in vicio dictum hoc ponis, cū
de intelligibilibus, sic enim scribis, in-
ter nos sit sermo Quam tu hoc loco in
eptus sis Frici quælo ausculta paucis,
tum etiam illius disputationis recor-
dare, in qua tu apud Vchanicum E-
piscopum duo pugnantia inter se ma-
xima, ad rauim viq[ue] clamitans contra
me, contendebas. te videlicet Christi
anum esse, & Pape Romano minime
subesse. Tum ego contra hoc tuum re-
pugnans, produxeram arietem illum
ex Aueroe peripatetico, experimen- Orichou
tum verorum esse, ut concordent sen us barbae
satis, ita enim barbarè enunciauit s[ic] rus.
mus

STANIS. ORICHO.

mus philosophus Arabs ille, in Analyticorum librís neq; ego tum labora
bam Latinus esse, vt etiam ne nunc
quidem labore. Roxolanus sum Fria
ci, ad Tyram, Dnestrum vocant acco
læ: sub Carpato monte, media in Scy
thia ego habito: nō potuit ad nos hęc
tua Attica eloquētia Carpathios pe
netrare sinus: atq; intima regna Rute
norum, & fontem superare Dinestri.
Proinde satis habeas me abs te intel
ligi syllabatim, vt cumq;, hęc Attica
vestra fundentem: quandoquidem in
tegra periodo nō licet. Dico itaq;, vt
me aliquando ex iis tuis tricis expli
cem, Quidquid est de quo ambigitur
in genere, id in aliqua eius generis co
pareat specie, necesse est agnoscis op̄i
nor regulam in secundo libro Topi
corum ab Aristotele traditam. Qua
propter, cum assero, sermones tuos,
probi si sunt, congruere oportere cū
sensatis, hoc est, cum rebus iis, quæ in
moribus, vitacq; communi sunt: idem
dico, ac si dicerem, Si Fricius animal
rationale

Regula
Topicā.

rationale est, viuat, sentiat, intelligat
necessere est, si nihil horum facit Fricius.
animal rationale Fricius non est. I
tidem dico, si Fricius Christianus est,
quem sese ille ore fert: demonstret id
se esse re ipsa ostendat primo pastore
cui subest: doceat huius pastoris for
mam: tum eius ordinem. Nā hæc tria
in rebus spectantur necessario primo
ut sit res deinde ut formam suam ha
beat tum ordinem. Dicis Frici te ouē
esse Christi, age pastorem tuum digi
to extento ostende, ad quem illud de
te quoq; pertineat, P A S C E A G N O S
M E O S. quem vbi commonstraueris,
proximum erit ostendere illius for
mam, ex qua ille ad te ouem pertineat
at solus. postremo, quo loco ille à no
bis sit habendus, naturāne, an institu
to Diuino: an ne humano. Animad
uertis Frici quam hæc sensata, hoc est
sub sensum cadentia, documento no
bis fuerint, quam tu homo Christia
nus es. nam si tu pastorem demonstra
ueris nullum, certa forma præditum,

Tria in re
bus spe
standa,

atq;

STANIS. ORICHO.

atq; in ordine rerum inclivium, certu experimentum erit, Fricium Christi anum non esse: necq; ouē de ouili Christi, sed mancipium Sathanæ, ouem peditam, ac pesti futuræ deuotam illum esse. Habes de sensatis, Carpis etiam

QVOD propositam conclusionib; voculam illam **QVOD**: Hoc eodem pertinet

nam non optime Latinè, fateor: sed tam philosophorum more hoc inicio conclusionū sum usus. Pleni sunt Theologorū libri huiusmodi voculis. Tale illud apud Magistrum sentenciarū est. Quod boni angeli, à Deo sunt confirmati per gratiam. et c. Quod de majoribus, & minoribus quidam ceciderunt, &c. Quod aliquando homo bona voluntate, aliud vuult quam Deus & alia modi istius sexcēta. Sed nimis multa de nugis, nunc conclusiones videamus ipsas: ita enim Latinis philosophis dici placet ~~est~~ quas Cicerō modo proposita, modo infinitas quæstiones appellat. ex quibus liquido apparebit, Fricium nihil minus,

quam

~~notis.~~

quam Christianū esse. nec Episcopali
mensa nec victu vulgi dignandum, ni
cīs errore deposito, cum Ecclesia Ca
tholica redierit in gratiam quam vni
uersam incredibiliter offendit.

Prima Concluīo.

Ordo Sacerdotalis est ordo Hierarchicus, à so
lo CHRISTO ad ministerium Ecclesiasticum
institutus.

Hanc conclusionem dum tu exagi-
tas Frici, id agis, ut fundamenta ciui-
tatis Dei euertas. Nam si concedis ele-
se aliquam ciuitatem Dei, Magistra-
rum recte, & ordinē in hac ipsa ciuita-
te Diuinitus institutum esse cōcedas
necesse est. qui si in ciuitate nullus fue-
rit, ciuitas Dei nulla erit. quis enim di-
xerit ciuitatem absq; iure, atq; Magis-
tratu posse consistere. aut ergo ordi-
nem hunc Hierarchicum, hoc est sa-
crum Magistratum ab eodem Chris-
to, qui ciuitatem suam fundauit, insti-
tuim esse concedas: aut si hoc negas,
causa non est, cur ciuitatem Dei vllā
esse in vita dicas. quae de re supra à
nobis

STANIS. ORICHO.
nobis est copiose disputatum.

II.

Ordo prædictus, charactere insignis, solus habet potestatem, ligandi atq; scluendi.

Hæc Conclusio ænigma est Fricio adeo ut se etiā intelligere neget, character quidnam rei, verbicq; sit. tanta est eius sectæ cæcitas, ut etiam manifesto in lumine nihil videat. Itaque hoc charactere sacerdotali intermissione, in mei stylilli characterem incurrit, quem meo sacerdotali characteri ate ponit. Ego vero remittò hoc Fricio, nunq; ita insaniam ut humana Diuinis anteponam. nunquam ego scribēdi charactere famam quæsiui: ac rebus magis, quam verbis studui. fierique, quam videri, & doctior, & melior semper curauī. Quod si pro eo, ac volui affecutus non sum, id ingenii tarditati, ac rerum ipsarum obscuritatē tribuebatur, non autem meæ volūtati, quæ maior in rebus inquirendis viribus suis fuit. Sed quid attinet de nobis: de rebus ipsis propositis agamus.

Stylus O-
richouij.

inus. Negas vlo charactere sacerdos-
tes insignitos esse, ergo negas plebem
in ministerio Ecclesiastico differre à
sacerdote. negas igitur alios præposi-
tos, alios subiectos in Ecclesia Chri-
stiesse. Nam nisi character, hoc est si Characte-
rnum, siue forma, siue differentia, in re differt
signita, atq; impreßa in sacerdotibus sacerdos à
aliqua fuerit, quæ ostendat, & pate- plebe.
faciat nobis in Ecclesia alios esse pa-
stores: alios vero oues, discrimen in-
ter homines in Ecclesia nullū fuerit.
Ones enim erunt pariter, equaliterq;
pastores: omnes doctores. id autem
est. neq; pastor: neq; doctor: in Eccle-
sia hominum erit nemo, quem enim
quis pascat, aut doceat, à quo docea-
tur, pascaturq; vicissim. At cum relatiuo
tiuorum ea sit vis, & natura, ut cum rum natu-
ra in illis duo reciproca sint necessari-
o, nunq; tamen idem sit vnum, quod
est alterum ad idem collatum. vt pa-
ter, & filius: ita sunt relatiua, vt nun-
quam sit, patri si comparet filius id,
quod suus est pater, neq; contra. ita

H quo

STANIS. ORICHO.

quocq; pastor, & ouis, Magister, & di-
scipulus, reciproca cum sint, nunquā
tamen inter se ita coimeant, vt idem
secundum eundem modum, ad idem
collatum, vnum sit, quod est alterum,
id quod etiam doctrina traditur pue-
rili. Sed queris, quidnam iste charac-
Chara-
ter sacer-
dotalis qd
est. ter sit; dico non multum dissimile il-
li esse quod inest in homine baptisa-
to: in quo post baptismum, imprimet
Christianī hominis signum, atq; nota
qua is differt ab homine nō baptisato
vt enim baptisatus à nō baptisato dif-
fert impresso signo, atq; insignita no-
ta, quam accepit per lauacrum rege-
nerationis: ita quoq; in sacerdotibus
ritè creatis per ordinis sacramentum
imprimitur character, hoc est forma
sive nota, in qua claves illæ spiritua-
les, in Petro huic ordini attributæ
continentur, quarum una est scientia
discernendi, inter lepram, & non le-
pram. Altera autem est potestas le-
prosos ligandi, atque eosdem à lepra
soluendi, quam Christus in Simone
Petro

Petro sacerdotibus promissam, exci-
tatus ab inferis omnibus Apostolis
exhibuit, Sicut inquit misit me pater,
& ego mitto vos. Accipite spiritum
sanctum, quorum remiseritis peccata
remituntur eis. & quorum retinueri
tis, reteta sunt. Hic Spiritus sanctus,
ut quedam forma imprimitur, in sa-
cerdotio, ut hac prædicti sacerdotes,
non solum differant a popularibus
suis: verum etiam iudicent, ligent,
atque soluant suos populares. At
qui spiritus sanctus hic datus Apo-
stolis, quid aliud est, quam chara-
cter, hoc est forma, & ut ita dicam,
signaculum quoddam, quo insigni-
ti sunt a Christo sacerdotes, ad exere-
cendum suum sacerdotale munus, i.e.
ta, ut eo signaculo sacerdotes casili,
sacerdotio funditus careant. Neque ^{Laici quā}
^{tumus do} est, quod hic tuos quantumuis do-
ctissimos laicos obturadas, in sacerdo-
tale munus habeant sanē illi omnium
rerum diuinarum, atq; humanarum
Scientiam, tamen non protinus illa sci-
^{etissimi}
^{sint carē}
^{tamen clā}
^{uibus.}

H u entia

STANIS. ORICHO.

entia, illorum clavis erit, ad claudendum, aperiendūmque apta, opus enim est ut ratio, atque potestas ad illam sentiam accedat, quae tota per impositionem manuum præsbyterii tributur ordinato. Doctissimus si quide à puerō Paulus Apostolus fuit: & menis, cum post suam conuersiōnē priuatim disputando refutaret Iesos, non prius ad prædicandum, bus Euangeliū cū clauib⁹ mihi ab Apostolis fuit: quam præmandato Spiritu sancti, cū Barnaba co- ga, per impositionem charactere hūc (de quo loquor) signaculum veteres appellarūt patres, rei bene gerēdē, ab Apostolis accepisset. Cuius rei quanta vis esset, idem Paulus docet Timotheū. Noli inquit negligere gratiam, quae in te est, quae data est tibi, per Prophetiā cum impositione manuum præsbyterii: Itemque illud, Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quae in te est, per impositionem manuum mearum. Hanc gratiam Frici charactere

racterem, id est, formam, appellavit & sacer
Ecclesiæ Catholicæ usus. quæ gratia dotalis nō
est, vbi non est, ibi peccatorum restat, ibi pes
missio est nulla: sed ira Dei manet suæ catorum
per eos omnes, qui huic siue gratiæ, si remissio
ue characteri, siue signaculo non sunt nullæ.
subiecti: Mors depalcit eos: in interiori
oribus voluntantur illi tenebris: mox
exteriores tenebras eternum sensuri.
carent prædicatoribus: carent legitimi
mis pastoribus. quomodo enim audi
ent, sine prædicante? quomodo vero
prædicabunt, nisi mittantur? Iam ne
sentis? ut extra hanc gratiam Dei, fu
tibus, atq; latronibus proposita est
a tua, miserrime Frici: vtq; in Syna

ca Sathanæ ætatem agas, vt iram
Dei in hoc conuentu maligniū ex
periaris. Deniq; vt te ad ultima sup
plicia reseruas, horrendæ impietatis
tuæ, nisi retrocedis, æternas penas in
Gehenna daturus: vbi vermis tuus
non moritur: neq; ignis unquam ex
tinguitur.

III.

H iii

Hic

STANIS. ORICHO.

Hic ordo solus iudicat in iudicio lepre,
sanguinis uniuersum laicalem statum nullo
modo ab illo iudicatur, quia pri
nemo iudicat.

Veritas huius conclusionis vni ha
Laicus sahet ex conclusione superiore, si enim
cerdotem soli sacerdotes ritē iudicant, si ligar
non iudi- si soluunt, subiectas libi plebes: qu
cat sediu- modo ab eisdem inuicem iudicabu
dicatur tur, soluentur, ligabuntur, ad quos il
abillo. lud dictum est. Qui vos audit, me au
dit: qui vos spernit, me spernit. Et itē
illud. Data est mihi omnis potestas in
cœlo, & in terra: euntes ergo docet
omnes gentes, baptisantes eos in
mine patris &c. Deniqz illu
misit me vitiens pater, & e
vos: Quo ergo modo missus
stus à patre, eodem missi sun
tes à Christo, in quib⁹ semper inhab
tans salutem nostram operatur Chri
stus. qui ergo modus missi ad nos fuit
Christi, idem missorum quoqz sacer
dotum ad nos à Christo modus est.
vt enim ad nos missus Christus sal
uat, &c.

uat, & iudicat mundum. ita sacerdo-
res quoq; Euangelio, et salutaribus fa-
cramentis, saluant Christi fideles: iu-
dicant autem mundi huius infideles.
Leuiticum genus cum summa iudicia
ria potestate in synagoga illa fuit, cu-
i⁹ supremos iudices iudicabat neimo.
Ecclesia Christi, omnibus partibus
Synagoga perfectior, nullum ius, nul-
lum Magistratum, postremo, nullum
senatum habebit, cuius autoritate, de-
cretiq; nitatur? longe abest hic hor= *Synago-*
ror ab Ecclesia Christi, totus debet *ga Fricij*
Frici vestris partibus, in quibus certi *qualis.*
est nihil non doctor, cum docendo: nō
iudex, cum iudicando. postremo, nō
saluator, cum saluando vlo habetur
discrimine. vt aliud non sit Synagoga
vestra infelix, quam cætus filiorum
Chore, quos ob consimilem blasphemiam,
quod ii Dathano, & Abirono
ducibus se Mosi, atq; Aronti sacerdo-
tibus adæquabant, viuos deuorauit
terra. Horum impiorū fata te, tuam
congregationem sacrilegam mæ-

H iiiii nente

STANIS. ORICHO.

Nent, nisi resipiscis non est enim mure
mur vestrum contra sacerdotes dos-
mini, mihi credite: sed contra ipsum
met dominum. Sed sequamur cæte-
ra. IIII.

Iste ordo in Concilio legitime congregato nō
errat, neq; errare potest.

Hanc Conclusionem tu impugnas,
commomorandis nonnullis prouinci-
alibus synodis, quas aberrasse à vero
autumas, primum dico, mihi in con-
clusione de Concilio OEcumenico te
cum rem esse. quod Pontificis Roma-
ni vocatu legitime congregatum, ubi
fuerit, ibi Spiritum sanctum esse prä-
sentem iuxta promissionem illam, E-
cce ego vobis cum sum omnibus die-
bus vñq; ad consumationem seculi. Ita
que in hac communione sacerdotum
Dei Spiritum sanctum assero idem lo-
qui nunc Tridenti, variis linguis: ut o-
lim loquebatur in Apostolis Hiero-
solimæ Pentecostis die. Nam in huius
modi conuentu adsunt Patriarchæ,
In Tridentino Con-
cilio Spiritus sanctus loquitur.
Archiepiscopi, Episcopi, ex omni na-
tione,

tione, quæ sub cœlo est: quoruim vox
vna, vnius Spiritus sancti vox est, &
quoruim consensus, fulmen est illud hor-
rificum, quod vestra impia, atq; sacri-
lega assidue territat, cruentat, atq; la-
cerat corda. Quod autem ad prouinciales Synodi-
cialeis synodos attinet, dico nullas esse prouinciales
se, quæ legitimo Metropolitano præ leis,
sidente in Catholicorum Episcoporum
caetatu, errare potuerit. Proinde Syno-
dos Vienenses tum nostram Cnefnes-
sem, quam indignè, ne dicam impiè er-
roris insimules, quiuis facile sua spon-
te intelligit. Nam necq; in prouincialis
quaestiones agitantur OEcumenicæ,
quæ ad statum totius Ecclesiæ perti-
nent: & quorum cognitio, & determi-
natio conciliorum OEcumenicorum
est. Res autem in Synodis prouinciali-
bus maximam partem tractant, quæ
pro ratione, et locorum, et temporuim,
et hominum integra pietate, & religi-
one, illo, vel alio modo mutantur: ab
rogantur: aut etiam ab integro insti-
tuntur. Quod si autem aliquæ syno-
Synodibus
H y di aber reticoru.

STANIS. ORICHO.

di aberrauerunt à fide, ut Armieñsis
olim vt vestræ Zuingliang atq; Lute-
ranæ, ibi legitimum Metropolitanū,
qui dextras societatis cum Romano
Petro coniunctas haberet, certum est

Concilia non errat adfuisse neminein. Quare necq; Syno-
di:necq; Concilia: necq; cætus Episcopo-
rum, iure sub vno Petro pastore soci-
atorum, sed conuentus furum, atq; cō-
cilia latronum sunt existimanda illa
Luterana vesta conuenticula. Quā-
obrem cætus legitimi, præsidente Pe-
tro pastore, aut Metropolitão huius
Petri socio, nunquam errant necq; er-
rare possunt. Nam si non cor, tamen
labia illius summi sacerdotis custodi-
unt scientiam, ex cuius ore, exquiren-
da est à nobis lex, Malachia teste:
quæ labia, inquam, sacerdotis. huius,
atq; illius os, quanta scientia, virtus
tēq; polleat. Caiphas nos docuit, qui
Caiphas. impius, atq; sacrilegus ipse cum esset,
nihilominus verum illud, ore veridis-
co enunciauit. Expedit vobis, vt vno
homo moriatur pro populo, non di-
xit ex-

ut expedit nobis neq; enim expedie
at scelerato illi, æternum iam dain
Dei, honoris Christi sed dixit vobis ex
aliis vtic; non mihi, ita in hoc
Pontifice cor impurum, ac perfidum
os autem syncerum, ac fidum fuit.
Sed nimis multa de Concilio, nunc vi
deamus reliqua.

V.

Hic ordo Hostiam offert suo ministerio pro
peccatis nostris, id est uerum corpus & uerum
sanguinem, non in signo tantum, sed etiam signa
tio.

Hanc tu Conclusionem Frici cum
restigio ex Ecclesia exterminas, idq;
vii. ac merito: cum enim in tua spelunca
goga ^{Heretico} ~~populum~~, nullum habeas legitimū ^{rū cœna}
temp, qui Dei, & hominum ses
obligo sit: qui inter Deum, & huma
nam naturam cōstet medius, qui sp̄
ritum sanctum inuocet, qui his ver
bis Hoc est corpus meum, Hic est iā
guis meus, legitimè in sacrificio vta
tur, restat, vt ibi sacerdos quoq; riū
creatus restet nemo, neq; ministeriū
^{recon}

STANIS. ORICHO.

reconciliationis supersit ullum, quo
peccata vestra expientur, ut propter
ea de illa sacrata supræmæ noctis coe-
na, restet amplius vobis nihil, præter
panem, vinum, noctem, Iudam, Dia-
bolum, atq; funem illū, quo vos illa-
queatos Sathan, oborta gula, in pro-
ditoris Iudæ abripiat sedem, atq; re-
gionem: At audi ut hæc Conclusio no-
stra missa sit, ex ipsius Ecclesiæ Ca-
tholice ore. Audiat hereticus Chris-
tostomum, aureum flumen sapientiæ
Dei, his verbis fundentem. Cum autem
sacerdos & Spiritum sanctum inuo-
cauerit, sacrificiumq; illud horrore,
ac reverentia plenissimum perfecerit
communi omnium domino manibus
assidue pertractato, quæro ex te quo
Sacrificiu to illum in ordine collocabimus: per
Misse. id tempus, & Angeli sacerdoti assis-
dent: & cœlestium potestatum ordo
vniuersus clamores excitat: & locus
altari vicinus, in illius honorem, qui i-
molatur, Angelorum choris plenus
est. Et paulo ante illud apud eundem
est:

Lib. 6. de
sacerdotio

FRICIVS.

63

Et. Sacerdos pro vniuerso terrarum
atque legatus intercedit, deprecator
que apud Deum est. vt hominum om
nium, non viuentium modo sed etiam
mortuorum peccatis propitius fiat.
trubescat igitur, cum Archisynago
gio Caluino Heluetio, Fricius Po
nas, & omnis hinc actutum hæreti
abtingiat pallidus, hoc Ecclesiæ toni
tusq; fulminis eius exterritus.
et veri sacrificii illato lumine, Hel
vetiam coenam, ab ipsa veritate ma= Heluetica
stè deprehensam, conuictam, atq; cœna.
malegii damnatam esse videat. quā
atq; cœnam, Frici vestram, circum
det infinita vis innumerabilium Di
bolorum. in qua perfidorum hære
ticorum manu, sub panis atq; vini spe
cie diabolus assidue pertra statutus. atq;
in ora hominum peccatorum legis
onarius Sathan infunditur. quo poti,
ac pransi Caluinistæ vos, strepitus,
fremitus, clamores, tonitrusq; in hos
minum vitam excitatis, ac furiata mē
te, cœlum, terræ miscentis; leges mu
tatis,

STANIS. ORICHO.

tatis: Magistratus temnitis: templae
uertitis: memoriam beneficiorum Christi ex omni vita nostra euellitis: & os-
nia ad illam desolationem Danielis re-
ducitis, quae non est alia, prater hanc
cenam Helueticam vestram Spiritu
tu Dei cassam. spiritu autem maligno
fœtam. Sed restat ultima conclusio.

V I.

In hoc ordine, Romanus Petrus, id autem est
Pius quartus. uicarius est CHRIS T I: succe-
sor Simonis Petri: pastor pastorum: ac solus re-
gni cœlorum clauiger: primatum in Ecclesia
tenens: plenitudinem potestatis habens, cui obe-
dire est de necessitate salutis.

Huic Conclusioni satis factum anno
bis esse arbitror, supra, cum de Papa
euageremus, ibi enim copiole democ-
stratum est, Romanum Petrum vica-
rium esse Iesu Christi: successorem Si-
monis Petri: pastorem pastorum: ac
clauigerum cœlestis regni. primatum
in Ecclesia tenentem. plenitudinem
potestatis, hoc est, summam procura-
tionem Ecclesiaz habentem. ut illi pro-
pter

pterea obediendum sit ab omnibus,
sub grauissima culpæ pœna. Itaq; ite-
randum nihil videtur hoc loco. Cæte-
rum calumnię & inuidię in quam nos
homo popularis rapis, respondendū
est. Sic enim argumentaris, Si obedi-
endum est Romano Petro, ergo Ori-
chouius impius quia Romano Petro Orichouij
aduersus vxorē sacerdos duxit. De-
inde idem Orichouius in hæreticos à
Romano Petro est relatus, non igit
is obedit Romano Petro: ac propter
ea vt impius, de salute periclitatur.
Hæc sunt tua contra me argumenta
Frici, quibus tu inconstantiam, muta-
bilitatemq; mentis in me arguis. Sed
animaduerte, vt aqua quod aiunt, cō-
tra me hæreas. Nam quantum ad v-
xorem attinet sic habeto. Ego præ-
scripto Canonum sacerdotio prius
deposito, sacerdos vxorem cum du-
xi, nihil contra Romanum Petrum
commisi, qui custos primarius Cano-
num est. Præterea à sentencia excom-
municationis, qua eram à Ioanne E-
piscopo uxor non
aduersa
tur Papa

STANIS. ORICHO.

piscopo Præmisliensi, ob hanc eandem
vxorem ex Ecclesia pulsus, à Legato
Romani Petri absolutus cum sim, ni-
hil feci contra illum: aliter enim pro-
ximè in Varschauensi Synodo ab il-
lius legato absolutus non essem. Po-
stremo cum Concilii Tridentini, cu-
ius hic Petrus caput est; de omni vita
atq; doctrina mea sentenciam expe-
cto, non debeo tibi à Romano Petro
videri esse alienus. Habet de uxore
nunc de haeresi accipe. Fateor me nō
nullo meo merito a Paulo iiiii relatū
fuisse in Catalogum Frici vestrum,
us relatus scripsoram enim multa: feceram plus
in hereti- rima aduersus Ecclesiam Dei, quæ
eos. nunc lachrimis deleo, ac publicis cō-
fessionibus corIGO, atq; sano. Cuius
enim illud immanitatis fuerat: me pri-
uatæ libidinis causa, legitimum Epis-
copum, armatum persequi: atq; in i-
psos regni Poloniæ Pontifices: eque-
strem ordinem incitare: an hæc non
fuerant notatione censoria digna: Is-
tag in illa ipsa Chimara, quam nup-
contra

contra vestram vniuersam manum,
in Maiestatis Regiae nomen edidi, ac
pud Tridentinos Patres, conuersis
studiis, agnosco, ac defleo multos, va-
rioscq; adolescentiæ meæ lapsus, neque
hanc mutationem Consilii inconstan-
tiam duco esse, qua corrigitur, quod
peccatum a nobis est. immo, contra,
grauis, constantisque viri officium es-
se puto, ubi is aberrauerit imprudēs,
in viam quam primum redire. neque
errore manifesto, atque deprehensio
ducis se pati velle, quod quidam facit.

Sed tu occasionem ex conclusio-
ne nrā nact⁹, in sui mā inuidiā addu-
cis me, & pontificem, dum quidem i-
ta contendis. Si Orichoui Petrus hic
tuus plenitudinem potestatis habet,
ergo supra omnes mundanas potesta-
tes est. ad hunc imperia: ad hunc re-
gna regum: imperiosorūmq; populo-
rum attinet vniuersa. Dare igitur, &
adimere hic tuus Petrus regnum, cui
vult, potest. Sentio Frici quam tu
rem agas, imperitorum hominum
I **rum**

Papa sue
pra ons
cte

STANIS. ORICHO.

rum sculos aucuparis: ac ventulos
concionum colligis, vt mihi inuidiam
ex ea sententia facias apud Zuinglia
nos tuos. Sed vide, quam ego gregali
um tuorum offensionem fugiam, quā
tum potero illud voce contendam, vt
hoc omnes homines, ex omni popu-
lo, tribu, atq; lingua exaudiant. Au-
dite hec omnes qui timetis Deum au-
ribus percipite omnes qui habitatis
orbem. Hoc loco Deus opt: max: Pe-
trum, siue tu mauis dici, Papam Ro-
manum, in hominum vita esse, voluit
vt gens, & regnum, quæ illi non serui-
erint pereant. Hic ordo rerum diuinus
tus institutus est, vt, nisi hoc capite, a-
liter non consuet in terris regni Chri-
sti corpus: nullumq; habeat vinculum,
quo astricta vita communis ad unum
principium, tanquam ad caput suum,
Regna Pa- aspectabile referatur. Hic tu vocife-
pa adime rabere, ac popularium contra me im-
re potest plorabis fidem, qui imperium Roma-
Regibus. num, deniq; Poloniæ ipsam, vni fa-
cificulo Romano seruire, vt seruam
addictam

addictam, velim, sed animaduerte, ut
inuidiam verbi vitem. Dico seruire
Poloniam Romano Papæ, idem esse,
quod regem Polonum in Polonia be-
ne regnare. Dixit non inepta quidā,
serui legum omnes ideo sumus, ut li-
beri esse possemus. Quare, qui Rex
Papæ seruit, legi Dei, ac Dei ordina-
tioni seruit, dū ei se subiicit, qui vnum
omnibus reliquis Magistratibus pre-
positus est diuinitus, ut recte, atq; or-
dinè, eque repub: Magistratus suos
cuncti gerant, a quo etiam propterea
insignia honoris sui reges capiunt. ab
hoc enim inaugurantur, ab hoc vngū
tur: ab hoc sceptro decorantur, atque
gladio ex altari sumpto armantur, po-
stremo in throno regio ab hoc eodem
collocantur. Et quamuis a populari-
bus suis deligantur reges, tamen non
prius vim regiae potestatis, numenq;
M: habent, necq; prius reges vocantur
quam potestatem, atq; nomen regiū
de Petri manibus, socrorūmq; eius ha-
buerint acceptum. Quid igitur mirū,

I ii si idem

STANIS. ORICHO.

Si idem Petrus, qui habet dandi, adi-
mendi quoq; regni habeat potestatē:
Samuel sacerdos iussu Dei, Saulo re-
gnum Israelis dederat, quod ipsum
postea, imperanti iniuste, eidem ade-
merat et in Davidem trastulerat. No-
lo post Christum natum cōmemora-
re exempla imperatorū, atq; Regū,
quibus a Romano Petro iniuste reg-
nantibus, ex authoritate sunt impe-
ria abrogata. Notiora enim hæc sunt,
quam ut sint commemoranda, de qui-
bus in Chimæra copiosissimè, ac ve-

Tria in rissimè differuiimus. Quamobrē si tu
hominum Frici non populari leuitate, sed iustis
uita Ma= ponderibus pōtificalem potestatem,
xim a sunt cum regali examines, depræhēdes
facile hæc tria in hominum vita Ma= 646
xim ammirabiliter esse inter se propor-
tione prioris, atque posteroris copu-
lata. Altare, sacerdotem, atque regē
Si enim altare euertas, sacerdotem e-
vestigio eiicias: etenim cui ministret
is, non habebit. Si autem sacerdotem
ollas, regem nullum relinquas. care-
bit enim

bit enim Samuele , a quo facultatem
regnandi accipiat. Et breuiter sic ha-
beto, ut sacerdos ab altari auersus, p-
dit sacerdotium : ita rex auersus a fa-
cerdote, perdit regnum. quod aperiē
Sauli regis exemplo nobis demonstra-
tur; ut sacerdos summus propterea an-
telatus esse videatur regi, ne regna in
Ecclesia Christi posita, Tyrannorum
libidini subiicerentur. ne hi prohiben-
te nullo ad libidinem suam hominum
vexarent vitam, Quapropter diuina
prudentia, ita Petrum Romanū res-
gibus, ut ventis Aelium imposuit, qui
fædere certo dominus esset in Eccles-
ia, & moderator omnium rerū Chris-
tianarū. ut idem Petrus, qualis quis-
que rex in regnando esset, quid agat,
quid in se admittat, qua mēte, qua pie-
tate religiones colat, prouideat. Ac
Paulus quidem ille sapientissimus ^{At Regnum}
chitectus modum in hunc, bene consti^{Christi}
tutum regnum Christianū gradatim
describit . Mulieris inquit caput vir-
viri caput Ecclesia: Ecclesiæ Christus.

Sacerdos
autor reo
gis

I iii Christi

STANIS. ORICHO.

Christi autem Deus. Si ergo caput
cuiuslibet viri, Ecclesia est, Petr⁹ cer-
te Romang⁹, sub capite inuisibili Chri-
sto, visibile caput ut Ecclesiae, ita cu-
i⁹ libet viri degētis in Ecclesia est, si-
ue ille vir priuatus sive Magistratus
fuerit. ita, ut quilibet in Christi Eccle-
sia stet, cadatque huius ministri sumi
iudicio. aliter communio, vitæque so-
cietas constare in Christiano regno
nullo modo potest. Quod quidem in

*Cause di-
sputatio =
nis oricho*

*uio cum
Fricio.* Sed tamen ex his Conclusionibus
aperte palamque liquet, quondam ini-
cium mihi tecum VVolborii disputa-
di fuerit, eo enim iam venio, in quam
disputationem, cum authore optimo
viro, & eodem sanctissimo Episcopo
delaberemur, meministi opinor quā
nihil tam sanctum moribus, tamque
probatū religionibus antiquis in Ec-
clesia Catholica fuerit in quod non ir-
querit Helueticus furor tuus. Acve-
neram

ñeram quidē ego ē VVarschauia re-
diens VVolborium officii causa co-
mitatus Iacobum Vchanium partim
vt morem gererem Episcopo inuitan-
ti: partim verò vt interea loci Berar-
dum Bonioanem, Legatum Aposto-
licum, aduentantem expectarem: qui
per oppidum illud Cracouiam habe-
bat iter. quo cum mihi de diplomate
absolutionis nonnihil superaret rei Ia-
taque nō disputationis causa, sed pare-
tium officii: partim autem negotii gra-
tia oppido in illo substiteram. Sed ina-
terea cum legati aduentus in expecta-
tione esset, Iacobus Vchanicius, pro-
ponendis quæstionibus, arbitris pri-
mo remotis, pellexit nos in certamen.
deinde etiam ad mēsam in corona af-
ferebantur quæstiunculæ, illa mensa
dignæ. Quo quidam tempore, non id
abste agebatur, testor vtrunque ca-
put, vt sermonis nostri inicium esset
quæstio, exitus verò ecclesiæ Catho-
licæ assēlio. Sed vt dogmata Ecclesiæ
funditus disputando euerteres. Nam

I iiiij & vni

149

STANIS. ORICHO.

& vniuersitatem generis humani, in
quatuor patriarchales sedes descrip-
ta, Idololatria contaminatam esse di-
xisti: & sacrificia Ecclesiæ irrisisti: &
sacerdotium illius contempsisti. Item
que ieunia, orationes, eleemosinas:
denique, vniuersum Ecclesiæ militan-
tis statum omnibus verborum contus-
meliis vixauisti, raptauisti, lacerauis-
sti. insuper illo conclusisti declamati-
onem illam tuam, Sacrosanctum Iesu
CHRISTI Corpus, a legittimo ministro
rite consecratum non corpus sed esse
frustum panis fetidi ante oculos Dei.
Quæ dum tu grauibus oculis, ac flu-
entibus buccis apud Episcopū declas-
mitares, extitit tum officiū meum ne-
cessario in te replendo: ac me tibi pro-
ea Ecclesia præsenti animo obieci, in
qua, Dei beneficio, relatus sum in ter-
Dei filios, particeps omnium timen-
tium Deum factus: & custodientium
mandata eius. Nam si matrem meam,
quæ hoc peccati corpus gemit: pro-
bris me audiente vexasset, quis me fer-
ret,

ret, & non potius auferri iuberet, si in
prælenti parentis meæ dedecore ob-
mutescerem, quo tandem supplicio vi-
derer esse dignus, si in Ecclesiam, dilec-
tam Christi sponsam, a. eram autem
matrem meam, quæ vitalē vitam hāc
meam genuit, te degenerem, & abhor-
tiuum filiū illa conuiciorum plaustra
paterer in ferre: profecto, non. solum
extinctor verum etiam proditor fidelis
in baptismo a me datae fuisse viderer,
si te illam Helueticam crapulam inha-
bare Ecclesiæ Christi passus fuisse im-
pune. Nulla igitur causa haruim, quas
tu comētis es, me ad resistendū tibi im-
pulit. Nunq̄ ego ex te Frici disputādo
volui crescere: ut tu insimulas. minor,
& infirmitior es, q̄ ut connixus in te q̄s
ex te crescat. Nec opes sacerdotū ex
te deuictō quærebam, contentus patri-
monio, quod pro re nostra, sat lautum,
suis copiis sustentat me, & familiam
Nec etiam legitimationes liberorum
illis Conclusionibus, a Papa e blandie-
bar vilas, ut tu admodū mentiris. Fa-

ingenuis
tas libro-
rum orie-
chouij

I V enim

STANIS. ORICO.

enim mihi sit pro ingenuitate meorū
hoc ut contra te verbo. Nouit Frici
Polonia, quo genere prognatam, &
quibus moribus præditā, deniq; qua
pudicicia florentem ego duxerim uxo
rem. Cuius integerrimæ feminæ, ea di
gnitas, etiam apud aduersarios, fuit,
ut tot in consistoriis causa hac vxoria
agitata, nemo Episcoporum neq; Ar
chiepiscoporum, neq; iudicium fuerit,
non iolum in Polonia, verum etiam in
vrbe Roma repert⁹: qui vxorē meam
aliter scripto, dictoue appellaret, quā
sanctitas Matronarum postulat. Tu
primus intuentus es, qui ore durissimo,
legitimationis inuidia, domum meam
lacerare velles: quo sanē in loco, si mo
destiæ obliuisci vellem, iusto sacrā
mento tecum contendere, procrea
tionem tuam senilem, atq; capularem,
legitimationis indigere. quando qui
dem senum filii, promissionis filii sunt.
qualisfuit filius Isaac, Abraham suo pa
tri. vt ergo credi possit, id tuum esse,
quod ex te nonagenario natum est, lea
giti⁹

gitimatione vtare, si tibi est cordi Nā
ego iusto ætatis tempore, vt pote qua
dragenarius, cum vxorem duxerim,
natura teste, vxoris autem fide, tum
Synodali absolutione, facile compre
bo, meum id esse, quic quid natum iu
sto matrimonio ex me est.

Non igit̄ iustæ causæ inimiciarum
mihi tecum suscep̄tarum abs te collis
guntur o Frici; non æmulatio laudis:
non spes vtilitatis: non legitimationes
a genere meo alienæ, me in te VVol
borii acuebant .sed magnus, & in cre
dibilis dolor, quem ex tua blasphemia
capiebam. Tibi Christus hic in terris
nobiscum præsens versari non videtur:
Abs te humanitas Christi, cælo seclusa
a sua diuinitate: in terris esse credi
tur. Abs te sacrificium cum sacerdotio
exterminatur. Apud te Conciliorum Blasphemias
OEcumenicorum nulla fides. tibi nul-
la est princeps autoritas: sedes patria
archalis nulla: obedientia, ex commu
nicatio, edictum, atq; Ecclesiæ interdi
ctum, hominum videntur tibi esse com
menta

STANIS. ORICO.

menta: & delirantium insomnia. Omnes aui, proaui, patres nostri singuli, et vniuerli, ex Papatu hinc insceleratum sedem, atq; regionē te iudice sunt profecti quæ horrenda in Christianū genus vniuersum maledicta, & plane Thyestea in Ecclesiā Christi execratio, vel ex infantium in geniis elicere voces & quærelas in te potuissēt. Itaq; fateor me, ut Dauidem, cum Goliatho, tecum, qui reprobras castris Dei viuentis, VVolborii ne duellum quidē recusaturū fuisset: quo alterutrius sanguine eliceretur vera illa fides, in qua fundata est Ecclesia Christi. tantum abest ut has verborum pugnas subterfugiam, in quibus quam mihi cesseris, aliorum esto iudicium.

Fricius in Episcopatū
Ecclesiā pastus, atq; illius alimentis distentus, audientibus Episcopis omnem indignam, ore isto sacramentario in Ecclesiam Christi ex halas aspere, & ferociter, & impune, has immanes, & im-

& importunas blasphemias, quod num
quam faceres, nisi te id facere pateres
tur isti adiuvati, scilicet, Ecclesiæ, e q-
rum tu sinu propemodum hauris hæc
probra, atq; maledicta quib; scelerate
vexas sponsam Christi, quā ornamen-
tis omnibus honoris: monumentis glo-
riæ: laudis insignibus: & dicendo, &
scribendo, & disputando, Spolias, atq;
nudas. Quid enim Ecclesiæ relinquis
salui, sublata ex ea præsentia Christi? Fricius
quam alto cludis cælo. Iam dum omne uertit Ecclesiam
dignitatis, atque honoris clericalis
gradus ex Ecclesia tollis, dum ciuitas
Dei amplissimum principem, Ro-
manom Pontificem, de gradu suo deiis-
cis, quantam perturbationem vitæ, &
quam magnam confusionem rerum in
Ecclesiam inducas non sentis. Quid eni-
tam tam peruersum, præposterū, ue,
cogitari poterit, quam te autore fue-
rit ciuitas illa sancta, quam in sapien-
tia sua Deus fundauit in secula? cuius
modus, vis, ratioq; omnis in ordinis co-
seruatione maxime cernitur, Sed tu, vt
tibi

STANIS. ORICHO.

tibi vndiq; constes, ex cluso ab Ecclesⁱa Christo, euerlo etiam ex ea ordine
in sacramenta postremo ipsa, quæ sunt,
tanquam fidei nostræ notæ, impetum
facis: ac ludibrio, & despectui tibi esse
ducis. Namq; tibi baptisimus, ludus est:
pænitētia, iocus: Missa, spectum : Cæ-
na, temetum. Confirmatio, Ironia: Vn-
ctio, insania. Hæc tu omnis Christianæ
pietatis hostis detonabas VVolborii,
atq; in cælum ponebas os tuum, & cū
cta Ecclesiæ Catholicae exordia, qua-
si Penelopes telam, retexebas ad filū.
Quo quidem tempore ego te tumultu
autem, & in sanctos Dei in sanum, insa-
nientem, iusto dolore incensus, cū præ-
senti Ecclesiæ fide:tum vero autorita-
tibus patrum ita repressi, vt tibi fracto
& debilitato odio circumstantis coro-
næ, necesse fuerit ab Episcopali mensa
propemodum fugere. ita te eiiciebat
tuin præcipitem, ex Episcopali cæna-
culo, doctrina illa mea, quæ tibi nunc
ludibrio est. quæ non est mea, sed Eccle-
siæ Christi, quam ego ex libris non dis-
dici:

*Pricius sa-
cramenta
spernit*

*Doctrina
Orichouij
qualis*

disci: sed fide Christo data in baptismo,
per manus traditam a maioribus meis
acepi, qua tu spreta, repudiataque,
tanquam ex syngrapha, nouus scilicet
THEologus, ex reformatis Ecclesiis
productus, conditiones nobis proposi-
tis, theologicae doctrinæ nempe ut is,
qui doctrinæ laudem in Theologia pe-
tit, acumen primo habeat: deinde arte
valeat: postremo exercitatione excel-
lat. quæ cum Orichouio absint, longe
is distat a doctis. At Frici, ut sicut
hoc sciens, Orichouius ne libi quidem
ipse videtur doctus esse: quamuis ille a
puero optimis præceptoribus, incre-
dibili studio, diu multumque in optio-
marum artiū disciplinis in Polonia pri-
mū: deinde in Germania: postremo in
Italia fuerit versatus. qui etiam nunc
in antiquissima, nobilissimaq; philoso-
phia, quasi in aliquo peropportuno dis-
uersorio, ita requiescit, ut extra hoc
studium nulla alia habeat oblectamen-
ta: nec solatia iam constantis ætatis
suæ. Sed fac harum rerum, atq; artium
omnium

STANIS. ORICHO.

ōmnium expertē, atq̄ rudem esse me;
quas tu, vt videris, attigisti nunquam;
nos frustra s̄epe conati sumus. etiam
ne propterea illud nostrum vulgare

Credo pl. valet quā scio. Credo, quod omne vestrū exuperat
scio, n̄isi a philosophia adiutum :nil
ipsum per se ad bene, beateq; viue-
dum valebit: vt hoc freti, cognoscas
mus verum Deum, & quem ille misit
Iesum Christum, vt hac via sola, in ve-
ritatē scientiamq; rerum penetremus.
Cum enim ea, quæ creduntur potiora
longe, antiquioraq; sint rebus iis om-
nibus, quæ sciuntur, fides quoq; quam
ipsum parit, Credo, potior longe ipsa
Scientia est, neq; enim ex Scientia fides,
sed ex fide nascitur Scientia. discentem
enim oportet primum credere deinde
scire. Qua de re Aristoteles in primo
libro posteriorum Analyticorum gra-
uis autor est. in quam sententiam Esa-
ias quoq; illa cecinīt diuinitus, Nisi Cre-
dideritis non intelligitis At cum tan-
ta vis huius istius Credo in Deum est,
vt omne philosophorum supererat acu-
men,

men, quid dubitas secundum hanc vocem, quam primam in Baptismo, vasiens in cunis misi, si non philosophum: at certe Christianum doctum dicere me: docibilem utique Dei: ut prophetae utar verbo: Credidi enim in Baptismo semel Deo, propter quod etiam nunc loquor contra vos hereticos confidenter, pro Christo: qui factus est nobis sapientia a Deo, & iusticia, & sanctificatio, & redemptio, qui ante vestrum oculos proscriptus est, & in oratione crucifixus dinem redactus, atque infra patrem a christum vobis positus: iterum est in vobis crucifixus cuius vos sponsam constuprasti, præcepta eius, & mandata, & ceterimonias, legesque omnes spreuiistis: recieci, repudiasti, nomen denique eius Christi amisti, ac pro Christians, Evangelicos vos dici maluisti. Quo nomine ego te in iudicium voco ad tribunal quoduis legitimi iudicis ac tibi scribo iam nunc dicā: ac te maiestatis dei acerbo: quam tu imminuisti, dum homo laicus, atque unus de turba aus-

K sus es

STANIS: ORICHO.

Mysteria suis es attractare superna mysteria, quod
fidei solis si illa ita paterent tibi, ut tibi pater,
nota sunt Tytire tu patule, recubas sub tegimi-
sacerdoti nefagi. Quae mysteria inquam, Chris-
bus stus Regū rex, solis sacerdotibus vo-
luit esse nota. Atqui ego hanc tibi lis-
tem intendo sine cauillo, atque iophis
mate vlo. sed sola Dei fretus lege: cu-
ius finis est Charitas. quam qui tenet,
rerum omnium scientiam habet. quae
Charita-
tis nis extra communionem factorum nulla
est: in qua quod manet, particeps est om-
nium eius communionis honorum. Ita,
que quamdiu ego in hac ipsa factorum
communione permaneo, tamdiu in do-
mino gloriabor, me doctissimum sa-
pientissimum, atque optimum virum
esse non vtique mea propria bonitas-
te, sapietia, doctrina sed Ecclesiæ fa-
ctæ. quae est lucerna quædam diui ni-
tus accensa in vniuersitate generis hu-
mani, vt luceat æqualiter omnibus, quod
in ea viuunt vnanimes. Quapropter
illæ conditiones docti viri, quas tu mihi
præscribis, multis modis irriden-
dæ sunt.

de sunt, neque enim in condicionibus
illis charitatem addis, sine qua stulta
sunt, iacentque, ac frigent omnia in
doctrina, quātumuis licet excellenti:
Quamobrem, mirum non est, si te su-
perbum, & arrogantē, ac singularia perbus re-
sequēntem communia autem reiici-
entem, illis communibus sententiis,
tanquam ex armamentario communi-
nitatis Ecclesiasticae depromptis tum
VVolborii perpulerim, et in latebras
rusticanas coniecerim: vnde tu, tanqz
Lubricus, non prius in lucem, conspe-
ctumque prodiisti, quam pro Eccle-
sia Christi iustus noster in te deferbu-
isset dolor. Nolo commemorare or-
dinem rei gestae satis est id mihi quod
tu vltro ea de re in narratione tua cō-
memoras. Curaui certe, vt ea luce pa-
lam ex autoritate contra te a me edes-
rentur, quæ priuatim in atrio apud
Episcopum fuerant inter nos agita-
ta, vt cum tu non compareres, vel sal-
tem per in dices, speculatoresqz tuos,
qui tum me speculabantur, certior fie-

ii K res, te

STANIS. ORICHO.

res, te a me in ius ad Archiepiscopum
Louscium vocari: Sed cum tu non re-
sponderes ad nomen, ego de te illa tro-
phæa Curia Episcopali in media
VVIhorii, in Roxolanâ ad meos re-
diens, constituta reliqui. Nam quod
tu Andream Mogilnicam, VVolbo-
riensem Officialem bonum, atque do-
ctum virum accusas, qui illas me Con-
clusiones omnibus templis oppidi co-
tra te proponere passus est, quod is
non summo iuri dicundo, nec causis
querelisque de haereticis noscendi:
sed de decumis, atq; matrimoniis diu-
dicandis Archiepiscopalibus. VVol-
borii curator esset. hoc nihil est: Ta-
met si enim officialis ille summum ius
non dicit in reos neque præhendit:
neque in vincula dicit ius tamen voca-
di, & diem dicendi ad Archiepisco-
pum habet. uti tibi iure tergiuerlandis
nullus superfuerit locus. præsertim
cum tu te in narratione diccas, Stanis-
laus Dambrouum Ioannis Prære-
bii Cancellarium, Louicio VVolbo-
rium

Andreas
Mogilni-
ca officia

Stanislaus
Dabroui-
us.

nūm hōbis interuenisse, cum summa
iuris dicundi in diæceti Archiepiscopos
pali potestate; qui admissionem illam
officialis edendarum contra te Cons
clusionum, adueniens ratam fecit. Ni
hil ergo ab officiali illo peccatum est,
expostulatione tua tā acerba dignū.
fecit enim is, quod illum facere, & per
legem; & per morem licitum fuit.

SED nec illud quoque in narratio
ne tua silentio est prætereundum, qd;
quæstiones fidei ad Scholarum Gym
nasia, potius, quam ad Episcoporum
iudicia deferri censes oportere. quis
quæso, hoc vñquam tibi dederit Frici
Gymnasiis commissum esse iudicium
lepræ, & non solis sacerdotibus, Le
uitici generis, ad quos, Christus ipse
mittit diiudicandos a se mundatos a
lepra. An ego te paralyticum, ac fun
ditus hæresi leporum, alicuius Gym
nasi Sophistæ obtulerim poti⁹ diiudic
andū, num recipiare castris, an abi
ciare extra castra Dei ob leprā, an ne
legitimo Archiepiscopo, qui habet

Question
nes fidei
ad Episco
pos speo
tū.

K iii diuinitus.

STANIS. ORICO.

diuinitus sibi attributam, & scientiam
diividicadi inter lepram: & non lepram,
& potestatem recipiendi in castra, &
inde eiiciendi leprosos? Sed tu dum
iurisdictionem Pontificalem spernis,

Sacramē-
tarie se-
ctæ Ca-
put.

a qua herere in tua ruina mauis, quā
Petræ adherescere, ut salug fias. Itaq;
quæris omnes e potestate Episcopali
elabendi vias: ut illud tuum teneas:
quod sectæ vestre sacramentariæ ca-
put est totum hoc videlicet Pontifi-
ciale munus, ementia rem esse ac lu-
dicum pene puerile. veluti cum quis
commentatur mimos: vel agit Tra-
gediam, suscipit tum personam diui-
tiss aut Atrei, cum nihil ille sit inimicus.
Quapropter pro hac sententia impia,
atque sacrilega, fers mihi iudices An-
tisophistas alicuius Gymnassi potius,
in quorum diatriba liberius mecum
rixere: quam legitimum Episcoporū
iudicium agnoscas, in quo tu te corri-
gas: & ibi habites: atque una mecum
hæreas. Neq; vero mirum est, si ludis-
trio, despiciatuiq; sunt tibi Episcopi.

Ex

Ex Episcopis enim prodigiisti, ab iis enim ortus, & in Ecclesiâ Christi principio dicatus fuisti, omnium communorum Christianæ communionis factus per hos particeps, sed non eras ex Episcopis: carebas enim ea fide, q[uod] fuerant prediti Episcopi illi creatoris tui, de quorum tu manibus fidem Catholicam, dum accipiebas, simulante, ficteque Christo nomen ideo dabas; quo rectius postea, occasione oblata, bellum Ecclesiæ Christi faceres. verum tamen cum in specie fictæ simulationis vera pietas diu latere non posset: hanc tibi iusti Dei ira mentem iniecit ut eos Episcopos lacereres, a quibus generatus es: ipseque te hac via potissimum indicares, qui, qualisque esses, neque, hostis fratrum tuorum, ex eodem spiritu, & aqua una tecum procreatorum, vexatorque patrum: de quorum delapsus sinu, in interiores tenebras abiuiti præceps: ubi odio proximi extinsum est lumen animi, & ingenii cui, ut nescias in omniratione pietatis,

lxxviii K ynde

STANIS. ORICHO.

vnde eas, & quorsum tendas; sed ita
palpitantes, crassis animi tui in tenebris,
ut palpitare solet cæcus in meridie.
Antu nisi absq; lumine mentis ames
esses, iactares te in narratione tua: &
his equitares contra me equuleis. Ori-
chouius iurgans tecum dixit: Diui-
nitatem in Christo humanitatem dico.
id autem est, consubstantialem esse.

*Frtis Ca.
luniatur
orichouii*
Idemq; perseverabat, Christum vnu
quoddam subiectum esse, quorum v-
truncz cum alienum sit à Christiana
doctrina; liquet Orichouii indocto
esse. His tu mendaciunculis disputati-
onem illam aspergis Frici; ut cæcus
furens, non videns quale sit id, quod
tibi in manum venit. Ego humanita-
tem in Christo diuinitati consubstan-
tialem esse dixi; aut contra illud elo-
gium, quo assidue celebrantur aures
nostræ, vñquam disputans tecum sensis
N A M S I C V T A N I M A R A T I O N A-
L I S & caro vnu est homo ita Deus, &
homo vnu est Christus. Nouimus qd
pe, idque ex uberibus Ecclesiæ ma-
tris

tris nostræ a pueris, hausimus, ut anima, & caro distinctarum naturarum sunt nomina: ita diuinitatē q̄qz, atqz humanitatem in Christo distinctas esse naturas, & ut homo ὥποσθεως, id est naturæ subsistentis, ex anima, rationali, & carne nomen est ita Christus **Totus &** quoqz personæ, siue naturæ, ex Deo, **totū dñe** & homine subsistentis nomen est; qui **rūt.**

Christus totus est Deus: sed non totū, non enim solum Deus est: sed & homo est etiam totus homo: sed non totum est homo: quia est etiam Deus. ita enī & sentire, & loqui de Christo domino veteres docuerunt nos patres. totum enim ad naturam refertur: totus aut̄ **Aliud &c.** ad ὥποσθεων personæ, sicut aliud, & a quid alio liquid ad naturam: aliis vero, & aliis quis ad personam referuntur. Non igitur in Christo humanitas cum diuinitate δμούσιον, id est consubstantialis. & vnius est naturæ: quod sensit Eutyches quē execratur pia fides. Verum, distinctæ sunt hæ duæ in Christo naturæ, ita tamen, ut ambæ mirabili

K. v. sue

STANIS. ORICHO.

suo ad communionem concursu vna
Christi personam perficiant, atq; ab
soluant. O si tu alius essem, quam ego,
te magnifice pro hac tā frigida, tamq;
ieiuna calūnia hoc loco tractare pos-
sem. Sed reprimam me, ac tuæ proue-
ctæ, & decrepitæ parcam ætati. quæ
facile memoria labitur. Porro alterū
illud commentum tuum de subiecto.
ego ipso nomine quasi pugione iugu-
labo, aīs enim me dixisse Christū esse
subiectum, quid tu postea. hoc enim
modo, inquis, in prædicamentum sub-
stantiæ in cludetur Christus, acciden-
tibus substrat⁹, quos tu hic ludos q̄sso
præbes nobis Frici: nullum ne subie-
ctū aliud dici meministi: nisi hoc præ-
dicamentale accidentibus substrat⁹:
vbi est acumen tuum. Quid: subiectū
in propositione, quod prædicato subi-
citur, non tibi videtur subiectum re-
cte dici: tamet si accidentibus subster-
natur nullis?

I AM materia prima in physicis, nū-
ne appellatur subiectum ideo, quia
subiicitur

Subiecti
Nomen.

subiectū formæ: deniq; mutatio apud Aristotelem in quinto Physicorum, non dicitur fieri de subiecto, in subiectū postremo, genus ipsum scibile, iam enim ita loquamur, cuiusq; artis, atq; disciplinæ, de quo propriæ passiones demonstrantur, nō subiecti appellantur nomine: profecto, venis Frici in obliuionem artium, ne dicam, desipis senectute, hallucinaris enim in verbo: & æquiuocum nomen, perinde ac si vniuocum esset, accipis errore pene puerili, ergo disputans, ac te insectans quæsiui ex te num illud ipsum disputationis nostræ subiectum, quod de uterō virginali prodiit, & quod subiectū fuit sensibusita vnum esset, vt nusquā *Questio* diuinitas eius sine humanitate, neque de *Existē* humanitas sine diuinitate esse putet, tia personatur: neq; vspiciam harum naturarum alterā, respondisti ad hæc, diuinitatē Christi alicubi esse posse solitariam, absq; eius humanitatē: cum humanitas Christi certo includatur loco. diuinitas

STANIS. ORICO.

uinitas vero uacua, ac libera omni loco est. At ego inquam Frici, si, verbi gratia, hic in Ecclesia diuinitas Christi est: humanitas. vero illius hic non est, erunt duæ in Christo naturæ, nō solum ratione: sed etiā subiecto inter se distinctæ & ita diuiserit Christus, neq; idem erit Mariæ filius, qui est & Dei filius quod Nestorianum dogma est. quo loco tu quidem clamitabas ad rauum, id quod etiam vltro narrando repetis: facinus indignum videri, vt diuinitatem, ita humanitatem Christi subiectum dici, atq; prædicamento locari, in quo quicquid est, caducum, atq; mortale est. Respodi te imprudētia labi, qui non animatuertas subiectum etiam a philosophis dici omne id, de quo in tractando, differendo sit sermo. ut in Theologia subiectum in predica est, Deus trinus, & unus. quod subiectum, quamvis transcēdat omnia prædicamenta, quæ rerum mutabilium & mortalium sunt: tamen quoniam omnis theologia ratio circa illud versatur,

Satur, ideo subiecti nomine appellatur
Quæ cum ita sint, idem dico nunc scri-
bens aduersum te quod olim dixerā,
iurgans tecum. Deum, & dominum
nostrum Iesum Christum, si is alicubi
sit Deus, ubi non sit homo, non esse
illum ex Deo, & homine ita vñū subie-
cto, ut homo ex anima rationali, &
cerne vnum subiecto est, idemq; affir-
mo, si humanitas Christi prælens hic
nobiscum, pariter cū diuinitate Chris-
ti non est in Christo natura s non tā-
tum ratione, sed etiam subiecto esse
diuisas: necq; Christum esse Deum, sed
Deum esse cum Christo, quod Nico-
demus putabat, necq; virginem matrē
θεοτοκον, id est Dei param, sed Christi
param, quod Nestorius autor tuus
volet dīci. Deinde ne illud quidem
animaduertis, quam ipse te tuo gladio
iugules. Cum enim Christū certo cæli
loco circucribis, quomodo effugies
illum scopulum, quin dicas Christum
in prædicamento ubi collocari, in quo
cum non includatur Deus verbi Chri-
stum

Fricius
Nestorius
nus.

STANIS. ORICHO.

sine Deo verbo in prædicamento inclu-
di confiteare necesse est. & ita Christum diuidi. At cum verbum caro ita
sit factum, ut quod semel assūpsit, nūc
amittat, neque deserat, Deus verbum
cum non sit in prædicamento vbi, nec
caro illius est in prædicamento loci.
hoc est non clauditur aliquo loco, tri-
bus dimensionibus descripto. Cū ergo
verbum caro factum loco capiatur
nullo, nec vspia, tāquā in loco sit, vbiq
sit necesse ē. quādo quidē illud nusquā
ut in loco, est. Sed fac Christum certo
circumscribi loco, quæ absōna, at quæ
absurda consequantur vide. si enim
Christus in loco est, mouetur: si moue-
tur, tempore mensuratur: si mensura-
tur tempore, necessario corrūpitur.
hæc enim natura consequuntur se se
ordine, locus, motus, tempus, corru-
ptio. At in clamabis philosophiā esse
hanc: & grandem quidem Frici. verū
id tua, non mea fit culpa: qui consuetus
dine sensuum deceptus, a quibus exos-
ritur philosophia, ut meum, ac tuum,

ita

Christus
non illi in
prædicti
m̄cum lo
ci.

ita Christi Dei nostri loco circumscri-
bis corpus. cū nihil liceat minus. ideo Chrūs sū
enīm supra omnes cælos humana, cō- præcēs
iūcta diuinæ, cōsedit natura, vt nullis cælos a-
rerum terminis circumscribatur, ac si scendit.
niā. Sed tu errare pergis, & aīs cor-
pus intelligi sine loco non potest, quid
tum postea? Etenim si intelligi corpus
sine loco non potest, num etiam esse
sine loco nūlum corpus potest? sunt
enīm compluria quæ non intelligun-
tur, & tamen sunt, Atqui ego fateor Quibus
his formis, atq; corporibus sicut om= rebus op̄
nibus rebus, quæ sub aspectum venis est loco.
unt, loco, tanquam sede, opus esse; sed
idem tamen confirmo (salua Ecclesiæ
fide) Christum, qui vía, veritas, & vi-
ta, hoc est yltimus honorum omnium
finis est, extra dexteram Dei patris,
nullam aliam habere sedem: neque lo
cū, quæ de xtera vniuersum Ecclesiæ
triumphantis atq; militantis corpus
continet, quo in corpore Christus: &
sacerdos, & rex est quem ne loco cir-
cumscribamus yllo, vetat pia fides. lo
cus Locus.

Dexteræ
dei.

STANIS. ORICHO.

cūs enim est vltima superficies rei cō
tinētis locatum, ad quem mouetur,
& in quo conuiescit res, ob similitus
dinem quam habet cum loco. Quām
obrem Christus dominus, si loco con-
tineretur vlo, non esset & & . hoc
est principium, & finis reruin omniū.
quandoquidē vlterior illō ad huc re-
staret locus, qui locus finis est quida-
rerum ad se motarum. in quem si exce-
dens terris penetrauit Christus, ac ge-
scit in illo, vt in fine suo: nec ille vltimus
finis est rerum, cuim habeat ex trin-
cus alium abiente se finem, quod exes-
crandum populo Christiano, & dete-
stable est.

SED quid ago aut quid argutiis, &
acumine Aristotelis scrutor diuina
mysteria, oblitus fidei, sacramenta à
philosophicis argumentis esse libera-
cessant enim argumēta, vbi fides quæ
ritur. Dicimus ergo Christum Iesum,
nisiue die nūquam esse Deum, quin ibidem sit
unitas e homo: contra vero nūquam esse ho-
contra in minem, quin ibidem sit Deus, quāuis
Christo,

non ubique sit efficax. ubique tamen est
præsens, qui omnia, infera, media supera
pera transgressus, deuicto Sathanæ,
atque morte, in dextera Dei patris sui
hoc est in ciuitate Dei consedit, quæ
omnes sanctos Dei Angelos, atque hos
mînes triumphantes in cælo, ac militan-
tantes in carne, suo amplectitur sinu,
inter quos milites inquam suos in ci-
uitate sua Christus habitans, in vni-
uersorum animos influit, per verbum:
in os autem eorum, per sacramentum
corporis, & sanguinis sui, corâ ipse
præsens illabitur. Hanc tu fidem Ca-
tholicam effusis inferorum portis, cum
vehementissime VVolborii oppugna-
res Frici, desine conqueri, te ab hac
eadem Catholica fide, quæ terribilis
est, vt castrorum acies ordinata fra-
ctum, repulsum, prostratumque iacere:

Sed dum tu te abiectum errigere, & orichoum
afflictum recreare conaris illam speras us detres
tibi auram posse afflari, in hoc crimis stat Com-
ne, si me subterfugisse conspectum, con- munent
gressumque tuum nec vocatum ab Episcopo mensans
L adesse cū fricio.

STANIS. ORICHO.

adesse prandio postridie voluisse cri-
minarere. utrumque confiteor factum idque
iure ac merito. Quid enim ego in tuum
congressum, colloquiumque venirem,
cui AV E dicere vetuit Apostolica
vox: cuius oes, quibus Christus
est cordi aditum, sermonem, congressum fu-
gere meritissimum, pro tua execranda,
detestabilique blasphemia, debemus
presertim cum a me testificata pridie
tua fuga esset, tot testibus presentibus:
qui in arena tecum una tuum prestatos
labantur redditum usque ad vesperam.
Itaque contentus opimis spoliis pridie
de te partis, te exanguem, & confessum
flocci feci, cum te e gurgustiolo nescio
quo, repente in curiam Episcopalem
proriperes postridie. At denunciabat
tibi inquis Episcopus per familiarem
stum valentinum Borencium, velle
aliquid coram Fricium in Orichoum
presente dicere, denunciabat fateor:
sed mihi audire non expediebat: neque
omnino fas erat, homini a me verba
sieri mortuo. Quem enim neque admoni-
tione

Fricius
obstire=
tus.

missione leni: neq; obiurgatione acris:
neq; contentione atroci sanare potes-
ram, quorū tandem, aut cur hære-
ticum desperatum vexarē verbis ina-
nibus, quem post vnā, & alterā admo-
tationē deuitare iubet Paulus: quod
is iam subuersus esset, & a seipso des-
peratus, & relictus. Itaq;, quamuis
magnopere euocarer ab Episcopo ad
tuum Frici colloquium, tamen nō ve-
ni, ne acta agere, & decantatam fabu-
lam recitare viderer ineptē. Et cū
congressum aspernarer tuū, nec men-
sam, ad quā poltremo vocabar, apud
Episcopum volebam mihi tecum esse
cominunem, meminerā enim vetuisse
Paulum cum hominibus blasphemis
communiter cibum sumere: Quare
responderam Borencio, per quem vo-
cabar, me non venturum priusquam
tu atrio excederes, quod vererer, ne
vna ruina oppressus, ego tecum inte-
rire: moneriq; me dixi Ioannis exē-
plo, qui propter metum ruinārum, e-
balueis repente proruperat, ad quas

L ii lautum

STANIS. ORICHO.

Iautum venerat, Hebionem in iis la-
uantē forte conspicatus: Cæterum
nihil actum fuit prius, quam ut & tu
excederes, & abires iussus ex atrio.
& ego ab Episcopo intro aduocarer
pransum: Quo cum venissem, offendī
Episcopum stipatum gregibus sacer-
dotum, & aliorum equestris ordinis:
mensis iam epulis extructis: maxima
illa quadragesimali celebritate pal-
marum. huc me introgressum, hila-
re sanè accepit Episcopus: ac leniter
arridens, inquit, P A R ce puer bello,
lauaqꝫ manus, & cæna. deinde, lautū
prendit dextra: & in accubatione, ad
leuā, ponē se locat. Nam, ad dextram
Stanislauū Dambrouiū, Ioannis Prae-
rempii Archiepiscopi Cancellarium:
infra hunc, Martinum Galciniū: am-
bos senes ætatibus, & in Ecclesiastico
munere, honoratos viros: collocae-
rat. Dein, Andream Mogilnicā offi-
cialem: tum reliquos sacerdotes. post
hos accubuerant, ordinis qui fuerant
equestris Opipare paratum erat con-
vivium,

Contium
Episcopat
le.

etiam, moderatum, & honestū nullā
in eo symphonia canebat minutis etiā
ministrabatur: poculis, atq; roratibus
miscebantur sermones varii, & eru-
diti, ac conuiuio digni. aderat etiam
iocatione, non illa temulenta, quæ ipsa
sibi in potando obstrepet: sed hæc vr-
bana, multo sale condita: quæ turpia
ridet, non turpiter. agitata enim est
præter cætera, in accubatione illa e-
pulari, auricularis confessio, cuius fo-
lenne præsens tum referebat dies, cū
quidem mirum sibi videri quidam di-
ceret, cur confessor adulter, adulterū
non rideret confidentem. Tum etiam
narrabatur festiue, vt confessor qui-
dam in Masouia, quendam, confiten-
tem stuprum, quod cum concubina
eiusdem confessoris fecerat: nec pro-
tam incesto stupro decem feriarum
quartarum in pane, & aqua iejunan-
di penitentiā accipiente, fuste tamdiu
verberauerit, adiutore spurio suo,
quousq; confitens semiuiuus excla-
masset. O propter Deū domine Ple-

L iii bane;

STANIS. ORICHO.

hane iam parcite, iejunabo. Hic hilaret
animo, & prompto ad iocandum Episcopu-
scopus ad me conuersus, quid: Fricia-
us inquit tuus Orichoui, si ad te con-
fessum veniret, quo tandem accipere
tur ille abste modo si pænitere nolle:
Hoc eodem, inquit, quo accepit hic
Plebanus riualem suum: in quo fuste,
concubinæ suæ castigauit stuprum;
vellem vero quam plures huius instar
esse inter vos Plebanos, qui sponsæ

Heresis
Episco po-
rum Cul-
pa urgeat.
Christi per vim oblatum stuprum,
istorum morte expiarent: qui haeresi,
tanquam incæsto flagitio, & stupro,
poluerunt cærimonias ac leges, Eccle-
siæ, Christi sponsæ, qui, si vos viri esses
tis, non verbis essent, & disputatione
philosophorum: sed carcere, ac vin-
elis Episcorum castigandi. Nunc
autem cum omnis animaduersio, & ca-
stigatio vestra conquiescit, non solum
foris: sed etiam in luce, atq; in oculis
vestris haeretici liberrimè peccant.
quidni peccarent autem: qui non mo-
dopæniam nullam suo dignam scelere
suscipiunt,

suscipiunt, sed in vestro habitant complexu, atq; sinu: vestris fundis pascuntur. vestris beneficiis fruuntur: vestris amiciciis delectantur. liberas omnium voluntates rerum apud vos habent. vestrae semper illis patent fores: hiāc domus: imminent sinus: horum ianitores vestri, atq; cubicularii sunt familiares: hos extra ordinem vocat: & ad vos introducunt. Catholicos autem homines a vobis excludunt: cum iis vos secreta misertis colloquia: cōmunicata habetis consilia: agitatis conuicia scripta, atq; eorum dicta vobis sunt sibyllae folia. Contra, vero odistis Catholicorum hominum disciplinā: despicitis eorum simplicitatem: antiquū in iis morem contemnitis: ingenium deniq; illorū depræssum, extinctūq; esse cupitis. id nisi ita esset, nunquam hæretici ante Catholicas haberent apud vos partes priores. Nunc vero cum vestrae illis, uti iam dixi, patentes domus, Cubicula fundi, quis dubia tauerit istos a vobis recipi, ac pro a-

L iiiij micis

STANIS. ORICHO.

mīcis duci, nos autē reiici, & tāquam
alienos excludi? vnde, mirandum nō
est, si corroboratur hæreticorum aus-
dacia: & si hæreses, indulgentia Epi-
scoporum auctæ: in Polonia creuerūt

Hæreses **Episcopo** **vñ pena.** sed tamē illa pæna iusta est vestri pec-
cati, quod hæreses vos Episcopos so-
los iniquo, infestoq; animo intuentur,
de pernicie vestra & de exicio ordi-
nis vestri cogitant: vestrū caput, cer-
vices, iugulū, latera ardentissimo stu-
dio, petūt. Quid enim quæso aliud hæ-
resis, sibi vult, nisi vt Episcopo subla-
to, Ecclesia dissipetur lectis. Etenim
hæresis nihil habet propositum, nisi
solitudinem, ac vœstitutem rerum cō-
muniū percusso enim pastore, oues
gregis dispergi, hodie decantari, ab
hoc ipso Stanislao Dabrouio, VVol-
boriensi præposito, ad sepulchrum
palmare audiuimus, solenni ritu. Pro
inde, quicunq; Episcoporum hæreti-
co delestat, importunissimo hoste
suo delectatur, specie amicitiae contes-
cto; idemq; agit, quod ageret pastor,
lupo.

lupo in amicitiam recepto. Quod si
qui Episcopus, sciens prudensq; facit,
non tibi videtur risu dignus esse illo,
quo ridere solemus furem, furi confis-
tentem: ut modo hic vir optimus aie-
bat. qualis enim quisq; est, talium con-
suetudine delectatur. Si pastor es, ca-
ue lupos: si hos recipis, alter tu ab illis
Iupus es, quamuis amictus sis: vel sto-
la, vel toga pastoricia. Iam vero illud
nihil est, quod quidā huic culpæ præ-
texunt, simulationē nempe reductio-
nis hæreticorum in pristinam concor-
diam cum Ecclesia. Moneri enim vult
Paulus ab Episcopis hæreticos, non
recipi obstinatos, idq; adeo, ut post
vniam, & alteram admonitionem, idē
Paulus deuitare Episcopum hæreti-
cos iubeat, tanquā desperatos, & qui-
bus cum Episcopis nihil est amplius
commune. Tradendi ergo sunt hæreti-
ci ab Episcopis Sathane, nisi resipiscāt
non alendi eorum sumptibus: neque
pensionibus illorum onerandi, neque
fundis Episcopalibus fouend: .neque

STANIS. ORICHO.

Intra cubicula ab Episcopis recipien-
di, neque eorum mensis adhibendi. At-
qui, verum enim ex me Vchanici au-
diens, haec causa fuit, cur toties abstie-
cessit Fricio praesente hodie huc
noluerim adesse, dolebant enim mi-
hi oculi, videre intra septa oculis tuis,
intra hos parietes, numini dicatos Es-
piscopalium: denique, intra horum latera
versari pestem illam, atque conta-
gionem sacramentariam, qua imbu-
tus Fricius, totis hisce sex diebus, in
Pontificalem maiestatem vestrā de-
clamitans, probris omnibus maledi-
ctisq; vexabat sedem Apostolicam:
eamque sutoribus, baulis, atque Zo-
nariis iudicandam, condemnandāq;
Idolatriæ subiiciebat: sacraque reli-
gionis nostræ, atq; Cæremonias, qui-
bus vos Episcopia a sede Apostolica
ad nos missi, præstis, protereda esse
& conculcanda contendebat. Hunc
tu tibi amicum firmum paras: cū hoc
tam immani heretico tu Episcopus
iugum duces: nec modo illum menfa
sua

tua Episcopali, da quam hæresi pollu-
tus, & corde incirculus aspirare ne-
mo debeat sed etiā fundo, tuo VVol-
boriensi, cubiculo denique communi-
dignabere & cui commercium, q̄dū
desipit, nullum esse in oppido Episco-
pali oporteret, ei aperta stabunt tua
atria: patebunt cubicula: in promptu-
denique tua erunt illi omnia: postre-
mo, huic soli nihil erit apud te obsi-
gnatum, neq; occlusum: hunc tu in ac-
cubatione epulari præpones iis con-
sacerdotibus tuis, qui circumledent
tuam nunc Episcopalem mens-
sam: hic ille primo sedebit loco: in hos
Catholicos viros, Ecclesiæ VVolbo-
riensis ministros, in epulo tuo, dicta
qua; volet, te audiente dicens: horum
irridebit sacra: & illorum sacerdotale
prophanabit nomen: tuam etiā Pon-
tificialem maiestatem, ante tuos oculos,
proteret, & concilcabit: Hæc tu
feres: hæc pacieres: hæc finies: & te
propugnatorem, & iis temporibus
penè patronum Ecclesiæ esse dices, et

non

STANIS. ORICHO.

non potius sed reprimam me, atque
non iam ad mensam epularem tecum
sedens, libro iam absoluto, atque de-
curso: sed e Zurouicio rure meo Ro-
xolano, haec tibi scribo simpliciter,
atq; fideliter, tibiq; ac rebus tuis ami-
ce. Collige te Vchanici, per Deos im-
vchanici mortales, ac te munusq; tuu aliquan-
in heretico respice satis datu abs te indulgen-
tia. atque clemētia hæreticis est, vides placabilitate,
ficer: quin vero illos deteriores licen-
tia quotidie fieri luce palam cernis.
Animaduertis etiā ad hos sanandos,
nō iam collyrio, sed cauterio tibi opus
esse. spemreditus istis ut homini con-
firmare licet, præcisam esse sentis, po-
stremo, diuīsam esse diē, a nocte intel-
ligis. ut quid igitur commisces diem,
noctis aut cur noctē vocas diē? Atten-
de quæso, vir præstantissime Vchanic-
ei, quo gradu honoris in repub no-
stra, & in quali custodia Ecclesiæ col-
locatus sis diuinitus. Archiepiscopus
Gnesensis: primas Poloniæ regni: ac
Legatus

egatus sedis Apostolicæ nuper es
rgo suffragio designatus, quomodo Archiepiscopus
Johannes Andreæ, Fricio amicus esse postulat scopioffu
teris, sedis apostolicæ hostis aut quo- cū est his
modo primas regni Poloniæ vocabe roticos p
ris, nisi grauis, assiduis, & acerbus sequi,
hostis omnibus iis haereticis fueris,
qui nunc funditus Poloniæ euertunt:
I A M Archiepiscopus, quomodo
consistes in iure, & habitabis in tuo,
si Archiepiscopalem tuā dignitatem
Fricio vexare licebit, in sinu, comple
xuque tuo habitanti profecto, dicam
enim quod sentio, si hic erit status vi
tae & huius amplissimæ dignitatis
tuæ omnium rerum tuarū fundamen
ta tu, Archiepiscopus, non in petra,
sed in aqua pones: turpiter diffues:
atque totus concides: regnum etiam
hoc, cuius Antistes es, labefactabis,
& eodē euertes motu. Neque vero ego
ideo ad te scribo, quo diffidam pietat
i, ac virtuti tuae. noui enim præstan
tiam, magnitudinēque animi & con
silii tui, sed exemplum Sumkonis Ar
chiepiscopi

STANIS. ORITHO.

chiepiscopi Pragensis vehemēter mē
 sumko tuo, qui dum in Hussiana seditione me
 pragensis dius, & indifferens est, dedit Hussitis,
 Archiepi tanquam ausas, ad crescendū, qui cū
 kopus. eo cōnivente creuissent, ac se, parteisq
 suas confirmassent, quicquid erat dia
 uini, atq̄ humani in Bohemia iuris, pa
 riter cum Pragensi Archiepiscopo
 funditus exterminarunt: ita, vt ne nūc
 quidem sedes in Bohemia Archiepis
 scopalis supersit vlla. hoc timent ho
 mines Catholici: hoc referri in Polo
 nia exemplum tremunt: horrentque.
 Quantum enim quæso metum injectū
 nobis esse putas, vel hac sola dicatio
 ne libri Friciani, contra me scriptis, in
 quo a nebulone, nescio quo, suppresso
 nomine, laceratur apud te omnibus
 probris, atq̄ contumeliis commune
 vestrum Episcopale nomen. ac liber
 tibi mittitur, non tanquam propugna
 tori: sed tanquam desertori Pontificia
 lis Maiestatis. in quo si dicator hictus
 us facit contumeliam ordini, si verbo
 rum contumeliis Pontificialem maies
 statem

testatem lacerat cur in sinu gestas Fr.
cium: cur habes intuis, qui hæc eadē
probra, atq; dedecora ordinis vestri,
maiore apparatu in narratione sua
āte tuos oculos conari ausus est. At-
qui illud etiam maximē angit, & solli-
citos habet Catholicos viros. quod
hæretici omnes, varii licet, & differē-
tes inter se, in eo tamen consentientes
vno, postquam es designatus, erectis
animis sunt, pluratumq; habent, te
Archiepiscopo, spes, suas in Polonia
ratas fore: illoq; te in ca- lum ferūt, qd
solus in Polonia ex omnibus episcopis
superes, cui hæreticorum iratus est
nemo. Scio hanc ego esse fallacem ho-
minū istorum spem & cogitationes e-
orum inanes: noui enim ego, vt ante
dixi, ingenium tuum optimum. Vcha-
nici, rebus natum optimis: sed me ta-
men terrent vestigia hæreticū ad
te aduersa: cum nulla videam a te a-
uersa. deniq; ipsum Fr. cium, hæreticū
condemnatū sentencia Apostolica,
esse in tuis, participem tuum esse, tuis
trui

STANIS. ORICO.

frui commodis, ac tuis beneficiis orari,
augeriqz, nos contra qui illi ad-
uersamur periclitari de tua gratia, &
de annua pensiuncula, quantum tan-
dem hoc valet ad metum? Sed valeat
pensio: quæ hoc animo minor semper
fuit; ita, ut etiam si quid æri desit tuo,
aucturus fuerim illud Teruncio meo,
ut Codrus, Cresli thesaurum. Sed tas-
men pro mea summa, & tibi non in co-
gnita in tuis aduersis rebus erga te
fidè, te oro, & obtestor, hortorqz, si in
chelmensi, & Cuiavensi Episcopatu
hæretici te vñi sunt amico fac vicissim
ut iidem in Archiepiscopatu Gnesnē
si te vtantur inimico, remoue iā nunc
simulationem, & dissimulationem om-
nem. fuerint sanē hæc aliquando tibi,
rebusqz tuis necessaria at nūc, hoc tem-
*Archiepi-
scopalis
Columen
regni.*

XVI, 28

491

